

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์นี้ได้มาจากแบบสอบถามที่ส่งไปยังครูสังคมศึกษา จำนวน 19 คน และนักเรียนจำนวน 300 คน ในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ 15 แห่ง ในกรุงเทพมหานคร แบบสอบถามของครูได้รับคืนมา 18 ชุด หรือร้อยละ 94.74 และของนักเรียนได้รับคืนมา 296 ชุด หรือร้อยละ 98.67 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้รับมา คำนวณงานตามที่กล่าวไว้ในบทที่ 3 ปรากฏผลการวิเคราะห์ดังนี้

ก. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามครูแบ่งออกเป็น 3 ภาคคือ

ภาค 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและแบบเรียน ครูผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 18 คน เป็นชาย 2 คน คิดเป็นร้อยละ 11.11 และครูหญิง 16 คน คิดเป็นร้อยละ 88.89

คุณวุฒิของครูที่สอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยทั้ง 18 คน ปรากฏว่ามีวุฒิปริญญา 15 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 วุฒิประกาศนียบัตร 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5.56 และไม่ระบุวุฒิ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 11.11 วุฒิของครูที่ได้รับปริญญาและประกาศนียบัตรจำแนกได้ดังต่อไปนี้

ครุศาสตรมหาบัณฑิต	1	คน	คิดเป็นร้อยละ	5.56
ครุศาสตรบัณฑิต	4	คน	คิดเป็นร้อยละ	22.22
การศึกษามัธยมศึกษา	8	คน	คิดเป็นร้อยละ	44.44
ศิลปศาสตรบัณฑิต	2	คน	คิดเป็นร้อยละ	11.11
ประโยคครูพิเศษมัธยม 1	1	คน	คิดเป็นร้อยละ	5.56
ไม่ระบุวุฒิ	2	คน	คิดเป็นร้อยละ	11.11

ประสบการณ์ทางการสอนนั้นมีระยะเวลาของการเป็นครูอยู่ในช่วงเวลา

1 - 23 ปี คิดโดยเฉลี่ย 9.78 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 7.28

และระยะเวลาของการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยอยู่ในช่วงเวลา 1 - 22 ปี คิดโดยเฉลี่ย 8.28 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.78

ระดับที่ทำการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยปรากฏว่าครูที่ทำการสอนเฉพาะชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ครูที่ทำการสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ 5 มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 50

ตารางที่ 1 วัสดุสารที่ครูใช้เป็นหลักสำคัญในการสอนประวัติศาสตร์ไทย

วัสดุสาร	ครู	
	จำนวน	ร้อยละ
1. แบบเรียนเล่มต่าง ๆ ที่กระทรวงศึกษาธิการอนุมัติให้ใช้	16	88.89
2. หัดกสูตร	13	72.22
3. คู่มือครู	8	44.44
4. ประมวลการสอน	9	50.00
5. อื่น ๆ	3	16.67

จากตารางที่ 1. ครูส่วนใหญ่คือร้อยละ 88.89 ยึดแบบเรียนเล่มต่าง ๆ ที่กระทรวงศึกษาธิการอนุมัติให้ใช้ เป็นหลักสำคัญในการสอนประวัติศาสตร์ไทย รองลงมาคือครูร้อยละ 72.22 ยึดหัดกสูตรเป็นหลัก และครูจำนวนน้อยที่สุดคือร้อยละ 44.44 ยึดคู่มือครูเป็นหลักในการสอน นอกจากนี้ยังมีครูอีกร้อยละ 16.67 ใช้หนังสือเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยเล่มอื่น ๆ อีกประกอบด้วย ร้อยละ 5.56 ใช้หนังสือของนายเสถียร ศุกโฮภณ ร้อยละ 5.56 ใช้หนังสือของ อัมพา แสนทวีสุข และอีกร้อยละ 5.56 ใช้พงศาวดาร เป็นหลักในการสอน

ตารางที่ 2 ผู้เรียบเรียงหนังสือแบบเรียนประวัติศาสตร์ไทยที่ครูใช้เป็นหลักในการสอน

ผู้เรียบเรียงหนังสือแบบเรียน	ครู	
	จำนวน	ร้อยละ
1. กรมวิชาการ	13	72.22
2. ม.ร.ว.แสงโสม เกษมศรี	2	11.11
3. นายประสาธ หลักศิลา	2	11.11
4. รศ. วิชาสงวณ พงศ์บุตร	9	50.00
5. อื่น ๆ	14	77.78

จากตารางที่ 2 ครูส่วนใหญ่คือร้อยละ 72.22 ใช้แบบเรียนซึ่งกรมวิชาการจัดเรียบเรียง รองลงมาคือครูร้อยละ 50 ใช้แบบเรียนที่ รศ. วิชาสงวณ พงศ์บุตรเรียบเรียง และครูจำนวนน้อยที่สุดคือร้อยละ 11.11 ใช้แบบเรียนที่ ม.ร.ว. แสงโสม เกษมศรี และนายประสาธ หลักศิลา เรียบเรียง จำนวนเท่า ๆ กัน นอกจากนี้ครูจำนวนร้อยละ 77.78 ใช้หนังสืออื่น ๆ ซึ่งประกอบด้วยหนังสือของ อัมพา แสนทวีสุข ร้อยละ 27.78 เสทีอน สุภโสภณ ร้อยละ 27.78 ล้วน - สายพิน ปางสุข ร้อยละ 5.56 และครูเรียบเรียงขึ้นใช้เองร้อยละ 16.67

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3. ผู้เรียบเรียงแบบเรียนประวัติศาสตร์ไทยที่ครูใช้ประกอบการสอน

ผู้เรียบเรียงหนังสือแบบเรียน	ครู	
	จำนวน	ร้อยละ
1. กรมวิชาการ	14	77.78
2. ม.ร.ว. แสงโสม เกษมศรี	8	44.44
3. นายประสาธ หดักศิลา	3	16.67
4. รศ. วิชาสงวณ พงศ์บุตร	7	38.89
5. อื่น ๆ	11	61.11

จากตารางที่ 3 ครูส่วนใหญ่คือร้อยละ 77.78 ใช้แบบเรียนซึ่งกรมวิชาการ จัดเรียบเรียง รองลงมาคือร้อยละ 44.44 ใช้แบบเรียนที่ ม.ร.ว. แสงโสม เกษมศรี เรียบเรียง ครูส่วนน้อยคือร้อยละ 16.67 ใช้แบบเรียนที่นายประสาธ หดักศิลา เรียบเรียง นอกจากนี้ครูที่ใช้หนังสืออื่น ๆ ประกอบอีกคือ ครูร้อยละ 5.56 ใช้หนังสือที่หลวง วิจิตรวาทการเรียบเรียง ร้อยละ 5.56 ใช้หนังสือแบบเรียนของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ร้อยละ 5.56 ครูเรียบเรียงขึ้นใช้เอง ร้อยละ 11.11 ใช้หนังสือที่เสถียร ศุภโสภณ เรียบเรียง และร้อยละ 27.78 ใช้หนังสือที่ อัมพา แสนทวีสุข เรียบเรียง

หนังสือแบบเรียนที่ครูใช้เป็นหลักและใช้ประกอบการสอนนั้นเป็นหนังสือที่ได้รับการพิมพ์ ในช่วงปี พ.ศ. 2512 - 2519 ประกอบด้วย พ.ศ. 2512 ร้อยละ 5.56 พ.ศ. 2515 ร้อยละ 5.56 พ.ศ. 2516 ร้อยละ 16.67 พ.ศ. 2517 ร้อยละ 11.11 พ.ศ. 2518 ร้อยละ 27.78 และ พ.ศ. 2518 ร้อยละ 38.89

ตารางที่ 4. ประเภทหนังสือที่ครูอ่านประกอบในการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย

ประเภทหนังสือ	ครู	
	จำนวน	ร้อยละ
1. หนังสือประชุมพงศาวดาร	10	55.56
2. หนังสือสารคดีเกี่ยวกับประวัติศาสตร์	15	83.33
3. หนังสือชำระประวัติศาสตร์ไทย	7	38.89
4. หนังสือชีวประวัติบุคคลสำคัญ	12	66.67
5. จดหมายเหตุ	6	33.33
6. ตำนานและนิทานพื้นเมือง	8	44.44
7. นวนิยายอิงประวัติศาสตร์	8	44.44
8. วรรณคดีร่วมสมัย	6	33.33
9. วารสารและบทความต่าง ๆ	12	66.67
10. แผนที่	10	55.56
11. อื่น ๆ	1	5.56

จากตารางที่ 4. ครูส่วนใหญ่คือร้อยละ 83.33 ใช้หนังสือสารคดีเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ รองลงมาคือร้อยละ 66.67 ใช้หนังสือชีวประวัติบุคคลสำคัญ และวารสารบทความต่าง ๆ ครูจำนวนน้อยที่สุดคือร้อยละ 5.56 ใช้หนังสืออื่นที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์

ตารางที่ 5 การเลือกแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยของครู

การเลือกแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย	ครู	
	จำนวน	ร้อยละ
1. มีสิทธิ์เลือกเอง	8	44.44
2. เลือกร่วมกับเพื่อนครู	7	38.89
3. อาจารย์ใหญ่เป็นผู้กำหนด	-	-
4. ศึกษาพิเศษเป็นผู้กำหนด	2	11.11
5. หัวหน้าสายเป็นผู้กำหนด	3	16.67
6. ไม่ทราบว่าใครกำหนด	1	5.56
7. อื่น ๆ	2	11.11

จากตารางที่ 5. ครูร้อยละ 44.44 มีสิทธิ์เลือกหนังสือแบบเรียนเอง ร้อยละ 38.89 เลือกร่วมกับเพื่อนครู และครูจำนวนน้อยที่สุดไม่ทราบว่าใครเป็นผู้กำหนดคือร้อยละ 5.56 นอกจากนั้นยังมีคำตอบอื่น ๆ อีกร้อยละ 11.11 ซึ่งประกอบด้วย ร้อยละ 5.56 กลุ่มโรงเรียนเป็นผู้เลือก และร้อยละ 5.56 ใช้ตามที่กระทรวงศึกษาธิการอนุมัติ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบเรียนที่ใช้เป็นหลักในการสอนนั้นมีความต่อเนื่องกับแบบเรียนชั้นก่อน ๆ หรือไม่นั้นครูส่วนใหญ่คือร้อยละ 77.78 เห็นว่าแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยเล่มที่ใช้มีความต่อเนื่องกับแบบเรียนในชั้นก่อน ๆ และครูส่วนน้อยคือร้อยละ 16.67 เห็นว่าแบบเรียนที่ใช้ไม่มีความต่อเนื่องกับแบบเรียนชั้นก่อน ๆ

และแบบเรียนที่ครูใช้อยู่ทำให้ความรู้พอที่จะเป็นพื้นฐานให้แก่ักเรียนได้ศึกษาต่อในชั้นที่สูงขึ้นมากน้อยเพียงใด ปรากฏว่า ครูส่วนใหญ่คือร้อยละ 77.78 มีความเห็นว่าแบบเรียนเล่มที่ใช้ให้อยู่ทำให้ความรู้มากพอที่จะเป็นพื้นฐานแก่นักเรียนในการศึกษาชั้นที่สูงขึ้น รองลงมาคือร้อยละ 16.67 เห็นว่าแบบเรียนนั้นให้ความรู้ไม่พอเพียง ส่วนครู

จำนวนน้อยคือร้อยละ 5.56 เห็นว่าบางเรื่องในแบบเรียนเท่านั้นที่พอจะเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไป

เกี่ยวกับการใช้แบบเรียนหลักในแต่ละปีการศึกษาของครูนั้น ครูส่วนใหญ่คือร้อยละ 72.22 เปลี่ยนใช้แบบเรียนเล่มอื่นบ้างบางปี รองลงมาคือครูร้อยละ 16.67 ใช้เล่มเดิมซ้ำกันทุกปี และครูจำนวนน้อยที่สุดคือร้อยละ 5.56 เท่ากัน เปลี่ยนใช้เล่มอื่นทุกปี และไม่ทราบเหตุผลเพราะเพิ่งทำการสอน

สำหรับการใช้แบบเรียนในชั่วโมงเรียนปรากฏว่าครูร้อยละ 50.00 ใช้เฉพาะหัวข้อเรื่องในแบบเรียนและค้นคว้าจากหนังสือประกอบอื่น ๆ ร้อยละ 44.44 ของครูใช้แบบเรียนสำหรับเรียงลำดับหัวข้อที่สอนและใช้หนังสืออื่นประกอบ และครูจำนวนร้อยละ 11.11 ใช้เนื้อหาในเล่มทั้งหมดครบถ้วนตามหลักสูตรแล้วค้นคว้าเพิ่มเติมจากหนังสืออื่น

ผู้วิจัยได้ถามเพิ่มเติมว่าการสอนเนื้อหาต่าง ๆ ในหนังสือแบบเรียนเล่มที่ใช้สอนนั้นครูสอนจบครบถ้วนทุกเรื่องหรือไม่ ปรากฏว่าครูส่วนใหญ่คือร้อยละ 72.22 สอนจบครบถ้วนทุกเรื่อง และมีครูจำนวนน้อยคือร้อยละ 33.33 สอนไม่จบทุกเรื่อง เพราะเนื้อหาในแบบเรียนมีมากเวลาเรียนที่กำหนดตามตารางสอนไม่เพียงพอกับครูจึงแก้ปัญหาด้วยการให้นักเรียนอ่านเองและทำรายงานประกอบ

ตารางที่ 6. ลักษณะการสอนโดยใช้แบบเรียนของครู

ลักษณะการสอน	ครู	
	จำนวน	ร้อยละ
1. ให้นักเรียนอ่านพร้อมกันในชั่วโมงเรียน	-	-
2. มอบหมายให้นักเรียนอ่านมาล่วงหน้า	7	38.89
3. ให้นักเรียนอ่านภายหลังจากครูอธิบายจบลงแล้ว	-	-
4. ให้นักเรียนอ่านเฉพาะบางหัวข้อประกอบคำอธิบาย	5	27.78
5. ครูอธิบายประกอบการซักถามในแบบเรียน	18	100.00
6. อื่น ๆ	3	16.67

จากตารางที่ 6. ปรากฏว่าครูทั้งหมดที่ตอบแบบสอบถามคิดเป็นร้อยละ 100 ทำการสอนโดยอธิบายประกอบการซักถามในแบบเรียน รองลงมาคือร้อยละ 38.89 ทำการสอนโดยมอบหมายให้นักเรียนอ่านมาล่วงหน้า ส่วนครูจำนวนน้อยที่สุดคือร้อยละ 16.67 ใช้วิธีการสอนอื่น ๆ ซึ่งประกอบด้วยให้นักเรียนทำรายงานร้อยละ 11.11 และวิธีการอภิปรายคิดเป็นร้อยละ 5.56

เพื่อศึกษาว่า ในการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยนั้นครูทำบันทึกการสอนทุกครั้งหรือไม่ ผลปรากฏว่า ครูส่วนใหญ่คือร้อยละ 66.67 ทำบันทึกการสอนทุกครั้งโดยให้เหตุผลว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องทำ และครูบางคนให้เหตุผลว่าทำให้เข้าใจเนื้อหา สรุปบทความ เพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้บางคนให้เหตุผลว่าเพื่อทำให้สามารถตรวจสอบได้ว่านักเรียนได้ความรู้มากน้อยเพียงใด ตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่ มีข้อผิดพลาดอย่างไร เพื่อเป็นข้อในการปรับปรุงแก้ไข และครูส่วนน้อยคือร้อยละ 11.11 ทำบันทึกการสอนบ้างบางครั้ง โดยให้เหตุผลว่าเตรียมการสอนให้ดีกว่าพอเพียง นอกจากนี้ครูที่ไม่ทำบันทึกการสอนเลยมีจำนวนถึงร้อยละ 22.22 โดยให้เหตุผลว่าไม่จำเป็น ไม่มีเวลา เพราะมีชั่วโมงสอนมาก และมีครูคนเดียวมีนักเรียนเพียง 2 ห้องเท่านั้น

เกี่ยวกับปริมาณการใช้แบบเรียนในชั่วโมงการสอนของครูมากน้อยเพียงใดนั้น ผู้วิจัยได้กำหนดค่าน้ำหนักของคำตอบดังนี้

ใช้ทุกชั่วโมง	มีค่าเท่ากับ	3
ใช้เป็นบางชั่วโมง	มีค่าเท่ากับ	2
ไม่ใช้เลย	มีค่าเท่ากับ	1

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยน้ำหนักปริมาณการใช้แบบเรียนในชั่วโมงการสอนของครูเท่ากับ 2.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58 แสดงว่าโดยเฉลี่ยแล้วครูผู้สอนใช้แบบเรียนเกือบทุกชั่วโมง

การศึกษาวิธีใช้แบบเรียนของครูว่ามากน้อยเพียงใดนั้น ผู้วิจัยได้กำหนดค่าน้ำหนักของคำตอบไว้ดังนี้คือ

เคยศึกษามาพอสมควร	มีค่าเท่ากับ	3
เคยศึกษาแต่น้อยมาก	มีค่าเท่ากับ	2
ไม่เคยศึกษามาก่อนเลย	มีค่าเท่ากับ	1

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยน้ำหนักการศึกษาวิธีใช้แบบเรียนของครูเท่ากับ 2.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.66 แสดงว่าโดยเฉลี่ยแล้วครูเคยศึกษาวิธีการใช้แบบเรียนมาพอสมควร

ผู้วิจัยได้สอบถามข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการแนะนำวิธีการใช้หนังสือแบบเรียนเพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการอ่านหนังสือของครูผู้สอน ผลปรากฏว่าครูส่วนใหญ่คือร้อยละ 94.44 เคยสอนวิธีการใช้หนังสือแก่นักเรียนมาแล้ว และมีครูเพียงส่วนน้อยคือร้อยละ 5.56 ที่ไม่เคยสอนวิธีการใช้หนังสือแก่นักเรียน

ผู้วิจัยได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการใช้แบบเรียนของครู โดยกำหนดค่าน้ำหนักคำตอบดังนี้คือ

ดีมาก	มีค่าเท่ากับ	4
ดี	มีค่าเท่ากับ	3
ดีพอสมควร	มีค่าเท่ากับ	2
ไม่ดียังต้องศึกษาวิธีใช้อีกมาก	มีค่าเท่ากับ	1

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นในความสามารถในการใช้แบบเรียนของครูเท่ากับ 2.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.95 แสดงว่าโดยเฉลี่ยแล้วครูมีความเห็นว่าครูสามารถใช้แบบเรียนได้ดีพอสมควร

ผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหาในการใช้แบบเรียนของครู โดยกำหนดค่าน้ำหนักคำตอบดังนี้

ไม่ประสบปัญหาเลย	มีค่าเท่ากับ	3
ประสบปัญหาบ้างพอสมควร	มีค่าเท่ากับ	2
ประสบปัญหามาก	มีค่าเท่ากับ	1

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยน้ำหนักปัญหาที่ครูประสบในการใช้แบบเรียนของครูเท่ากับ 2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.33 แสดงว่าโดยเฉลี่ยแล้วครูประสบปัญหาในการใช้แบบเรียนบ้างพอสมควร โดยให้เหตุผลว่า แบบเรียนไม่สมบูรณ์

แต่ละเล่มมีเนื้อหาต่างกัน พิมพ์คอบิบายไม่แจ่มแจ้ง และเนื้อหาไม่ต่อเนื่องกัน

และเพื่อศึกษาว่าเมื่อเกิดปัญหาในการใช้แบบเรียน ครูหาวิธีแก้ปัญหาคือหรือไม่ ผู้วิจัยได้กำหนดค่าน้ำหนักค่าคอบดังนี้

ได้เสมอ	มีค่าเท่ากับ	3
ได้เป็นบางครั้ง	มีค่าเท่ากับ	2
ไม่ได้เลย	มีค่าเท่ากับ	1

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยน้ำหนักความสามารถในการหาวิธีแก้ปัญหในการใช้แบบเรียนของครูเท่ากับ 2.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48 แสดงให้เห็นว่าโดยเฉลี่ยแล้วครูสามารถแก้ปัญหาคือเสมอ

ตารางที่ 7. แหล่งที่ครูขอความช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหาในการใช้แบบเรียน

แหล่งที่ครูขอความช่วยเหลือ	ครู	
	จำนวน	ร้อยละ
1. อาจารย์ใหญ่	2	11.11
2. เพื่อนครูที่สอนประวัติศาสตร์ไทยด้วยกัน	10	55.56
3. หัวหน้าสายสังคมศึกษา	8	44.44
4. ศึกษานิเทศก์	-	-
5. ไม่มี	1	5.56
6. แหล่งบุคคลากรอื่น ๆ	3	16.67

จากตารางที่ 7 ปรากฏว่า ครูร้อยละ 55.56 จะขอความช่วยเหลือจากเพื่อนครูที่สอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยด้วยกัน ร้อยละ 44.44 จะขอความช่วยเหลือจากหัวหน้าสายสังคมศึกษา และครูจำนวนน้อยที่สุดคือร้อยละ 5.56 ไม่มีแหล่งช่วยเหลือในการแก้ปัญหา นอกจากนั้นครูร้อยละ 16.67 ยังขอความช่วยเหลือจากแหล่งบุคคลากรอื่นอีก คือ กรมวิชาการ และศึกษาจากห้องสมุด และแหล่งที่ครูไม่ได้ขอความช่วยเหลือเลย

คือศึกษานิเทศก์

เรื่องของราคาแบบเรียนนั้น ผู้วิจัยกำหนดค่าน้ำหนักความคิดเห็นของครูไว้ดัง

นี้คือ

ราคาถูกมาก	มีค่าเท่ากับ	3
ราคาเหมาะสม	มีค่าเท่ากับ	2
ราคาแพงเกินไป	มีค่าเท่ากับ	1

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับราคาของแบบเรียนเท่ากับ 1.72 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57 แสดงว่าโดยเฉลี่ยแล้วครูมีความคิดเห็นว่าแบบเรียนที่ใช้อยู่มีราคาเหมาะสมดีแล้ว

เกี่ยวกับทัศนคติของครูผู้สอนที่มีต่อวิชานี้ ผู้วิจัยได้กำหนดค่าน้ำหนักความคิดเห็นไว้ดังนี้คือ

สนใจมาก	มีค่าเท่ากับ	3
สนใจพอสมควร	มีค่าเท่ากับ	2
ไม่สนใจ	มีค่าเท่ากับ	1

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยน้ำหนักเกี่ยวกับทัศนคติของครูที่มีต่อวิชาประวัติศาสตร์ไทยเท่ากับ 2.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.45 แสดงว่าโดยเฉลี่ยแล้วครูมีความสนใจในวิชาประวัติศาสตร์ไทยมาก

การศึกษาคำความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแบบเรียนในความเห็นของครู ผู้วิจัยกำหนดค่าน้ำหนักคำตอบดังนี้

พอใจมาก	มีค่าเท่ากับ	3
พอใจพอสมควร	มีค่าเท่ากับ	2
ไม่พอใจ	มีค่าเท่ากับ	1

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแบบเรียนที่ใช่ตามความเห็นของครูเท่ากับ 2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47 แสดงว่าโดยเฉลี่ยแล้วครูมีความเห็นว่านักเรียนมีความพอใจในแบบเรียนที่ใช่พอสมควร

ตามความคิดเห็นของครูส่วนใหญ่คือร้อยละ 77.78 เห็นว่านักเรียนให้ความสนใจ และเห็นความสำคัญของวิชานี้พอสมควร และครูจำนวนเท่ากันคือร้อยละ 11.11 เห็นว่านักเรียนไม่ค่อยสนใจและไม่เห็นความสำคัญของวิชานี้ และนักเรียนสนใจและเห็นความสำคัญของวิชานี้เป็นอย่างดี นอกจากนั้นยังมีครูให้ความคิดเห็นอื่นไว้อีก คือ นักเรียนไม่ค่อยสนใจ เพราะเป็นวิชาที่บังคับให้เรียน

ภาค 2. ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับคุณภาพในการจัดทำรูปเล่มและลักษณะของแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยเล่มที่ครูใช้เป็นหลักในการสอน

ก. การจัดทำรูปเล่ม ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยกำหนดค่าคะแนน (weight) ออกเป็น 5 ระดับ ตามวิธีการของ ไคเคอร์ต (Likert)¹ ดังนี้คือ

ดีมาก	มีค่าเท่ากับ	5
ดี	มีค่าเท่ากับ	4
ปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3
ควรแก้ไข	มีค่าเท่ากับ	2
ไม่มี (ดี) เลย	มีค่าเท่ากับ	1

และนำมาหาค่าเฉลี่ยจากสูตร $\frac{\sum fx}{N}$

\bar{X} คือ ค่าเฉลี่ยหรือมีชคณิต

N คือ จำนวนคำตอบทั้งหมด

f คือ จำนวนความถี่

X คือ คะแนนของcode คือ 5, 4, 3, 2, 1

¹Best, Research in Education, p. 175.

²ประคอง กรวรรณสุต, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู, หน้า 40.

ค่าเฉลี่ยที่ได้มีความหมายดังนี้

4.56 - 5.00	ดีมาก
3.56 - 4.55	ดี
2.56 - 3.55	ปานกลาง
1.56 - 2.55	ควรแก้ไข
1.00 - 1.55	ไม่มี (ดี) เลย

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูมีในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับคุณภาพการจัดทำรูปเล่ม

เกณฑ์	x	S.D.	แปลความ
1. ปกหนา	3.06	0.87	ปานกลาง
2. การออกแบบปกมีลักษณะดึงดูดใจคน	2.94	1.06	ปานกลาง
3. รูปเล่มมีขนาดกว้างยาวพอเหมาะกับความหนา	3.47	0.85	ปานกลาง
4. การเย็บเล่มหนาและประณีต	2.82	1.21	ปานกลาง
5. คุณภาพของกระดาษที่ใช้พิมพ์	3.11	0.94	ปานกลาง
6. ชื่อเรื่องสื่อความหมายชัดเจน	3.56	0.62	ดี
7. ชื่อเรื่องน่าสนใจ	3.50	0.62	ปานกลาง
8. มีคำนำซึ่งระบุความมุ่งหมายของผู้แต่ง คุณค่าของหนังสือ และวิธีใช้แบบเรียนชัดเจน	3.24	0.79	ปานกลาง
9. คำนำจัดอยู่ในลำดับที่เหมาะสม	3.44	0.60	ปานกลาง
10. มีระบุประสบการณ์และคุณวุฒิของผู้แต่งไว้ชัดเจน	2.94	0.82	ปานกลาง
11. มีการระบุ วัน เดือน ปี และสถานที่พิมพ์ไว้ชัดเจน	3.82	0.54	ดี
12. มีสารบัญซึ่งแสดงหัวข้อย่อยของเนื้อหา ตารางแผนที่ และสถิติไว้ถูกต้องชัดเจน	3.31	0.85	ปานกลาง

ตารางที่ 8 (ต่อ)

เกณฑ์	X	S.D.	แปลความ
13. การเรียงพิมพ์ชิ้นงานขึ้นบทตอน แบ่งตอนมีระเบียบ	3.24	0.71	ปานกลาง
14. การเว้นช่องว่างตอนบน ตอนล่าง คานข้าง ตลอดจน ช่องไฟของหนังสือแต่ละหน้า	3.27	0.66	ปานกลาง
15. การใช้เครื่องหมายวรรคตอนถูกต้อง	3.44	0.69	ปานกลาง
16. การสะกดการันต์ถูกต้อง	3.65	0.46	ดี
17. ตัวอักษรชัดเจน	3.71	0.55	ดี
18. ตัวอักษรมีขนาดและลักษณะเหมาะสมกับสายตา ของนักเรียน	3.29	0.77	ปานกลาง
19. มีตัวอักษรชนิดพิเศษ เช่นตัวหนา ตัวเอน เพื่อ เน้นข้อความที่สำคัญ	3.53	0.85	ปานกลาง
20. คุณภาพในการพิมพ์	3.27	0.56	ปานกลาง
21. การจัดลำดับย่อหน้า การเรียงลำดับหน้ามีความ ถูกต้องเหมาะสม	3.56	0.62	ดี
22. ภาพประกอบที่นำมาใช้ในแบบเรียนชัดเจนดี	2.76	1.07	ปานกลาง
23. การจัดวางภาพประกอบสัมพันธ์กับเนื้อหา	2.88	0.84	ปานกลาง
24. ภาพประกอบมีจำนวนเหมาะสมกับความจำเป็น	2.25	0.83	ควรแก้ไข
25. ภาพประกอบมีคำอธิบายชัดเจนและถูกต้อง	3.06	0.67	ปานกลาง
26. ภาพประกอบมีขนาดเหมาะสมกับหน้ากระดาษ และการใช้สายตาของนักเรียน	2.81	0.73	ปานกลาง
27. ภาพประกอบมีสีสันสะดุดตา	1.88	0.77	ควรแก้ไข
28. ภาพประกอบมีสีธรรมชาติตามความเป็นจริง	1.71	0.82	ควรแก้ไข

ตารางที่ 8 (ต่อ)

เกณฑ์	\bar{x}	S.D.	แปลความ
29. ภาพประกอบช่วยให้ผู้เรียนมีมโนทัศน์ที่ถูกต้อง	2.47	0.85	ควรแก้ไข
30. ภาพประกอบให้ประโยชน์ตรงกับวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน	2.65	0.83	ปานกลาง
31. แบบเรียนมีแผนที่ แผนภูมิที่ถูกต้องชัดเจนดี	2.24	0.79	ควรแก้ไข
32. การจัดเรียงรูปภาพ แผนที่ ตาราง สถิติถูกต้องชัดเจน ดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน	2.00	0.73	ควรแก้ไข
33. การจัดสรรชนิดเชิงอรรถและบรรณานุกรมถูกต้องเหมาะสมและชัดเจนดี	2.53	1.15	ควรแก้ไข
34. การจัดพิมพ์อภิธานศัพท์และภาคผนวกเหมาะสมชัดเจนดี	2.41	0.92	ควรแก้ไข
35. มีแบบฝึกหัดท้ายบท	1.88	1.16	ควรแก้ไข
36. มีกิจกรรมเสนอแนะให้นักเรียนไปค้นคว้าด้วยตนเอง	1.94	1.26	ควรแก้ไข

จากตารางที่ 8 แสดงว่าโดยเฉลี่ยแล้วครูมีความเห็นว่าคุณภาพในการจัดทำรูปเล่มแบบเรียนอยู่ในระดับปานกลาง มีบางเรื่องเท่านั้นที่ควรได้รับการแก้ไข และส่วนดีของแบบเรียนคือ ชื่อเรื่องสื่อความหมายชัดเจน ระบุวันเดือนปีที่พิมพ์ การสะกด ตัวอักษรชัดเจน และ การจัดลำดับย่อหน้าการเรียงลำดับหน้า

ข. ลักษณะของแบบเรียน

ตอน 1. ความสอดคล้องของแบบเรียนกับหลักสูตร

ตารางที่ 9 ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร	ครู	
	จำนวน	ร้อยละ
1. เนื้อหาวิชาที่บรรจุไว้ในหลักสูตรเหมาะสมดีแล้ว	2	11.11
2. เนื้อหาวิชาที่บรรจุไว้ในหลักสูตรมากเกินไป	11	61.11
3. เนื้อหาวิชาที่บรรจุไว้ในหลักสูตรน้อยเกินไป	-	-
4. เนื้อหาวิชาในหลักสูตรไม่สัมพันธ์กัน	2	11.11
5. หลักสูตรกับคะแนนไม่สอดคล้องกัน	4	22.22
6. ไม่สามารถจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักสูตรได้	3	16.67
7. เนื้อหาวิชามีมาก แต่เวลาเรียนมีน้อยไม่ได้สัดส่วนกัน	11	61.11

จากตารางที่ 9 ครูจำนวนสูงสุดคือร้อยละ 61.11 เห็นว่า เนื้อหาที่บรรจุไว้ในหลักสูตรมากเกินไปและเนื้อหาวิชามีมากแต่เวลาเรียนมีน้อยไม่ได้สัดส่วนกัน รองลงมาคือครูร้อยละ 22.22 เห็นว่าหลักสูตรกับคะแนนไม่สอดคล้องกัน และครูร้อยละ 11.11 ซึ่งเป็นจำนวนน้อยที่สุดเห็นว่า เนื้อหาที่บรรจุไว้ในหลักสูตรเหมาะสมดีแล้ว และเนื้อหาวิชาในหลักสูตรไม่สัมพันธ์กัน

เรื่องของการกำหนดเวลาเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยตามหลักสูตรนั้น ครูส่วนใหญ่คือร้อยละ 83.33 ให้ความเห็นว่ายังไม่เหมาะสม เนื่องมาจากเนื้อหาวิชามีมากแต่เวลาเรียนมีน้อยไม่เพียงพอ และครูส่วนน้อยคือร้อยละ 16.67 มีความเห็นว่าเหมาะสมดีแล้ว เพราะพอสมควรกับความสนใจของนักเรียน

ตารางที่ 10 ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาในหลักสูตรวิชา
ประวัติศาสตร์ไทย

ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา	ครู	
	จำนวน	ร้อยละ
1. เหมาะสมดีแล้ว	5	27.78
2. ซ้ำซากน่าเบื่อ และซ้ำกับหมวดวิชาอื่น	3	16.67
3. มากและกว้างเกินไป	9	50.00
4. น้อยและแคบเกินไป	-	-
5. ยากเกินไปไม่เหมาะสมกับระดับชั้น	-	-
6. ไม่สนองความต้องการและความสนใจของเด็ก	7	38.89
7. ไม่สัมพันธ์กับสภาพท้องถิ่นที่ทำการสอน	2	11.11
8. อื่น ๆ	1	5.56

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่าครูส่วนใหญ่คือร้อยละ 50.00 เห็นว่าแบบเรียนที่ใช้อยู่นั้นมีเนื้อหาวิชามากและกว้างเกินไป รองลงมาคือร้อยละ 38.89 เห็นว่าแบบเรียนมีเนื้อหาไม่สนองความต้องการและความสนใจของเด็ก และครูส่วนน้อยคือร้อยละ 5.56 มีความคิดเห็นอื่นคือเนื้อหาควรเน้นหนักชีวิตปัจจุบัน

เรื่อง ของแบบเรียนมีเนื้อหาครบถ้วนตรงตามหลักสูตรหรือไม่นั้นครูส่วนใหญ่คือร้อยละ 61.11 มีความเห็นว่าแบบเรียนที่ใช้อยู่มีเนื้อหาครบถ้วนตรงตามหลักสูตร รองลงมาคือร้อยละ 22.22 มีความเห็นว่าแบบเรียนมีเนื้อหาไม่ครบถ้วน และครูจำนวนน้อยคือร้อยละ 16.67 มีความเห็นว่าแบบเรียนที่ใช้อยู่มีเนื้อหาเกินหลักสูตร

การเรียงลำดับเนื้อเรื่องของแบบเรียนหลักนั้นตรงตามหลักสูตรที่กำหนดไว้หรือไม่นั้นครูส่วนใหญ่คือร้อยละ 72.22 มีความเห็นว่าแบบเรียนหลักที่ใช้อยู่นี้เรียงลำดับหัวข้อตรงตามหลักสูตรดี และครูส่วนน้อยคือร้อยละ 16.67 มีความเห็นว่าแบบเรียน

ที่ใช้อยู่ นั้นไม่เรียงลำดับหัวข้อตรงตามหลักสูตรกำหนดไว้

เรื่องความสอดคล้องของเนื้อหาวิชากับความมุ่งหมายของการสอนวิชา
ประวัติศาสตร์ไทยนั้น ผู้วิจัยได้กำหนดค่าน้ำหนักคำตอบดังนี้คือ

ดีมาก	มีค่าเท่ากับ	4
ดี	มีค่าเท่ากับ	3
ปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	2
ไม่ดีเลย	มีค่าเท่ากับ	1

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับความ
สอดคล้องของเนื้อหาในแบบเรียนกับความมุ่งหมายของการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยนี้
เท่ากับ 2.72 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.66 แสดงว่าโดยเฉลี่ยแล้วครูมี
ความเห็นว่เนื้อหาในแบบเรียนมีความสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการสอนวิชา
ประวัติศาสตร์ไทยในระดับดี

ตอน 2. ความสอดคล้องของแบบเรียนกับหลักการเรียนการสอนและจิตวิทยา
การเรียนรู้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยกำหนดค่าคะแนน (weight) ออกเป็น
5 ระดับ ตามวิธีการของ ไลเคิอร์ท (Likert)¹ ดังนี้คือ

ดีมาก	มีค่าเท่ากับ	5
ดี	มีค่าเท่ากับ	4
ปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3
ควรแก้ไข	มีค่าเท่ากับ	2
ไม่มี (ดี) เลย	มีค่าเท่ากับ	1

¹Best, Research in Education, p.175.

และนำมาหาค่าเฉลี่ยจากสูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

\bar{X}	คือ	ค่าเฉลี่ยหรือมัธยฐานเลขคณิต
N	คือ	จำนวนคำตอบทั้งหมด
f	คือ	จำนวนความถี่
X	คือ	คะแนนของ code คือ 5, 4, 3, 2, 1.

ค่าเฉลี่ยที่ได้มีความหมายดังนี้

4.56 - 5.00	ดีมาก
3.56 - 4.55	ดี
2.56 - 3.55	ปานกลาง
1.56 - 2.55	ควรแก้ไข
1.00 - 1.55	ไม่มี (ดี) เลย

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูปรากฏในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับความสอดคล้องของแบบเรียนกับ
หลักการเรียนการสอนและจิตวิทยาการเรียนรู้

เกณฑ์	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1. เนื้อหาในแบบเรียนมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ ของนักเรียน	3.06	0.76	ปานกลาง
2. เนื้อหากว่าไปถึงสิ่งแวดล้อมที่นักเรียนรู้จัก	2.83	0.77	ปานกลาง
3. การเรียบเรียงเนื้อหาเหมาะสมกับวัยและความ สนใจของนักเรียน	2.75	0.75	ปานกลาง
4. บทเรียนเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก	2.78	0.91	ปานกลาง

ตารางที่ 11 (ต่อ)

เกณฑ์	\bar{X}	S.D.	แปลความ
5. บทเรียนแต่ละบทมีความต่อเนื่องกัน	3.00	0.82	ปานกลาง
6. แบบเรียนมีเนื้อหาและวิธีกระตุ้นความสนใจ ของนักเรียน	2.50	0.87	ควรแก้ไข
7. มีการปรับปรุงเนื้อหาเสนอความรู้จากหลัก ฐานที่ค้นพบและข้อเท็จจริงใหม่ ๆ มาแทรกไว้ ในบทเรียน	2.76	0.75	ปานกลาง
8. การเสนอเนื้อหาได้แนะวิธีและส่งเสริมให้เกิด ความคิดที่ถูกต้องรู้จักหาความรู้ด้วยตนเอง	2.83	0.77	ปานกลาง
9. เนื้อหาในแบบเรียนแสดงทัศนคติที่เป็นกลางไม่ ลำเอียง	3.31	0.77	ปานกลาง
10. เนื้อหาส่งเสริมค่านิยมทักษะทางสังคมและทำ ให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อบุคคล สังคม และชาติบ้าน เมือง	3.22	0.98	ปานกลาง
11. บทเรียนแต่ละบทมีคำอธิบายและคำจำกัดความ ที่ถูกต้องชัดเจนตรงตามข้อเท็จจริงทาง ประวัติศาสตร์	3.35	0.70	ปานกลาง
12. ส่วนวนภาษาง่ายเหมาะสมกับวัยของนักเรียน	3.17	0.82	ปานกลาง
13. คำศัพท์ต่าง ๆ ที่ใช้ยาก - ง่าย สดกับวัยของ นักเรียน	3.41	0.50	ปานกลาง
14. มีการพัฒนาทางด้านการใช้ภาษาและศัพท์สูงขึ้น	3.35	0.50	ปานกลาง

ตารางที่ 11 (ต่อ)

เกณฑ์	\bar{X}	S.D.	แปลความ
15. แบบเรียนมีบทสรุป กิจกรรมท้ายบทและแบบฝึกหัดทุกบท	2.13	1.31	ควรแก้ไข
16. บทสรุปให้แง่คิดเพิ่มเติมที่ได้ใจความชัดเจน	2.50	1.12	ควรแก้ไข
17. กิจกรรมเสนอแนะช่วยฝึกและส่งเสริมทักษะทางสังคม สร้างค่านิยม และทัศนคติที่ดีต่อวิชานี้	2.41	1.03	ควรแก้ไข
18. กิจกรรมเสนอแนะระบุแหล่งศึกษาเพิ่มเติม	2.25	1.09	ควรแก้ไข
19. แบบฝึกหัดแต่ละบทเหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของนักเรียน	2.53	1.14	ควรแก้ไข
20. แบบฝึกหัดครอบคลุมเนื้อหาบทเรียนที่เรียนมาแล้ว	2.53	1.19	ควรแก้ไข
21. แบบฝึกหัดมุ่งวัดทั้งความรู้ ความเข้าใจ และกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักคิดและแก้ปัญหาได้อย่างมีวิจารณญาณ	2.53	1.19	ควรแก้ไข
22. แบบฝึกหัดมีคำถามที่ถูกต้องชัดเจน	2.61	1.12	ปานกลาง
23. แบบฝึกหัดมีคำถามทั้งอัตนัยและปรนัย	2.63	1.15	ปานกลาง
24. แบบฝึกหัดช่วยส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักนำประโยชน์ของวิชานี้ไปใช้ในชีวิตรประจำวัน	2.39	1.06	ควรแก้ไข
25. แบบฝึกหัดช่วยครูในด้านการลดเวลาในการเตรียมการบ้านสำหรับนักเรียน	2.60	1.20	ปานกลาง
26. ภาพประกอบมีลักษณะกระตุ้นให้นักเรียนสนใจบทเรียน	2.59	1.02	ปานกลาง

ตารางที่ 11 (ต่อ)

เกณฑ์	\bar{X}	S.D.	แปลความ
27. ภาพประกอบมีส่วนช่วยให้นักเรียนเข้าใจและจำเนื้อเรื่องได้	2.71	0.88	ปานกลาง
28. ภาพประกอบเหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียน	2.53	0.97	ควรแก้ไข

จากตารางที่ 11 ปรากฏว่าโดยเฉลี่ยแล้วครูมีความเห็นว่าความสอดคล้องของแบบเรียนกับหลักการเรียนการสอนและจิตวิทยาการเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง แต่ยังมีบางเรื่องที่ควรได้รับการแก้ไขคือ เนื้อหาที่กระตุ้นความสนใจของนักเรียน บทสรุปกิจกรรมท้ายบท แบบฝึกหัด และภาพประกอบ ที่ให้แง่คิดและเหมาะสมกับความสนใจและวัยของนักเรียน

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูเกี่ยวกับคุณภาพในการจัดทำรูปเล่มและลักษณะของแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย คือ

1. ควรจัดเนื้อหาและภาพประกอบให้สัมพันธ์กัน
2. เพิ่มแบบทดสอบให้มากขึ้น
3. เพิ่มคำถามท้ายบท
4. พิมพ์หลักสูตรเพิ่มลงในแบบเรียนเพื่อให้นักเรียนแน่ใจว่าได้เรียนอะไรบ้าง

ภาค 3. ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับความยากง่ายของเนื้อหา สารระทางค่านความรู้ สารระทางพุทธิปัญญาและความถูกต้องของเนื้อหา ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์โดยกำหนดค่าคะแนนออกเป็น 3 ระดับ โดยแบ่งออกเป็น 4 คำน คือ

1. ความยาก-ง่ายของเนื้อหา ผู้วิจัยกำหนดค่าคะแนนดังนี้คือ

ยาก	มีค่าเท่ากับ 3
เหมาะสม	มีค่าเท่ากับ 2
ง่าย	มีค่าเท่ากับ 1

นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย และค่าเฉลี่ยที่ได้จะมีความหมายดังนี้

2.56 - 3.00 ยาก

1.56 - 2.55 เหมาะสม

1.00 - 1.55 ง่าย

2 และ 3 สาระด้านความรู้ และสาระทางพุทธิปัญญา ผู้วิจัยกำหนดค่าคะแนน

ดังนี้คือ

ดี	มีค่าเท่ากับ 3
พอใช้	มีค่าเท่ากับ 2
ควรแก้ไข	มีค่าเท่ากับ 1

นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย และค่าเฉลี่ยที่ได้จะมีความหมายดังนี้

2.56 - 3.00 ดี

1.56 - 2.55 พอใช้

1.00 - 1.55 ควรแก้ไข

4. ความถูกต้องของเนื้อหา ผู้วิจัยกำหนดค่าคะแนนดังนี้ คือ

ดี	มีค่าเท่ากับ 3
พอใช้	มีค่าเท่ากับ 2
ผิดจากความจริง	มีค่าเท่ากับ 1

นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย และค่าเฉลี่ยที่ได้จะมีความหมายดังนี้

2.56 - 3.00 ดี

1.56 - 2.55 พอใช้

1.00 - 1.55 ผิดจากความจริง

ตารางที่ 12 ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับความยาก-ง่ายของเนื้อหาสาระ
ด้านความรู้ สาระทางคานพหุธิบัญญัติ และความถูกต้องของเนื้อหา

เกณฑ์	ความยาก-ง่าย		สาระทาง ด้านความรู้		สาระทาง คานพหุธิบัญญัติ		ความถูกต้อง ของเนื้อหา					
	\bar{X}	SD	แปลความ	\bar{X}	SD	แปลความ	\bar{X}	SD	แปลความ			
1.แบบเรียนวิชา												
ประวัติศาสตร์ไทย												
ของกรมวิชาการ												
มี 4 บทเรียน												
1.การปกครอง												
และเศรษฐกิจ	2.06	0.54	เหมาะสม	2.06	0.57	พอ ใช้	1.73	0.46	พอ ใช้	2.33	0.61	พอ ใช้
2.การศาสนา	2.00	0.49	เหมาะสม	2.06	0.67	พอ ใช้	1.86	0.33	พอ ใช้	2.40	0.49	พอ ใช้
3.วัฒนธรรมและ												
ศิลปกรรม	1.94	0.55	เหมาะสม	2.18	0.61	พอ ใช้	1.92	0.62	พอ ใช้	2.23	0.58	พอ ใช้
4.ความสัมพันธ์												
กับต่างประเทศ	1.94	0.42	เหมาะสม	2.19	0.51	พอ ใช้	2.00	0.54	พอ ใช้	2.21	0.44	พอ ใช้
5.บทพิเศษประวัติ												
พระมหากษัตริย์	1.89	0.46	เหมาะสม	2.25	0.57	พอ ใช้	2.14	0.65	พอ ใช้	2.29	0.44	พอ ใช้
2.แบบเรียนวิชาประ												
วัติศาสตร์ไทยของ												
ม.ร.ว.แสงโสม												
เกษมศรีมี 3บทเรียน												

ตารางที่ 12 (ต่อ)

เกณฑ์	ความยาก-ง่าย		สักระทาง ด้านความรู้		สักระทาง ด้านพุทธิปัญญา		ความถูกต้อง ของเนื้อหา					
	\bar{x}	SD	แปลความ	\bar{x}	SD	แปลความ	\bar{x}	SD	แปลความ			
1. สมัยกรุงธนบุรี	2.00	0	เหมาะสม	2.50	0.5	พอใช้	2.00	0	พอใช้	2.75	0.44	ดี
2. สมัยเริ่มต้น รัชกาลที่ 1-3	2.00	0	เหมาะสม	2.50	0.5	พอใช้	2.00	0	พอใช้	2.75	0.44	ดี
3. สมัยปรับปรุง บ้านเมืองให้ทัด เทียมกับอารย ประเทศ รัชกาลที่ 4-7	2.17	0.35	เหมาะสม	2.50	0.5	พอใช้	2.00	0	พอใช้	2.75	0.44	ดี
3. แบบเรียนประวัติ ศาสตร์ไทยของ รศ. วิชาสงวงศ์ พงศานุตรมี 2 ภาค ภาค 1. มี 3 บทเรียน												
1. การปกครอง	2.33	0.49	เหมาะสม	2.71	0.48	ดี	2.50	0.50	พอใช้	2.88	0.30	ดี
2. เศรษฐกิจ	2.10	0.30	เหมาะสม	2.50	0.50	พอใช้	2.29	0.44	พอใช้	2.78	0.40	ดี
3. การศึกษา	1.89	0.32	เหมาะสม	2.67	0.45	ดี	2.43	0.49	พอใช้	2.78	0.40	ดี

ตารางที่ 12 (ต่อ)

เกณฑ์	ความยาก-ง่าย		สักระทาง ด้านความรู้		สักระทาง ด้านพุทธิปัญญา		ความถูกต้อง ของเนื้อหา				
	\bar{X}	SD	แปลความ	\bar{X}	SD	แปลความ	\bar{X}	SD	แปลความ		
ภาค 2. มี 4 บทเรียน											
1. การศาสนา	2.00	0.47	เหมาะสม	2.29	0.69	พอใช้	2.83	0.40	ดี	2.88	0.30
2. วรรณคดีและ ศิลปกรรม	2.11	0.33	เหมาะสม	2.33	0.68	พอใช้	2.43	0.49	พอใช้	2.67	0.45
3. ประเพณีและ วัฒนธรรม	2.00	0	เหมาะสม	2.44	0.70	พอใช้	2.43	0.49	พอใช้	2.67	0.45
4. ความสัมพันธ์ กับต่างประเทศ	2.10	0.30	เหมาะสม	2.50	0.50	พอใช้	2.71	0.48	ดี	2.56	0.48

จากตารางที่ 12 ปรากฏว่าโดยเฉลี่ยแล้วครูมีความเห็นว่าเนื้อหาแต่ละบทของแบบเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความยาก - ง่าย ที่เหมาะสม สาระด้านความรู้ และสาระด้านพุทธิปัญญาอยู่ในระดับพอใช้ และความถูกต้องของเนื้อหาอยู่ในระดับดี

ข. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนักเรียนแบ่งออกเป็น 3 ภาค คือ

ภาค 1. เป็นข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและแบบเรียนประวัติศาสตร์ไทยที่นักเรียนใช้เป็นหลักในการเรียน

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามนักเรียนทั้งหมด 300 ชุด ได้รับคืน 296 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98.67 เป็นนักเรียนชาย 134 คน คิดเป็นร้อยละ 45.27 นักเรียนหญิง 162 คน คิดเป็นร้อยละ 54.73 และเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 220 คน คิดเป็นร้อยละ 74.32 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 76 คน คิดเป็นร้อยละ 25.68

ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการใช้แบบเรียนนั้น ได้แสดงไว้ในตารางต่าง ๆ ดังนี้

ตารางที่ 13 หนังสือแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยที่นักเรียนใช้เป็นแบบเรียนหลัก

แบบเรียน	นักเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ
1. กรมวิชาการ	139	46.96
2. ม.ร.ว. แสงโสม เกษมศรี	22	7.43
3. นายประสาธต์ หลักศิลา	-	-
4. รศ. วิลาสวงศ์ พงศบุตร	83	28.04
5. อื่น ๆ	139	46.96

จากตารางที่ 13 นักเรียนร้อยละ 46.96 ใช้แบบเรียนของกรมวิชาการ รองลงมาคือร้อยละ 28.04 ใช้แบบเรียนของ รศ. วิชาสงศ์ พงศบุตร และนักเรียนที่ใช้แบบเรียนของ ม.ร.ว. แสงโสม เกษมศรี มีเพียงร้อยละ 7.43 นอกจากนี้มีนักเรียนจำนวนถึงร้อยละ 46.96 ใช้แบบเรียนเล่มอื่น ๆ อีก ซึ่งประกอบด้วย ร้อยละ 23.31 ใช้หนังสือของ อัมพา แสนทวีสุข ร้อยละ 16.22 ใช้หนังสือของ เสถียร ศุกโสม ร้อยละ 5.07 ใช้หนังสือของ พุฒงค์ ศรพรหม ร้อยละ 1.35 ใช้เอกสารประกอบการเรียน และใช้หนังสือของ จ่านงค์ ทองประเสริฐ ธาดา พวงมาลี และ วีระเดช และคณะ จำนวนเท่า ๆ กัน คือร้อยละ 0.34

ปีที่ทำการพิมพ์หนังสือแบบเรียนนั้นอยู่ในช่วงปี พ.ศ. 2500 - 2519 ประกอบด้วย พ.ศ. 2500 ร้อยละ 0.68 พ.ศ. 2503 ร้อยละ 0.34 พ.ศ. 2506 ร้อยละ 1.35 พ.ศ. 2507 ร้อยละ 0.34 พ.ศ. 2508 ร้อยละ 0.34 พ.ศ. 2510 ร้อยละ 0.34 พ.ศ. 2512 ร้อยละ 0.34 พ.ศ. 2513 ร้อยละ 3.04 พ.ศ. 2514 ร้อยละ 1.35 พ.ศ. 2515 ร้อยละ 4.73 พ.ศ. 2516 ร้อยละ 4.39 พ.ศ. 2517 ร้อยละ 1.69 พ.ศ. 2518 ร้อยละ 20.95 และ พ.ศ. 2519 ร้อยละ 30.07

ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อราคาของแบบเรียนเมื่อเทียบกับคุณภาพ ผู้วิจัยได้กำหนดค่าน้ำหนักของคำตอบดังนี้

ราคาแพงเกินไป	มีค่าเท่ากับ	3
ราคาเหมาะสม	มีค่าเท่ากับ	2
ราคาถูกมาก	มีค่าเท่ากับ	1

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นของนักเรียนมีค่าเท่ากับ 2.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.54 แสดงว่าโดยเฉลี่ยแล้วนักเรียนมีความคิดเห็นว่าแบบเรียนมีราคาเหมาะสมแล้ว

ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแบบเรียนที่ใช้อยู่ ผู้วิจัยได้กำหนดค่าน้ำหนักของคำตอบดังนี้

พอใจมาก	มีค่าเท่ากับ	3
พอใจพอสมควร	มีค่าเท่ากับ	2
ไม่พอใจ	มีค่าเท่ากับ	1

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยนำหนักความคิดเห็นของนักเรียนมีค่าเท่ากับ 1.81 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.54 แสดงว่าโดยเฉลี่ยแล้วนักเรียนมีความคิดเห็นพอใจแบบเรียนที่ใช้พอสมควร

ตารางที่ 14 หนังสือที่นักเรียนจะเลือกใช้ ถ้ามีสิทธิ์เลือกได้เอง

หนังสือ	นักเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ
1. กรมวิชาการ	87	29.39
2. ม.ร.ว.แสงโสม เกษมศรี	19	6.42
3. นายประสาธ หลักศิลา	9	3.04
4. รศ. วิลาสว่างค์ พงศ์บุตร	53	17.91
5. อื่น ๆ	105	35.47

จากตารางที่ 14 ปรากฏว่า ถ้านักเรียนมีสิทธิ์เลือกหนังสือแบบเรียนได้เองนั้น นักเรียนร้อยละ 29.39 จะเลือกใช้หนังสือของกรมวิชาการ ร้อยละ 6.42 จะเลือกใช้หนังสือของ ม.ร.ว. แสงโสม เกษมศรี ร้อยละ 3.04 จะเลือกใช้หนังสือของนายประสาธ หลักศิลา ร้อยละ 17.91 จะเลือกใช้หนังสือของ รศ. วิลาสว่างค์ พงศ์บุตร และร้อยละ 31.76 จะเลือกใช้หนังสืออื่น ๆ ซึ่งจะประกอบด้วยหนังสือของ อัมพา แสันทวีสุข ร้อยละ 10.04 เพราะนักเรียนเห็นว่าเนื้อหาดี มีสาระที่สำคัญ เข้าใจง่าย ใจความกะทัดรัด เป็นใจความที่สำคัญ เนื้อความกระชับ มีแบบฝึกหัดรวบรวมเป็นหัวข้อสำหรับทบทวน ร้อยละ 8.11 จะเลือกใช้หนังสือของ เสถิ์อน ศุภโสภณ

เนื่องจากเนื้อหาละเอียดเข้าใจง่ายได้เกร็ดความรู้มาก มุ่งให้เข้าใจมากกว่าใช้ความจำ ร้อยละ 8.11 ไม่ทราบจะใช้หนังสือของใครดีกว่า เพราะไม่เคยอ่านเล่มอื่นนอกจากที่ใช้เป็นแบบเรียนอยู่ และยังไม่ได้แบบเรียนที่สมบูรณ์ถูกต้อง ต้องการให้แบบเรียนมีทั้งหลักฐานของไทยและเพื่อนบ้าน เพื่อให้นักเรียนได้หาความจริง และพฤติกรรม ร้อยละ 3.72 ใช้เอกสารประกอบการเรียนของโรงเรียนเนื่องจากเข้าใจง่ายสรุปเนื้อหาที่สำคัญ ๆ แบ่งหัวข้อไม่สับสน ร้อยละ 0.68 เลือกใช้แบบเรียนที่ปรับปรุงใหม่ ร้อยละ 0.68 เลือกใช้หนังสือประวัติศาสตร์ไทยของ พลตรี หลวงวิจิตรวาทการ เนื่องจากหนังสือแบบเรียนแต่ละเล่มมีเนื้อหาไม่ตรงกัน และ 0.34 เลือกใช้หนังสือไทยรพบพมาฉบับหอสมุดแห่งชาติ

นักเรียนส่วนมากคือร้อยละ 59.12 ชอบใช้หนังสือแบบเรียนประวัติศาสตร์ไทยแยกระดับ มศ. 4 และ มศ. 5 ชั้นละเล่ม รองลงมาคือร้อยละ 34.12 ชอบใช้หนังสือรวมกันเหมือนปัจจุบัน และนักเรียนจำนวนน้อยคือร้อยละ 2.7 มีความคิดเห็นอื่น ๆ ซึ่งประกอบด้วย ร้อยละ 1.35 ให้แยกเนื้อหาบางตอนออกเป็นเล่มให้ละเอียดมากยิ่งขึ้น ร้อยละ 0.68 ต้องการให้แบ่งหนังสือออกเป็น 1 ภาคเรียน ต่อหนังสือ 1 เล่ม และร้อยละ 0.68 เท่ากัน ต้องการให้แบ่งเนื้อหาออกเป็นตอน ๆ แต่ยังคงอยู่เล่มเดียวกัน

การอ่านแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยของนักเรียนก่อนถึงชั่วโมงเรียนนั้น ผู้วิจัยศึกษาโดยกำหนดค่าน้ำหนักคำตอบดังนี้

อ่านเสมอ	มีค่าเท่ากับ	3
อ่านเป็นบางครั้ง	มีค่าเท่ากับ	2
ไม่เคยอ่าน	มีค่าเท่ากับ	1

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของคำตอบการอ่านหนังสือแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยของนักเรียนมีค่าเท่ากับ 1.7 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.53 แสดงว่าโดยเฉลี่ยแล้วนักเรียนอ่านหนังสือแบบเรียนล่วงหน้าก่อนถึงชั่วโมงเรียนเป็นบางครั้ง และเหตุผลที่นักเรียนไม่เคยอ่านหนังสือนั้นประกอบด้วย ร้อยละ 21.28 ไม่มีเวลา

ร้อยละ 7.09 ไม่สนใจ ร้อยละ 5.74 ไม่ชอบวิชานี้ และร้อยละ 2.36 อ่านแล้ว
ไม่เข้าใจจึงไม่ยกอ่าน

ตารางที่ 15 ความเข้าใจของนักเรียนเมื่ออ่านหนังสือแบบเรียน

ความเข้าใจของนักเรียน	นักเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ
1. เข้าใจได้หมดทันที	27	9.12
2. เข้าใจบางตอน	124	41.89
3. ต้องให้ครูอธิบายเพิ่มเติม	142	47.97
4. ต้องค้นคว้าจากหนังสือเล่มอื่นประกอบ	55	18.58
5. อื่น ๆ	14	4.73

จากตารางที่ 15 ปรากฏว่านักเรียนร้อยละ 47.97 มีความเห็นว่าเมื่ออ่าน
แบบเรียนแล้วต้องให้ครูอธิบายเพิ่มเติม รองลงมาคือร้อยละ 41.89 เห็นว่าแบบเรียน
ที่อ่านนั้นเข้าใจได้เพียงบางตอน และนักเรียนส่วนน้อยคือร้อยละ 4.73 มีความคิดเห็น
อื่น ๆ ซึ่งประกอบด้วย ร้อยละ 1.35 มีความเห็นว่า การเรียงลำดับหัวข้อและเนื้อ
หายออกยอน ข้อความขัดแย้งกันเอง ร้อยละ 1.35 ไขทองตอนสำคัญ ๆ เวลาสอบแต่
จำ พ.ศ. ไม่ได้ ร้อยละ 1.01 เห็นว่า อ่านแล้วไม่เข้าใจ ร้อยละ 0.68 เห็นว่า
ต้องอ่านซ้ำจึงจะเข้าใจ และร้อยละ 0.34 ไม่เคยอ่าน

ตารางที่ 16 ความเห็นของนักเรียนที่เห็นว่าเนื้อหาในแบบเรียนนี้เหมาะสม
 ดีแล้ว

เหตุผล	นักเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ
1. ช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาทางวัฒนธรรม การเมือง เศรษฐกิจ และการศึกษา	222	75
2. ช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจเหตุการณ์หรือสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และการศึกษาในปัจจุบันดีขึ้น	98	33.11
3. เนื้อหาวิชาช่วยให้มีความรู้ความเข้าใจเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ดีขึ้น	157	53.04
4. เนื้อหา มีความถูกต้องตามข้อเท็จจริงและสอดคล้องกับข้อค้นพบใหม่ ๆ ทางประวัติศาสตร์	31	10.47
5. เนื้อหาแต่ละบทมีการอธิบายอย่างชัดเจน	24	8.11
6. เนื้อหาวิชาแต่ละบทต่อเนื่องกันดีและเรียงตามลำดับเหตุการณ์	34	11.49
7. เนื้อหาให้ความรู้และนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้	33	11.15
8. เนื้อหาในแบบเรียนน่าสนใจและมีปริมาณเหมาะสม	52	17.57
9. การใช้สำนวนและคำศัพท์ถูกต้องชัดเจนดี	33	11.15
10. อื่น ๆ	2	0.68

จากตารางที่ 16 ปรากฏว่า นักเรียนส่วนใหญ่คือร้อยละ 75.0 มีความเห็นว่าเนื้อหาในแบบเรียนช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาทางวัฒนธรรม การเมือง เศรษฐกิจ และการศึกษา รองลงมาคือร้อยละ 53.04 เห็นว่าเนื้อหาวิชาช่วยให้มีความรู้ความเข้าใจเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ดีขึ้น และนักเรียนจำนวนน้อยคือร้อยละ 0.68 มีความคิดเห็นอื่น ๆ ซึ่งประกอบด้วย ร้อยละ 0.34 เห็นว่าเนื้อหาวิชาช่วยให้เกิดความรู้ลักษณะนิสัย และร้อยละ 0.34 เห็นว่าเนื้อหาอ่านสนุก

ตารางที่ 17 ความเห็นของนักเรียนที่เห็นว่าเนื้อหาในแบบเรียนวิชานี้ไม่
เหมาะสม

เหตุผล	นักเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ
1. เนื้อหาบางเรื่องยากเกินไป	37	12.5
2. เนื้อหาบางเรื่องง่ายเกินไป	10	3.38
3. เนื้อหาบางเรื่องละเอียดและมากเกินไป	106	35.81
4. เนื้อหาบางเรื่องย่อเกินไปทำให้เข้าใจยาก ควรเพิ่มเติมรายละเอียด	115	38.85
5. เนื้อหาบางตอนกว้างเกินไปจับจุดยาก	103	34.80
6. เนื้อหาซ้ำซากน่าเบื่อ	79	26.69
7. เนื้อหาบางตอนคลุมเคลือ ยากต่อการตีความและทำความเข้าใจ	86	29.05
8. เนื้อหาไม่ให้ความรู้ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	61	20.61
9. เนื้อหาบางตอนผิดพลาดไม่ถูกต้องตามข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์	56	18.92
10. เนื้อหาบางตอนไม่ทันสมัยและไม่สอดคล้องกับข้อค้นพบใหม่ ๆ ทางประวัติศาสตร์	51	17.23
11. เนื้อหาวิชาไม่เป็นไปตามลำดับเหตุการณ์	66	22.30
12. สำนวนภาษาที่ใช้ไม่รัดกุม ทำความเข้าใจและตีความหมายได้หลายอย่าง	37	12.5
13. สำนวนภาษาและคำศัพท์ไม่ถูกต้อง	10	3.38
14. อื่น ๆ	4	1.35

จากตารางที่ 17 ปรากฏว่านักเรียนร้อยละ 38.85 มีความคิดเห็นว่าเนื้อหาในแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยไม่เหมาะสมเนื่องจากเนื้อหาบางเรื่องย่อเกินไปทำให้เข้าใจยากควรเพิ่มเติมรายละเอียด ร้อยละ 35.81 เห็นว่าเนื้อหาบางเรื่องละเอียดและมากเกินไป นักเรียนร้อยละ 1.35 มีความคิดเห็นต่าง ๆ ไปซึ่งประกอบด้วย ร้อยละ 0.68 เห็นว่าเนื้อหาบางตอนที่สำคัญขาดหายไป ร้อยละ 0.34 เห็นว่าเนื้อหาในแบบเรียนขัดแย้งกัน และร้อยละ 0.34 เห็นว่าเนื้อหาในแบบเรียนไม่มีความเป็นกลาง

ตารางที่ 18 สิ่งต่าง ๆ ที่นักเรียนต้องการให้มีในแบบเรียน

สิ่งต่าง ๆ	นักเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ
1. สรุปข้อความท้ายบท	216	72.97
2. กิจกรรมเสนอแนะท้ายบท	46	15.54
3. แบบฝึกหัดท้ายบท	184	62.16
4. รายชื่อหนังสือที่จะไปค้นรายละเอียดเพิ่มเติม	123	41.55
5. สิ่งอื่น ๆ ที่ต้องการ	36	12.16

จากตารางที่ 18 ปรากฏว่านักเรียนส่วนใหญ่คือร้อยละ 72.97 ต้องการให้มีสรุปข้อความท้ายบทในแบบเรียน รองลงมาคือ ร้อยละ 62.16 ต้องการให้มีแบบฝึกหัดท้ายบท และนักเรียนส่วนน้อยคือร้อยละ 12.16 ต้องการสิ่งอื่น ๆ ซึ่งประกอบด้วย ร้อยละ 5.07 ต้องการภาพประกอบที่เกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่อง ร้อยละ 1.01 ต้องการบทเปรียบเทียบกับประวัติศาสตร์ต่างประเทศและความเป็นไปของโลกปัจจุบัน สิ่งควรจำแต่ละบท เน้นตัวอักษรตอนสำคัญ และอธิบายข้อความที่สำคัญ ร้อยละ 0.68 ต้องการคำถามคำตอบของข้อสอบปีต่าง ๆ และเรียงลำดับเหตุการณ์ และร้อยละ 0.34

ต้องการให้มีบทเปรียบเทียบระหว่างสมัย แบบทดสอบ เสนอแหล่งทัศนศึกษา เรื่อง
แปลก ๆ และบทความเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงตามสภาพสังคมและข้อค้นพบใหม่ ๆ

อัตราเวลาเรียนของนักเรียนนั้นปรากฏว่า ร้อยละ 82.09 ของนักเรียน
เรียนวิชานี้สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง ซึ่งมีความคิดเห็นแตกต่างกันไปดังนี้คือ ร้อยละ 46.96
เห็นว่าอัตราเวลาเรียนนี้เหมาะสมดีแล้ว ร้อยละ 34.80 เห็นว่าอัตราเวลาเรียนยัง
ไม่เหมาะสมเนื่องจากเนื้อหาวิชามีมากแต่เวลาเรียนมีน้อยเกินไป และร้อยละ 0.34
เห็นว่าควรมี 2 - 3 คาบต่อสัปดาห์ และยังเป็นช่วงทบทวนหรือตอบปัญหา นัก
เรียนร้อยละ 15.88 เรียนวิชานี้ 2 ชั่วโมง ซึ่งมีความเห็นดังนี้คือ ร้อยละ 11.49
เห็นว่าอัตราเวลาเรียนเหมาะสมดีแล้ว และร้อยละ 4.39 เห็นว่าอัตราเวลาเรียน
ยังไม่เหมาะสมเนื่องจากเวลาเรียนมากเกินไป

นักเรียนร้อยละ 46.96 แสดงความคิดเห็นว่าการเรียนวิชาประวัติศาสตร์
ไทยให้ได้ผลดีที่สุดนั้นควรใช้วิธีการทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหา ร้อยละ 31.76
มีความคิดเห็นอื่น ๆ ซึ่งประกอบด้วย เห็นว่าควรอ่านหนังสือเพิ่มเติม ร้อยละ 4.73
ให้ครูเล่าเกร็ดประกอบ ร้อยละ 4.05 จัดทัศนศึกษา ร้อยละ 3.72 ครูอธิบายตรง
เป้าหมายและยกตัวอย่างให้เห็นจริง ร้อยละ 3.04 ท่องจำ ร้อยละ 2.36 ครู
สอนสนุกไม่อ่านตามหนังสือเตรียมการสอนมาล่วงหน้าและตั้งใจฟังครูสอน ร้อยละ
2.03 จัดกิจกรรมประกอบ การถาม - ตอบปัญหาในเวลาเรียน และสอนเรียงตาม
ลำดับเหตุการณ์ ร้อยละ 1.69 ทำรายงานคนควา ร้อยละ 1.35 ทำโน้ตย่อ
1.01 มีหนังสือเรียนดี และให้ครูปรับปรุงการสอน ครูควรมีความรู้อย่างแท้จริงเกี่ยว
กับเรื่องที่สอน ร้อยละ 0.68 และร้อยละ 0.34 มีความคิดเห็นว่าให้ครูอธิบาย
ประกอบหนังสือ ทำความเข้าใจด้วยตนเอง ครูอารมณ์ดี ทดสอบสม่ำเสมอและให้นัก
เรียนรู้จักสิ่งที่เรียน และนักเรียนจำนวนน้อย คือร้อยละ 16.89 มีความเห็นว่าการเรียน
ด้วยวิธีการอภิปรายหน้าชั้นเรียนจะทำให้เข้าใจบทเรียนได้ดีที่สุด

ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงปัญหาที่นักเรียนพบในการอ่านหนังสือแบบเรียนของนักเรียน
โดยกำหนดคาน้ำหนักของคำตอบดังนี้

ไม่ประสบปัญหาเลย	มีค่าเท่ากับ	3
ประสบปัญหาบ้างพอสมควร	มีค่าเท่ากับ	2
ประสบปัญหามาก	มีค่าเท่ากับ	1

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยคำตอบเกี่ยวกับการประสบปัญหาการอ่านของนักเรียนเท่ากับ 1.98 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.45 แสดงว่าโดยเฉลี่ยแล้วนักเรียนประสบปัญหาในการอ่านหนังสือแบบเรียนพอสมควรโดยชี้แจงปัญหาว่าเนื้อเรื่องไม่ละเอียด การอธิบายไม่ชัดเจน การอธิบายวกวน ข้อความไม่ต่อเนื่องกัน ส่วนวนภาษาและคำศัพท์ยาก ข้อความผิดพลาด ไม่มีภาพประกอบและส่วนวนภาษาไม่ชวนอ่าน นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความคิดเห็นอื่น ๆ อีกคือควรแทรกเกร็ดข้อยกที่น่าสนใจอีกด้วยนอกเหนือไปจากเนื้อหา

ทางด้านคุณภาพของแบบเรียน ผู้วิจัยศึกษาโดยกำหนดค่าน้ำหนักของคำตอบ

ดังนี้

ดีมาก	มีค่าเท่ากับ	4
ดี	มีค่าเท่ากับ	3
พอใช้	มีค่าเท่ากับ	2
ไม่ดี	มีค่าเท่ากับ	1

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับคุณภาพของแบบเรียนเท่ากับ 2.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61 แสดงว่าโดยเฉลี่ยแล้วนักเรียนมีความคิดเห็นว่าคุณภาพของแบบเรียนอยู่ในระดับพอใช้

ตารางที่ 19 เหตุผลของนักเรียนที่ชอบวิชาประวัติศาสตร์ไทย

เหตุผล	นักเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ
1. น่าสนใจ เข้าใจง่าย เรียนสนุก	135	45.61
2. ก่อให้เกิดความรอบรู้อย่างกว้างขวาง	206	69.59
3. มีกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน	7	2.36
4. นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้	57	19.26
5. มีแบบเรียนดี	9	3.04
6. อื่น ๆ	43	14.53

จากตารางที่ 19 ปรากฏว่านักเรียนส่วนใหญ่คือร้อยละ 69.59 ชอบวิชาประวัติศาสตร์ไทยเพราะว่าเป็นวิชาที่ก่อให้เกิดความรอบรู้อย่างกว้างขวาง รองลงมาคือร้อยละ 45.61 ชอบเพราะเป็นวิชาที่น่าสนใจ เข้าใจง่าย เรียนสนุก นักเรียนจำนวนน้อยที่สุดคือร้อยละ 2.36 ชอบเพราะรักวิชานี้ มีกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังมีนักเรียนอีกร้อยละ 14.53 มีความคิดเห็นอื่น ๆ ซึ่งประกอบด้วย ร้อยละ 6.76 ชอบเพราะวิชานี้ช่วยให้รู้เหตุการณ์ในอดีตและบรรพบุรุษไทย ร้อยละ 1.35 ชอบเพราะครูสอนเข้าใจดี และเป็นเรื่องราวติดต่อกันใช้เหตุผล ร้อยละ 1.01 ชอบเพราะเป็นวิชาที่ส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกชาตินิยม รักชาติ ร้อยละ 0.68 ชอบเพราะสนใจวิชานี้มาแต่เด็ก และส่งเสริมความคิดและจินตนาการ และร้อยละ 0.34 ชอบเพราะชอบท่อง เป็นพื้นฐานทางการเมือง เป็นแนวทางสำหรับอนาคต เป็นแขนงหนึ่งของการศึกษา และครูบังคับ

ตารางที่ 20 เหตุผลที่นักเรียนไม่ชอบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย

เหตุผล	นักเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่น่าสนใจ เนื้อหาซ้ำซาก	45	15.20
2. เข้าใจยากต้องจำชื่อและเหตุการณ์ต่าง ๆ มาก	168	56.76
3. กล่าวแต่เรื่องในอดีต ไม่ให้ประโยชน์ที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	68	22.97
4. แบบเรียนไม่ดี	37	12.5
5. อื่น ๆ	32	10.81

จากตารางที่ 20 ปรากฏว่านักเรียนส่วนใหญ่คือร้อยละ 56.76 ไม่ชอบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยเพราะเป็นวิชาที่เข้าใจยากต้องจำชื่อและเหตุการณ์ต่าง ๆ มาก รองลงมาคือร้อยละ 22.97 ไม่ชอบเพราะเป็นวิชาที่กล่าวถึงแต่เรื่องในอดีตไม่ให้ประโยชน์ที่จะนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ และนักเรียนส่วนน้อยคือร้อยละ 10.81 มีความคิดเห็นแตกต่างกันออกไปประกอบด้วย ร้อยละ 3.38 ไม่ชอบเพราะวิชาประวัติศาสตร์ไทยเป็นการท่องจำมากกว่าความเข้าใจ ร้อยละ 2.36 เห็นว่าผู้สอนไม่มีความรู้มากพอและทำให้การสอนไม่น่าสนใจ ร้อยละ 1.69 เห็นว่าการเรียงลำดับเนื้อหายังไม่ดีกว่นไปมา เหตุการณ์บางตอนผิดพลาด เป็นความรู้ในวงแคบ เรียนในแนวความคิดเดียวและเนื้อหาล้าสมัยควรปรับปรุง ร้อยละ 1.01 เห็นว่า เนื้อหาส่วนที่เป็นเกร็ดข้อย่อยมากเกินไป และร้อยละ 0.34 เห็นว่ายังเรียนไม่ถึงแก่นแท้ของวิชาและความจริง และขาดอุปกรณ์การสอน

ตารางที่ 21 เหตุผลของนักเรียนที่เห็นว่าได้รับประโยชน์จากหนังสือแบบเรียน
วิชาประวัติศาสตร์ไทย

เหตุผล	นักเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ
1. ช่วยให้สามารถจำและเข้าใจเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ได้ดีขึ้น	154	52.03
2. ช่วยฝึกทักษะในการคิดหาเหตุผลต่าง ๆ ได้ดีขึ้น	85	28.72
3. ช่วยให้เกิดความรักชาติบ้านเมือง รักและเคารพบรรพบุรุษไทยมากยิ่งขึ้น	156	52.70
4. ช่วยให้เข้าใจและรู้คุณค่าของความสามัคคีได้ดีขึ้น	97	32.77
5. อื่น ๆ	25	8.45

จากตารางที่ 21 ปรากฏว่านักเรียนส่วนใหญ่คือร้อยละ 52.70 เห็นว่าแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยมีประโยชน์เพราะช่วยให้เกิดความรักชาติบ้านเมืองรักและเคารพบรรพบุรุษไทยมากยิ่งขึ้น รองลงมาคือร้อยละ 52.03 เห็นว่าช่วยให้สามารถจำและเข้าใจเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ได้ดีขึ้น และนักเรียนส่วนน้อยคือร้อยละ 8.45 มีความคิดเห็นหลายอย่างต่างกันดังนี้คือ ร้อยละ 3.04 เห็นว่าอดีตเป็นบทเรียนของปัจจุบัน นำความรู้มาแก้ไขปัจจุบันและนำความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวัน ร้อยละ 2.03 เห็นว่าได้รับความรู้เพิ่มมากขึ้น เกี่ยวกับความเป็นมาของชาติและโบราณสถาน โบราณวัตถุ ร้อยละ 1.01 เพราะใช้ในการสอบ ร้อยละ 0.68 เพราะอ่านสนุก รู้จักบุคคลในอดีต และเห็นบทบาทของผู้นำ และร้อยละ 0.34 เห็นว่าเพราะนับถือพุทธศาสนาเพิ่มมากขึ้น มีแบบฝึกหัดทดสอบ และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

นักเรียนร้อยละ 35.47 เห็นว่าหนังสือแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยไม่มีประโยชน์ เพราะเนื้อหาส่วนใหญ่ล้าสมัยไม่แก้ไขให้เข้ากับเหตุการณ์และข้อค้นพบใหม่ ๆ

ร้อยละ 32.43 เห็นว่าเป็นเพราะขาดแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมเพราะแบบเรียนไม่ระบุหนังสืออ่านประกอบ และไม่มีบรรณานุกรม และนักเรียนร้อยละ 7.43 เห็นว่าเพราะเนื้อหาไม่ถูกต้อง นอกจากนี้ยังมีนักเรียนร้อยละ 18.92 ยังมีความคิดเห็นแตกต่างกันไปประกอบด้วย ร้อยละ 6.42 เห็นว่าอ่านแล้วไม่ได้ประโยชน์ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ ร้อยละ 4.05 เนื้อหาละเอียดมากเกินไป ร้อยละ 3.38 เนื้อหาไม่แบ่งเป็นตอน ๆ อ่านแล้วไม่เข้าใจ ร้อยละ 1.01 มีแต่หลักฐานฝ่ายไทยไม่มีความเป็นกลาง ร้อยละ 0.68 เห็นว่าเป็นเรื่องในอดีตเรียนแล้วไม่เกิดภาพพจน์ไม่มีบทเปรียบเทียบกับปัจจุบัน เนื้อหาคงเดิมไม่ชัดเจน เนื้อหาซ้ำซาก และขาดภาพประกอบ และร้อยละ 0.34 เห็นว่าขาดบทสรุปส่วนวนภาษาไม่น่าอ่าน คะแนนน้อยเสียเวลา และการพิมพ์ไม่ชัดเจน

เนื้อหาเรื่องที่น่าสนใจนักเรียนส่วนมากคือร้อยละ 57.43 สนใจคือเรื่องการปกครองและเศรษฐกิจ รองลงมาคือร้อยละ 40.54 สนใจเรื่องวัฒนธรรมและศิลปกรรม และร้อยละ 13.85 เป็นนักเรียนส่วนน้อยที่สุดสนใจเรื่องการศึกษา

นักเรียนร้อยละ 18.24 มีความเห็นว่าควรเพิ่มเนื้อหาขึ้นอีกดังนี้ คือ ร้อยละ 2.03 เรื่องวีรกรรมของบรรพบุรุษ ร้อยละ 1.69 เรื่องชีวิตความเป็นอยู่ประเพณีและวัฒนธรรมไทย เศรษฐกิจ และการปกครอง ร้อยละ 1.35 เกร็ดประวัติศาสตร์ และเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ร้อยละ 1.01 ประวัติบุคคลสำคัญ ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ นโยบายต่างประเทศ และเหตุการณ์ปัจจุบัน ร้อยละ 0.68 ศิลปกรรม ศาสนา ประเทศไทยกับสงครามโลก การปกครองของไทยหลัง พ.ศ. 2475 และการดำเนินงานระบอบประชาธิปไตย และร้อยละ 0.34 เรื่องมนุษย์ยุคหิน บ้านเชียง ความเป็นมาของชนชาติไทย สงคราม โบราณสถาน ชีวิตชาวนา ยุครัชกาลที่ 7 - 8 คดีเขาพระวิหาร เหตุการณ์สมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม การศึกษาและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกรณีสวรรคตของพระเจ้ายาจกสิน นักเรียนร้อยละ 60.81 เห็นว่าปริมาณของเนื้อหาในแบบเรียนมีพอเหมาะแล้ว และนักเรียนร้อยละ 14.86 เห็นว่าควรลดเนื้อหาเรื่องต่อไปนี้ลงคือ ร้อยละ 2.7 ให้ลดเรื่องของสงคราม ร้อยละ 2.03 เรื่องวรรณคดี ศิลปกรรม เกร็ดประวัติศาสตร์

การปกครอง ศาสนา ร้อยละ 1.35 เรื่องเศรษฐกิจ ร้อยละ 0.68 ประวัติบุคคลสำคัญ ชื่อ พ.ศ. ต่าง ๆ และวัฒนธรรม และร้อยละ 0.34 เรื่องบทบาทของผู้นำและการศึกษา

นักเรียนส่วนใหญ่คือร้อยละ 60.47 ใช้นั่งสี้ออ่านประกอบวิชาประวัติศาสตร์ไทยเป็นบางครั้ง โดยมีเหตุผลดังนี้คือ ร้อยละ 26.01 ต้องการหาความรู้เพิ่มเติม ร้อยละ 21.62 ทำรายงาน ร้อยละ 2.7 ให้เหตุผลว่าไม่มีเวลามากโตอ่านบางครั้งเท่านั้น ร้อยละ 2.36 อ่านเพื่อเตรียมตัวสอบ ร้อยละ 2.03 ทำกิจกรรม ร้อยละ 1.35 เพื่อรูปแบบฝึกหัดที่แตกต่างกัน เพราะโรงเรียนมีหนังสือน้อย และแบบเรียนไม่มีภาพประกอบ ร้อยละ 1.01 อ่านเพื่อประกอบการทำแบบฝึกหัด และร้อยละ 0.34 ครูให้อ่านและอ่านเพื่อประกอบการอภิปราย รองลงมาคือนักเรียนร้อยละ 27.70 ไม่อ่านหนังสือประกอบเลย โดยมีเหตุผลคือ ร้อยละ 7.77 เห็นว่าหนังสือแบบเรียนมีรายละเอียดพอเพียงอยู่แล้ว ร้อยละ 7.09 ไม่ชอบอ่าน ร้อยละ 5.41 ไม่มีเวลา ร้อยละ 5.07 ไม่มีแหล่งค้นคว้า ร้อยละ 1.01 เข้าใจคืออยู่แล้ว และร้อยละ 0.68 เห็นว่าเป็นเรื่องราวในอดีตไม่ต้องใช้ประโยชน์ และฟังครูสอนง่ายกว่าอ่านหนังสือ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 22 หนังสืออ่านประกอบที่นักเรียนใช้

รายชื่อหนังสือ	นักเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ
1. ประชุมพงศาวดาร	48	16.22
2. จดหมายเหตุต่าง ๆ	43	14.53
3. หนังสือชีวประวัติบุคคลสำคัญ	111	37.5
4. หนังสือตำนานและนิทานพื้นเมือง	40	13.51
5. นวนิยายอิงประวัติศาสตร์	59	19.93
6. วรรณคดีสมัยต่าง ๆ	44	14.86
7. หนังสือแผนที่	42	14.19
8. วารสาร บทความ	59	19.93
9. หนังสือสารคดีเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทย	120	40.54
10. หนังสือชำระประวัติศาสตร์ไทย	42	14.19
11. อื่น ๆ	17	5.74

จากตารางที่ 22 ปรากฏว่านักเรียนร้อยละ 40.54 อ่านหนังสือสารคดีเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยเป็นหนังสืออ่านประกอบ ร้อยละ 37.5 อ่านหนังสือชีวประวัติบุคคลสำคัญ และนักเรียนร้อยละ 5.74 อ่านหนังสืออื่น ๆ ประกอบด้วย ร้อยละ 1.69 อ่านหนังสือของอัมพา แสนทวีสุข ร้อยละ 1.01 หนังสือภาพประกอบประวัติศาสตร์ ร้อยละ 0.68 อ่านประชาธิปไตย 42 ปีของไทย และร้อยละ 0.34 อ่านแบบทดสอบต่าง ๆ การปกครองของไทย หนังสือเรียนของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ประวัติศาสตร์ไทย ฉบับพัฒนาของ เสทีอน ศุภโสภณ แบบเรียนประวัติศาสตร์ฉบับแปล ประวัติศาสตร์สากล และบทวิจารณ์วรรณกรรมยุคศักดินาของ จิตร ภูมิศักดิ์

ตารางที่ 23 วิธีการสอนประวัติศาสตร์ไทยที่นักเรียนชอบ

วิธีการสอน	นักเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ
1. มีกิจกรรมประกอบการสอน	39	13.18
2. มีอุปกรณ์ประกอบการสอน	80	27.03
3. มีทั้งกิจกรรมและอุปกรณ์	92	31.08
4. บรรยายอย่างเดี่ยว	40	13.51
5. ยกตัวอย่างให้เห็นจริง	156	52.70
6. เชิญวิทยากรมาบรรยาย	67	22.64
7. พาไปทัศนศึกษา	237	80.07
8. อื่น ๆ	21	7.09

จากตารางที่ 23 ปรากฏว่านักเรียนส่วนใหญ่คือร้อยละ 80.07 ต้องการให้พาไปทัศนศึกษา รองลงมาคือร้อยละ 52.70 ชอบให้ครูยกตัวอย่างให้เห็นจริง และนักเรียนจำนวนน้อยคือร้อยละ 7.09 ชอบวิธีการอื่นซึ่งประกอบด้วย 3.38 ชอบให้ครูจัดอภิปราย วิเคราะห์เหตุการณ์และเน้นให้นักเรียนรู้จักใช้ความคิดและเหตุผล ร้อยละ 0.68 ชอบให้ครูเล่าเกร็ดสนุก ๆ ทำรายงาน ทบทวนบ่อย ๆ และใช้คำถามตอบ ร้อยละ 0.34 ชอบให้ครูทำโน้ตย่อ ทำแบบฝึกหัด หาความรู้กว้าง ๆ มาเพิ่มให้นักเรียน เลิกวิธีการจดงานและอ่านตามหนังสือ และให้นักเรียนอ่านมาแล้วสรุปให้เพื่อนฟัง

ตารางที่ 24 แบบเรียนที่นักเรียนต้องการ

รายการ	นักเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ
1. เข็มเล่มคองทนถาวร	164	55.41
2. ปกสวย สีสะดุดตา	71	23.99
3. ตัวพิมพ์ชัดเจน	193	65.20
4. กระดาษดี	120	40.54
5. ภาพประกอบมีสี	151	51.01
6. มีสรุปข้อความท้ายบท	212	71.62
7. มีกิจกรรมเสนอแนะท้ายบท	57	19.26
8. มีแบบฝึกหัดท้ายบท	166	56.08
9. มีภาคผนวก	64	21.62
10. มีอภิธานศัพท์	69	23.31
11. มีบรรณานุกรม	77	26.01

จากตารางที่ 24 ปรากฏว่านักเรียนส่วนใหญ่คือร้อยละ 71.62 ต้องการให้มีสรุปข้อความท้ายบท รองลงมาคือร้อยละ 65.20 ต้องการหนังสือที่มีตัวพิมพ์ชัดเจน และนักเรียนจำนวนน้อยคือร้อยละ 19.26 ต้องการให้มีกิจกรรมเสนอแนะท้ายบท

ภาค 2. ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับคุณภาพในการจัดทำรูปเล่มและลักษณะของแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยเล่มที่นักเรียนใช้เป็นหลักในการเรียน ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยกำหนดค่าคะแนน (Weight) ออกเป็น 5 ระดับ ตามวิธีการของไลเคิร์ต (Likert)¹ ดังนี้คือ

¹Best, Research in Education.p.175.

ดีมาก	มีค่าเท่ากับ	5
ดี	มีค่าเท่ากับ	4
ปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3
ควรแก้ไข	มีค่าเท่ากับ	2
ไม่มี (ดี) เลย	มีค่าเท่ากับ	1

และนำมาหาค่าเฉลี่ยจากสูตร¹

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

\bar{X}	คือ	ค่าเฉลี่ยหรือมัธยฐานเลขคณิต
N	คือ	จำนวนคำตอบทั้งหมด
f	คือ	จำนวนความถี่
X	คือ	คะแนนของ code คือ 5, 4, 3, 2, 1

ค่าเฉลี่ยที่ได้จะมีความหมายดังนี้

4.56 - 5.00	ดีมาก
3.56 - 4.55	ดี
2.56 - 3.55	ปานกลาง
1.56 - 2.55	ควรแก้ไข
1.00 - 1.55	ไม่มี (ดี) เลย

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนมีในตารางที่ 25

ตารางที่ 25 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับคุณภาพในการจัดทำรูปเล่ม

เกณฑ์	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1. ปกทหนา	3.11	0.92	ปานกลาง
2. การออกแบบปกมีลักษณะดึงดูดใจคน	2.84	1.06	ปานกลาง

ตารางที่ 25 (ต่อ)

เกณฑ์	\bar{x}	S.D.	แปลความ
3. รูปเล่มมีขนาดกว้างยาวพอเหมาะกับความหนา	3.52	0.95	ปานกลาง
4. การเย็บเล่มทนทานและประณีต	3.12	1.03	ปานกลาง
5. คุณภาพของกระดาษที่ใช้พิมพ์	2.88	0.95	ปานกลาง
6. ชื่อเรื่องสื่อความหมายชัดเจน	3.53	0.84	ปานกลาง
7. ชื่อเรื่องน่าสนใจ	3.31	0.84	ปานกลาง
8. คำนำจัดอยู่ในลำดับที่เหมาะสม	3.37	0.81	ปานกลาง
9. มีคำนำซึ่งระบุความมุ่งหมายของผู้แต่ง คุณค่าของหนังสือ และวิธีใช้แบบเรียนชัดเจน	3.33	0.98	ปานกลาง
10. มีการระบุประสบการณ์และคุณวุฒิของผู้แต่งไว้ชัดเจน	2.96	1.14	ปานกลาง
11. มีการระบุ วัน เดือน ปี และสถานที่พิมพ์ไว้ชัดเจน	3.89	0.81	ดี
12. มีสารบัญแสดงหัวข้อย่อยของเนื้อหา ตารางแผนที่ และสถิติไว้ถูกต้องชัดเจน	3.37	1.13	ปานกลาง
13. การเรียงพิมพ์ เช่นการแบ่งบทตอนมีระเบียบ	3.41	0.97	ปานกลาง
14. การเว้นช่องว่างตอนบน ตอนล่าง คานขางตลอดจนของไฟของหนังสือแต่ละหน้า	3.76	0.85	ดี
15. การใช้เครื่องหมายวรรคตอนถูกต้อง	3.63	0.80	ดี
16. การสะกดการันต์ถูกต้อง	3.71	0.79	ดี
17. ตัวอักษรชัดเจน	3.79	0.94	ดี
18. ตัวอักษรมีขนาดและลักษณะเหมาะสมกับสายตาของนักเรียน	3.89	0.90	ดี

ตารางที่ 25 (ต่อ)

เกณฑ์	\bar{x}	S.D.	แปลความ
19. ตัวอักษรที่มีชนิดพิเศษ เช่นตัวหนา ตัวใหญ่ ตัวเอียง เพื่อเน้นข้อความที่สำคัญ	3.60	1.19	ดี
20. คุณภาพของการพิมพ์ที่ชัดเจนไม่บดพร่อง	3.4	0.8	ปานกลาง
21. การจัดลำดับย่อหน้า การเรียงลำดับหน้ามีความถูกต้องเหมาะสม	3.62	0.72	ดี
22. ภาพประกอบที่นำมาใช้ในแบบเรียนชัดเจนดี	2.26	1.07	ควรแก้ไข
23. การจัดวางภาพประกอบสัมพันธ์กับเนื้อหา	2.59	1.14	ปานกลาง
24. ภาพประกอบมีจำนวนเหมาะสมกับความจำเป็น	2.29	1.01	ควรแก้ไข
25. ภาพประกอบมีคำอธิบายชัดเจนและถูกต้อง	2.82	1.21	ปานกลาง
26. ภาพประกอบมีขนาดเหมาะสมกับหน้ากระดาษ และการใช้สายตาของเด็ก	2.82	1.17	ปานกลาง
27. ภาพประกอบมีสีสรรร้งงดงามสะอาดตา	1.89	0.95	ควรแก้ไข
28. ภาพประกอบมีสีสรรรรมชาติตามความเป็นจริง	1.87	1.03	ควรแก้ไข
29. ภาพประกอบช่วยให้ผู้เรียนมีมโนทัศน์ที่ถูกต้อง	2.66	1.26	ปานกลาง
30. ภาพประกอบให้ประโยชน์ตรงกับวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน	2.78	1.27	ปานกลาง
31. แบบเรียนมีแผนภูมิ แผนที่ถูกต้องชัดเจนดี	2.41	1.18	ควรแก้ไข
32. การจัดเรียงรูปภาพ แผนที่ ตาราง สถิติ ถูกต้อง ชัดเจนดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน	2.44	1.08	ควรแก้ไข
33. การจัดครรชนี เเชิงอรรถ และบรรณานุกรมถูกต้องเหมาะสมและชัดเจนดี	3.03	1.03	ปานกลาง
34. การจัดพิมพ์อภิธานศัพท์และภาคผนวกเหมาะสมและชัดเจนดี	2.70	1.06	ปานกลาง

จากตารางที่ 25 แสดงว่าโดยเฉลี่ยแล้วนักเรียนมีความเห็นว่าคุณภาพในการจัดทำรูปแบบเรียนอยู่ในระดับปานกลาง. เรื่องที่ควรได้รับการแก้ไขคือ ภาพประกอบ แผนภูมิ แผนที่ ตาราง และสถิติต่าง ๆ และส่วนดีของแบบเรียนคือ การระบุวันเดือนปี การจัดรูปหน้า การสะกด และตัวอักษร

ตารางที่ 26 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับความสอดคล้องของแบบเรียนกับหลักการ เรียนการสอนและจิตวิทยาการเรียนรู้

เกณฑ์	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1. เนื้อหาในแบบเรียนมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ของนักเรียน	2.91	0.91	ปานกลาง
2. เนื้อหากล่าวถึงสิ่งแวดล้อมที่นักเรียนรู้จัก	3.09	0.87	ปานกลาง
3. การเรียบเรียงเนื้อหาเหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียน	3.07	0.82	ปานกลาง
4. บทเรียนเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก	3.17	0.91	ปานกลาง
5. บทเรียนแต่ละบทมีความต่อเนื่องกัน	3.18	0.99	ปานกลาง
6. แบบเรียนมีเนื้อหาและวิธีกระตุ้นความสนใจของนักเรียน	2.69	0.99	ปานกลาง
7. มีการปรับปรุงเนื้อหาเสนอความรู้จากหลักฐานที่ค้นพบและข้อเท็จจริงใหม่ ๆ มาแทรกไว้ในบทเรียน	2.87	1.06	ปานกลาง
8. การเสนอเนื้อหาได้แนะวิธีและส่งเสริมให้เกิดความคิดที่ถูกต้อง รู้จักหาความรู้ด้วยตนเอง	2.80	0.97	ปานกลาง
9. เนื้อหาในแบบเรียนแสดงทัศนคติที่เป็นกลางไม่ลำเอียง	3.27	0.89	ปานกลาง

ตารางที่ 26 (ต่อ)

เกณฑ์	\bar{X}	S.D.	แปลความ
10. เนื้อหาส่งเสริมค่านิยมทักษะทางสังคมและทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อบุคคล สังคม และชาติบ้านเมือง	3.56	0.98	ดี
11. บทเรียนแต่ละบทมีคำอธิบายและคำจำกัดความถูกต้องชัดเจนตรงตามข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์	3.31	0.89	ปานกลาง
12. ส่วนวนภาษา ง่าย เหมาะสม กับวัยของนักเรียน	3.52	0.82	ปานกลาง
13. คำศัพท์ต่าง ๆ ที่ใช้ ยาก - ง่าย เหมาะสมกับวัยของนักเรียน	3.49	0.79	ปานกลาง
14. มีการพัฒนาทางด้านการใช้ภาษาและคำศัพท์สูงขึ้น	3.13	0.89	ปานกลาง
15. แบบเรียนมีบทสรุป กิจกรรมท้ายบท และแบบฝึกหัดทุกบท	2.43	1.33	ควรแก้ไข
16. บทสรุปให้แง่คิดเพิ่มเติมที่ได้ใจความชัดเจน	2.35	1.23	ควรแก้ไข
17. กิจกรรมเสนอแนะช่วยฝึกและส่งเสริมทักษะทางสังคม สร้างค่านิยม และทัศนคติที่ดีต่อวิชานี้	2.41	1.19	ควรแก้ไข
18. กิจกรรมเสนอแนะระบุแหล่งศึกษาเพิ่มเติม	2.36	1.24	ควรแก้ไข
19. แบบฝึกหัดแต่ละบทเหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของนักเรียน	2.73	1.29	ปานกลาง
20. แบบฝึกหัดครอบคลุมเนื้อหาบทที่เรียนมาแล้ว	2.63	1.28	ปานกลาง
21. แบบฝึกหัดมุ่งวัดทั้งความรู้และความเข้าใจ และกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักคิดและแก้ปัญหาได้อย่างมีวิจารณญาณ	2.64	1.32	ปานกลาง
22. แบบฝึกหัดมีคำถามที่ถูกต้องชัดเจนดี	2.69	1.36	ปานกลาง

ตารางที่ 26 (ต่อ)

เกณฑ์	\bar{X}	S.D.	แปลความ
23. แบบฝึกหัดมีคำถามทั้งอัตนัยและปรนัย	2.67	1.38	ปานกลาง
24. แบบฝึกหัดช่วยส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักนำประโยชน์ของวิชานี้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	2.34	1.22	ควรแก้ไข
25. ภาพประกอบเหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียน	2.52	0.89	ควรแก้ไข
26. ภาพประกอบมีลักษณะกระตุ้นให้นักเรียนสนใจบทเรียน	2.46	1.17	ควรแก้ไข
27. ภาพประกอบมีส่วนช่วยให้นักเรียนเข้าใจ และจำเนื้อเรื่องได้	2.65	1.27	ปานกลาง

จากตารางที่ 26 แสดงว่าโดยเฉลี่ยแล้วนักเรียนมีความคิดเห็นว่าความสอดคล้องของแบบเรียนเป็นหลักการเรียนการสอนและจิตวิทยาการเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง เรื่องที่ควรได้รับการแก้ไขคือ บทสรุปกิจกรรมเสนอแนะท้ายบทแบบฝึกหัด และภาพประกอบ และส่วนดีของแบบเรียนคือเนื้อหาส่งเสริมค่านิยมทักษะทางสังคม และทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อบุคคล สังคมและชาติบ้านเมือง

ความคิดเห็นของนักเรียนที่ต้องการปรับปรุงแก้ไขแบบเรียนประวัติศาสตร์ไทยประกอบด้วย

1. การจัดทำรูปเล่ม นักเรียนต้องการหนังสือแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยที่รูปเล่มกะทัดรัดสะดวกต่อการพกพา ปกและการเย็บเล่มทนทานแข็งแรง ใช้กระดาษดี และราคาไม่แพง

สิ่งต่าง ๆ ที่นักเรียนต้องการให้บรรจุไว้ในแบบเรียนประกอบด้วย บทสรุป

กิจกรรมเสนอแนะ แบบฝึกหัดพร้อมคำตอบ อภิธานศัพท์ บรรณานุกรม เชิงอรรถ ระบุผู้แต่งและผู้เรียบเรียงและส่วนที่นักเรียนต้องการมากคือภาพประกอบที่เห็นจริงและมีสีสันสวยงาม

ทางด้านกรพิมพ์นักเรียนต้องการแบบเรียนที่มีตัวพิมพ์ที่ชัดเจนถูกต้อง เน้นใจความสำคัญด้วยตัวอักษรพิเศษ

2. เนื้อหา นักเรียนได้ขอเสนอแนะไว้ดังนี้คือ

ก. ควรลดเนื้อหาที่ฟุ่มเฟือยและซ้ำ ๆ ลงบ้าง เน้นเฉพาะเนื้อหาที่สำคัญ ๆ คำบรรยายกะทัดรัด สำนวนภาษารัดกุมเข้าใจง่ายไม่วกวน น่าสนใจ และน่าอ่าน

ข. เรียบเรียงตามลำดับเหตุการณ์ ต่อเนื่องกัน และเรียงลำดับหัวข้อให้ชัดเจน

ค. เนื้อหาควรได้รับการปรับปรุงอยู่เสมอ เสนอข้อค้นพบใหม่ ๆ และเนื้อหาที่สมัยใหม่มากขึ้น เช่น เหตุการณ์ตั้งแต่หลัง พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา ซึ่งเป็นเรื่องที่มีสัมพันธ์กับเหตุการณ์ในปัจจุบัน และประสบการณ์ของนักเรียน และสอดคล้องกับนโยบายของชาติ เน้นการปกครอง การพัฒนาประเทศ ปกป้องสิทธิชาตินิยม ลดเรื่องสงครามในอดีตลง และเพิ่มเกร็ดความรู้และสาระประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต ความรู้เกี่ยวกับจังหวัดต่าง ๆ

ง. เนื้อหาแสดงทัศนะที่เป็นกลาง ไม่ลำเอียงตรงตามข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ แม้ออกปรองและส่วนเสียในประวัติศาสตร์ของไทยเอง เน้นให้นักเรียนมีความเข้าใจ ใช้เหตุผลมากกว่าการท่องจำ โดยเพิ่มบทวิจารณ์ และบทวิเคราะห์เหตุการณ์ เปรียบเทียบเหตุการณ์สมัยต่าง ๆ กับปัจจุบัน

จ. นักเรียนแต่ละแผนกไม่น่าจะต้องเรียนเนื้อหาวิชาที่เหมือนกันแต่เท่ากัน

ภาค 3. ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับความยากง่ายของเนื้อหา สาระทางความรู้ สาระทางค่านิยมปัญหาและความถูกต้องของเนื้อหา ผู้วิจัยจะทำการ

วิเคราะห์โดยกำหนดค่าคะแนนออกเป็น 3 ระดับ โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ

1. ความยาก - ง่าย ของเนื้อหา ผู้วิจัยกำหนดค่าคะแนนดังนี้คือ

ยาก	มีค่าเท่ากับ	3
เหมาะสม	มีค่าเท่ากับ	2
ง่าย	มีค่าเท่ากับ	1

นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย และค่าเฉลี่ยที่ได้จะมีความหมายดังนี้

2.56 - 3.00	ยาก
1.56 - 2.55	เหมาะสม
1.00 - 1.55	ง่าย

2 และ 3 สาระทางค่านความรู้ และสาระทางค่านพุทธิปัญญาผู้วิจัยกำหนดค่าคะแนนดังนี้

ดี	มีค่าเท่ากับ	3
พอใช้	มีค่าเท่ากับ	2
ควรแก้ไข	มีค่าเท่ากับ	1

นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย และค่าเฉลี่ยที่ได้จะมีความหมายดังนี้

2.56 - 3.00	ดี
1.56 - 2.55	พอใช้
1.00 - 1.55	ควรแก้ไข

4. ความถูกต้องของเนื้อหา ผู้วิจัยกำหนดค่าคะแนนดังนี้คือ

ดี	มีค่าเท่ากับ	3
พอใช้	มีค่าเท่ากับ	2
ผิดจากความจริง	มีค่าเท่ากับ	1

นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย และค่าเฉลี่ยที่ได้จะมีความหมายดังนี้

2.56 - 3.00	ดี
1.56 - 2.55	พอใช้
1.00 - 1.55	ผิดจากความจริง

ตารางที่ 27 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับความยาก - ง่ายของเนื้อหา
 สาระทางคานความรู้ สาระทางคานพุทธิปัญญา และความถูกต้อง
 ของเนื้อหา

เกณฑ์	ความยาก-ง่าย		สาระทาง คานความรู้		สาระทาง คานพุทธิปัญญา		ความถูกต้อง ของเนื้อหา					
	\bar{X}	SD	แปลความ	\bar{X}	SD	แปลความ	\bar{X}	SD	แปลความ			
1. แบบเรียน												
ประวัติศาสตร์												
ไทยของกรมวิ												
ชากรมี 4												
บทเรียน												
1. การปก												
ครองและ												
เศรษฐกิจ	2.15	0.54	เหมาะ	2.2	0.7	พอ	2.1	0.55	พอ	2.22	0.53	พอ
			สม			ใจ			ใจ		ใจ	
2. การศาสนา	2.17	0.55	เหมาะ	2.34	0.65	พอ	2.27	0.65	พอ	2.32	0.52	พอ
			สม			ใจ			ใจ		ใจ	
3. วัฒนธรรม												
และศิลป์												
กรรม	2.1	0.57	เหมาะ	2.27	0.65	พอ	2.23	0.61	พอ	2.33	0.51	พอ
			สม			ใจ			ใจ		ใจ	
4. ความสัมพันธ์												
ระหว่าง												
ประเทศ	2.13	0.59	เหมาะ	2.23	0.64	พอ	2.18	0.6	พอ	2.21	0.52	พอ
			สม			ใจ			ใจ		ใจ	
5. บทพิเศษ												
ประวัติพระ												
มหานคร	2.12	0.47	เหมาะ	2.18	0.62	พอ	2.22	0.65	พอ	2.28	0.45	พอ
			สม			ใจ			ใจ		ใจ	

ตารางที่ 27 (ต่อ)

เกณฑ์	ความยาก-ง่าย	สาระทาง ด้านความรู้	สาระทาง ด้านทฤษฎีปัญหา	ความถูกต้อง ของเนื้อหา
	\bar{X} SD แปลความ	\bar{X} SD แปลความ	\bar{X} SD แปลความ	\bar{X} SD แปลความ
2. แบบเรียนวิชา				
ประวัติศาสตร์				
ไทยของม.ร.ว.				
แสงโสม เกษม				
ศรีมี 3บทเรียน				
1. สมัยกรุงธนบุรี	2.03 0.59	เหมาะสม สม	2.29 0.64 พอ ใช้	2.33 0.49 พอ ใช้
2. สมัยเริ่มต้น				
รัชกาลที่1-3	2.17 0.46	เหมาะสม สม	2.31 0.59 พอ ใช้	2.31 0.62 พอ ใช้
3. สมัยปรับปรุง				
บ้านเมืองให้				
ทัดเทียมอารย				
ประเทศ				
รัชกาลที่4-7	2.21 0.5	เหมาะสม สม	2.35 0.64 พอ ใช้	2.3 0.64 พอ ใช้
3. แบบเรียนประ				
วัติศาสตร์ไทย				
ของ รศ. วิชาสงศ์				
พงศาวดาร มี 2 ภาค				
ภาค 1. มี 3 บท				
เรียน				

ตารางที่ 27 (ต่อ)

เกณฑ์	ความยาก-ง่าย		สู่ระหว่าง ด้านความรู้		สู่ระหว่าง ด้านพฤติกรรม		ความถูกต้อง ของเนื้อหา					
	\bar{X} SD	แปลความ	\bar{X} SD	แปลความ	\bar{X} SD	แปลความ	\bar{X} SD	แปลความ				
1. การปกครอง	2.27	0.52	เหมาะสม	2.36	0.66	พอใช้	2.21	0.71	พอใช้	2.29	0.57	พอใช้
2. เศรษฐกิจ	2.28	0.62	เหมาะสม	2.27	0.66	พอใช้	2.33	0.59	พอใช้	2.36	0.6	พอใช้
3. การศึกษา	2.21	0.56	เหมาะสม	2.46	0.64	พอใช้	2.18	0.62	พอใช้	2.32	0.58	พอใช้
ภาค 2. มี 4 บทเรียน												
1. การศาสนา	2.25	0.62	เหมาะสม	2.34	0.62	พอใช้	2.31	0.66	พอใช้	2.39	0.53	พอใช้
2. วรรณคดีและ												
ศิลปกรรม	2.25	0.66	เหมาะสม	2.38	0.57	พอใช้	2.22	0.6	พอใช้	2.33	0.58	พอใช้
3. ประเพณีและ												
วัฒนธรรม	2.28	0.52	เหมาะสม	2.32	0.62	พอใช้	2.19	0.58	พอใช้	2.31	0.62	พอใช้
4. ความสัมพันธ์												
กับต่างประเทศ												
เทศ	2.3	0.52	เหมาะสม	2.31	0.61	พอใช้	2.27	0.66	พอใช้	2.28	0.66	พอใช้

จากตารางที่ 27 ปรากฏว่าโดยเฉลี่ยแล้วนักเรียนมีความเห็นว่าเนื้อหาแต่ละบทของแบบเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความยาก-ง่าย ในระดับที่เหมาะสม สาระทางความรู้ สาระทางค่านิยมปรัชญา และความถูกต้องของเนื้อหา อยู่ในระดับพอใช้

เพื่อให้การวิจัยเรื่องนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้นำแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยของผู้เรียบเรียงแต่ละคนมาศึกษาโดยอาศัยหลักเกณฑ์จาก หลักเกณฑ์ของนักการศึกษาที่ได้ศึกษาไว้ เช่น Dorothy M. Fraser and Edith West, Byron G Massialas, Edgar B. Wesley และ Samuel Brodbelt แบบเรียนทั้ง 3 เล่มได้แก่

1. แบบเรียนสังคมศึกษา วิชาประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ของกรมวิชาการ
2. แบบเรียนสังคมศึกษา วิชาประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เรียบเรียงโดย ม.ร.ว. แสงโสม เกษมศรี
3. แบบเรียนสังคมศึกษา วิชาประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เรียบเรียงโดย ชูนวิฑูรย์ และ นายประสาท หลักศิลา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชื่อหนังสือ	แบบเรียนสังคมศึกษาวิชาประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
ชื่อผู้เรียงเรียง	กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
สำนักพิมพ์	องค์การคณาจารย์
ปีที่พิมพ์	พ.ศ. 2514
จำนวนหน้า	113 หน้า
ราคา	7.00 บาท

ก. คุณภาพในการจัดทำรูปเล่มของแบบเรียน

1. ขนาดแบบเรียนเล่มนี้มีขนาด 8 หน้ายก วัดตามความยาวของปก $10\frac{1}{4}$ " x $7\frac{1}{4}$ " วิธีเย็บเล่มใช้วิธีเย็บข้าง (side sewing) ด้วยลวดกึ่งถาวร ปกเป็นกระดาษสี หนักประมาณ 150 กรัม กระดาษภายในเป็นกระดาษปรู๊ฟ (News Print) 52 กรัม

2. การทำปก ปกเป็นกระดาษสี 150 กรัม คุณภาพพอใช้ได้ มีภาพ 4. สี ตอนบนพื้นสีเขียวมีอักษรสีน้ำเงินและเหลืองมีข้อความว่า "แบบเรียนสังคมศึกษาวิชาประวัติศาสตร์ไทย ประโยชน์มัธยมศึกษาตอนปลายของกระทรวงศึกษาธิการ" และภาพตรากระทรวงศึกษาธิการ ถัดลงมาเป็นภาพเด็กโวยมจุก พระที่นั่งอนันตสมาคม วัด และกระถางลอยในน้ำ บนพื้นสีนวล ในกรอบสีน้ำเงิน ภาพหน้าปกสีไมสวอยงามสะกดตา แต่ข้อความหมายของเนื้อเรื่องในแบบเรียนพอสมควร ตอนล่างสุดเป็นแถบสีเหลือง ปกหน้าค่านใน ตอนกลางค่านบนสุดเป็นรูปครุฑ ถัดลงมาเป็นข้อความระบุชื่อของแบบเรียน ชั้นเรียน เจ้าของผู้จัดทำ ครั้งที่พิมพ์ จำนวนที่พิมพ์ ปีที่พิมพ์ ราคาและโรงพิมพ์ ปกหลังค่านนอกเป็นเครื่องหมายการค้าของผู้จัดพิมพ์ วันเดือนปีที่พิมพ์ ตอนล่างเป็นเลขทะเบียน ปกหลังค่านใน ตอนบนเป็นประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง "อนุญาตให้ใช้แบบเรียนในโรงเรียน" ตอนล่างเป็นคำนำของกรมวิชาการ ตามปกตีปกหน้าและปกหลังค่านในไม่มีข้อความใด ๆ ข้อความที่ปกหน้าค่านในควรอยู่ที่ปกในของหนังสือ ประกาศของกระทรวงศึกษาธิการควรอยู่ในหน้าถัดจากหน้าปกใน คำนำควรอยู่ที่หน้าค่านำซึ่งหน้าถัดจากหน้าประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ

3. คำนำ คำนำของแบบเรียนอยู่ที่ปกหลังด้านในซึ่งไม่เหมาะสม ที่ซึ่งเหมาะสมคือ หน้าคำนำซึ่งอยู่ที่หน้าประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ คำนำไม่ไ้ระบุความมุ่งหมายของผู้แต่ง คุณค่าของหนังสือ และวิธีใช้แบบเรียน ระบุเพียงว่า กรมวิชาการขออนุมัติกระทรวงให้หม่อมเจ้าหญิงสิริพันทรรเสณ โสณกุล ทรงเป็นผู้เรียบเรียง

4. สารบัญ สารบัญของแบบเรียนเล่มนี้อยู่ถัดจากปก ประกอบด้วยเนื้อหา 4 บทเรียน และบทพิเศษ 1 บท สารบัญเรื่องแสดงหัวข้อย่อยของเนื้อหาไว้ถูกต้องชัดเจนดี แต่การลำดับเลขหน้านั้นไม่ถูกต้องสมบูรณ์ ตัวเลขหน้าจริง ๆ ในแต่ละแผ่นกับเลขหน้าที่พิมพ์ในสารบัญไม่ตรงกันคือ

เรื่อง การศึกษา หน้า 62 ที่ถูกเป็นหน้า 60

5. ภาคผนวก ให้ความรู้เพิ่มเติมแก่นักเรียนได้ดี ประกอบด้วย ประวัติ กรุงเทพมหานคร หน้า 100 ลำดับพระมหากษัตริย์ราชวงศ์จักรี หน้า 109 และลำดับพระมหากุปราชสมัยรัตนโกสินทร์ หน้า 110

6. ครรชนี ไม่มี

7. คุณภาพในการพิมพ์

7.1 ขนาดของตัวพิมพ์ เนื้อหา เป็นตัวพิมพ์ชนิดเหลี่ยม 19.5 point ตัวเน้นหนักเป็นอักษรฝรั่งเคลเกา 19.5 point เบอร์ 1 หัวข้อเป็นตัวกลางขนาด 24 point เบอร์ 3 และ 24 point ชื่อบท 24 point เบอร์ 3 บรรยายภาพเป็นอักษรจิ๋วใหม่ 12 point เบอร์ 9 ตัวพิมพ์มีขนาดและลักษณะเหมาะสมกับสายตาของนักเรียน

7.2 การพิมพ์ อักษรส่วนใหญ่ถูกต้องและชัดเจนดี แต่มีอักษรบางตัวหมึกพิมพ์บางเกินไปทำให้ตัวอักษรไม่สมบูรณ์ และบางตัวหมึกพิมพ์หนาเกินไปทำให้อักษรเลอะเลือน นอกจากนี้ยังมีการพิมพ์อักษรพิเศษเมื่อขึ้นบทใหม่หรือหัวข้อใหม่ แต่แบบเรียนเล่มนี้ยังมีข้อบกพร่องในการพิมพ์ตกหล่นและพิมพ์ผิด ได้แก่

หน้า 16 ย่อหน้าที่ 1 บรรทัดที่ 8 คำว่า "กรมหลวงเทวะวงษ์วโรปการ" ที่ถูกคือ "กรมหลวงเทวะวงศ์วโรปการ"

หน้า 21	ขอหน้าที่ 1	บรรทัดที่ 1	คำว่า "อย่างยิ่ง" ที่ถูกต้อง "อย่างยิ่ง"
หน้า 22	ขอหน้าที่ 1	บรรทัดที่ 6	คำว่า "พิลิปบิน" ที่ถูกต้อง "พิลิปบินส์"
หน้า 31	ขอหน้าที่ 2	บรรทัดที่ 8	คำว่า "พระยามโนปกรณ์นิติธาดา (ก้อน หุตะสิงห์)" ที่ถูกต้อง "พระยามโนปกรณ์นิติธาด (ก้อน หุตะสิงห์)"
หน้า 49	ขอหน้าที่ 1	บรรทัดที่ 10	คำว่า "กรุงศรีอยุธยา" ที่ถูกต้อง "กรุงศรีอยุธยา"
หน้า 67	ขอหน้าที่ 6	บรรทัดที่ 5	คำว่า "เผยแพร่" ที่ถูกต้อง "เผยแพร่"
หน้า 74	ขอหน้าที่ 2	บรรทัดที่ 8	คำว่า "ปรากฏ" ที่ถูกต้อง "ปรากฏ"
หน้า 76	ขอหน้าที่ 4	บรรทัดที่ 4	คำว่า "พระนารายณ์ราชินีเวศ" ที่ถูกต้อง "พระนารายณ์ราชินีเวศน์"
หน้า 76	ขอหน้าที่ 4	บรรทัดที่ 5	คำว่า "อยุธยา" ที่ถูกต้อง "อยุธยา"
หน้า 86	ขอหน้าที่ 2	บรรทัดที่ 1	คำว่า "อังกฤษ" ที่ถูกต้อง "อังกฤษ"
หน้า 92		บรรทัดที่ 16	คำว่า "เยอรมนี" ที่ถูกต้อง "เยอรมัน"
หน้า 95		บรรทัดที่ 1	คำว่า "ประวัติไทย" ที่ถูกต้อง "ประวัติศาสตร์ไทย"
หน้า 96		บรรทัดที่ 5-6	คำว่า "โรงพิมพ์ศึกษาพิมพ์การ" "โรงพิมพ์หลวง" ที่ถูกต้อง <u>โรงพิมพ์ศึกษาพิมพ์การ</u> หรือ <u>โรงพิมพ์หลวง</u>

7.3 การแบ่งวรรคตอน ขอบหน้า การเว้นช่องว่าง และการใช้เครื่องหมาย

หมาย

การเว้นช่องว่างคานชาย-ขวา คานล่างและคานบนของหน้าหนังสือ เป็นระเบียบดี การย่อหน้าทำได้ดี เมื่อขึ้นข้อความใหม่หรือข้อความที่แบ่งเป็นข้อ ๆ การแบ่งวรรคตอนทำได้เหมาะสม มีการใช้เครื่องหมายัญประกาศ " " และอักษรพิเศษสำหรับข้อความหรือคำที่ต้องการจะเน้น

ข. คุณภาพทางค่านิยม

1. สารคดีความรู้และสารคดีนันทนาการ เนื้อหาในหนังสือเล่มนี้มีครบถ้วนตามที่หลักสูตรชั้นประถมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2503 ได้กำหนดไว้ การจัดหัวข้อเรียงตามลำดับตรงกับหลักสูตร เนื้อหาที่มีความมุ่งหมายให้ความรู้ความเข้าใจในความเป็นมาในอดีตของชาติ ทั้งทางสังคม ทางวัฒนธรรม สภาพภูมิประเทศทางการเมือง และอิทธิพลต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยในทุก ๆ ด้าน เนื้อหาส่งเสริมค่านิยม ทศนคติที่ดีต่อสังคมและชาติบ้านเมือง และทักษะในการวิเคราะห์หาเหตุผลและประโยชน์ที่จะนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน ให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ อย่างครบถ้วน ประกอบด้วยเรื่องของเศรษฐกิจ การเมือง ศาสนา การศึกษาศิลปะ ประเพณี วัฒนธรรม ตลอดจนความเป็นอยู่ของพลเมือง

2. ความทันสมัย แบบเรียนของกรมวิชาการมีการพิมพ์ใหม่ทุกปีการศึกษา แต่มีเนื้อหาหลายตอนที่ยังไม่ได้รับการปรับปรุงให้ถูกต้อง เช่น เรื่องการสืบสันตติวงศ์ เกี่ยวแก่ราชธานี การแก้ไขรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติประถมศึกษา นอกจากนี้ควรสอดแทรกข้อค้นพบใหม่ ๆ ที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทย เช่น เรื่องของหม่อมแอนนา เลียวโนเวนส์

3. ความเป็นกลาง ผู้เรียบเรียงมุ่งที่จะเทอคณูพระมหากษัตริย์ในราชวงศ์จักรี พระพุทธศาสนา และชาติไทยอย่างมาก จึงสอดแทรกแนวความคิดและความเชื่อของตนเกี่ยวกับข้อเท็จจริงบางตอนอย่างเห็นได้ชัดเจนเกินไป ซึ่งทำให้เกิดความไม่เป็นกลาง เช่น

บทที่ 2 หน้า 33-52 การศาสนา นำที่จะไต่ถ้าวถึงศาสนาอื่นที่สำคัญที่มีในประเทศไทยบ้าง นอกเหนือจากพระพุทธศาสนา เพื่อให้เด็กเรียนมีความรู้รอบตัวกว้างขวางขึ้น และมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อศาสนาอื่น

หน้า 53 ย่อหน้าที่ 2 บรรทัดที่ 1 "เราเป็นพุทธศาสนิก" เนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมและศิลปกรรมไม่น่าที่จะนำพระศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้อง เพราะคนไทยที่มีวัฒนธรรมประเพณีเกี่ยว ยับนับถือศาสนาอื่น ๆ อีกนอกเหนือไปจากพุทธศาสนา

หน้า 74 ย่อหน้าที่ 2 บรรทัดที่ 4 "ทรงมีโอรสทั้งไฟเราะทั้งขบขันและ
เขียนแหลมยากที่จะหาผู้ใดเสมอเหมือนได้" และบรรทัดที่ 8 "อีกหลายอย่างซึ่งปรากฏ
ว่าไม่มีผู้ใดทำได้เสมอเหมือน"

การใช้ราชาศัพท์บางครั้งมีข้อบกพร่อง จนอาจทำให้ผู้อ่านคิดได้ว่าเป็นความ
ลำเอียง คือ กล่าวถึงกษัตริย์อื่น ๆ ที่มีโคอยู่ในราชวงศ์จักรี เช่น หน้า 100 ย่อหน้า
ที่ 2 บรรทัดที่ 3 "พระเจ้าบุเรงนองยกทัพ" และหน้า 102 ย่อหน้าที่ 2 บรรทัดที่ 1
"สมเด็จพระเพทราชาเป็นหัวหน้า"

4. ความถูกต้องของเนื้อหา เนื้อหาส่วนใหญ่ถูกต้องตามข้อเท็จจริงทาง
ประวัติศาสตร์ เนื่องจากเป็นประวัติศาสตร์ในระยะเวลาอันใกล้กับปัจจุบัน และเป็นยุคที่
มีการบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ไว้เป็นหลักฐานอ้างอิงที่เชื่อถือได้ มีข้อผิดพลาดเล็ก ๆ
น้อย ๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ น่าจะได้แทรกไว้เป็นความรู้ เช่น สถิติจำนวน
พลเมือง การแก้ไขรัฐธรรมนูญ และน่าที่จะเพิ่มเติมประวัติศาสตร์ไทยสมัยที่ใกล้ปัจจุบัน
เข้ามาอีก คือ หลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง 2475 และสมัยรัชกาลที่ 8 เป็นต้น

5. การเสนอเนื้อหาและการจัดลำดับเนื้อหา การจัดลำดับของเนื้อหาเป็นไป
ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2503 และสอดคล้องกับหลักจิตวิทยาการ
เรียนรู้ คือ เนื้อหาเรียงตามลำดับเหตุการณ์และต่อเนื่องกัน แต่บางตอนยังมีกล่าวย้อนไป
ย้อนมา อาจทำให้ผู้อ่านสับสนบ้าง การเสนอเนื้อหาจะอธิบายหัวข้อเป็นเรื่อง ๆ และ
จบลงในแต่ละบท

6. สำนวนภาษาและคำศัพท์ ผู้เรียบเรียงอธิบายด้วยสำนวนภาษากึ่งภาษา
เขียน กึ่งภาษาพูด ทำให้เข้าใจได้ง่าย แต่ยังมีสำนวนภาษาแบบเกาคอนขวางมาก เช่น
คำว่า "จึง" "ดังนั้น" "ครั้นเมื่อ" และ "ผู้หลักผู้ใหญ่" เป็นต้น

7. การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันมีเนื้อหาที่จะช่วยให้เด็กนักเรียนเกิด
แนวคิดที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้มากพอสมควร เช่น

หน้า 4 บรรทัดที่ 5 " . . . ตั้งอยู่ในธรรม 10 ประการ (ทศศีทธราชธรรม) และทรงธรรมอีก 4 ประการ คือ 1. พิจารณาความชอบความผิดแห่งผู้กระทำ . . . 2. ทำนุบำรุงผู้มีศีลสัตย์ 3. เพิ่มพูนทรัพย์โดยยุติธรรม 4. . . . ยุติธรรม ทศศีทธราชธรรมเป็นธรรมสำหรับปกครองคนทั่ว ๆ ไป . . . "

หน้า 5 บรรทัดที่ 4 "1. ทาน. . . 2. สีล. . . 3. ปริจจาค. . . 4. อาชว. . . 5. มัททว. . . 6. ตปะ. . . 7. อักโกธ. . . 8. อวิหิงสา . . . 9. อหิงสา . . . 10. อวิโรชน. . . "

หน้า 8 บรรทัดที่ 18 . . . ผู้ที่อยู่ไกลซัดก็ยอมใครใครเห็นกิจการนั้น ๆ ก็กว่าคนอื่น คนไหนเป็นคนเอางานเอาการก็ยอมใครใครว่าอีกว่าคนที่ไม่สนใจ. . . "

หน้า 9 บรรทัดที่ 1 " . . . ใจสอยผู้นั้น ๆ ให้ทำงานไปตามความสามารถที่มีอยู่. . . "

หน้า 11 บรรทัดที่ 7 " . . . มีศักดิ์นาสูง ต้องถูกปรึ้มมากกว่าผู้มีศักดิ์นาคำกว่า. . . "

หน้า 12 บรรทัดที่ 6 " . . . ไม่ยึดถือชั้นชาติศาสนาเข้ามาเป็นเหตุ. . . หากมีความอุทิศหะและความสามารถก็ยอมรับความยกย่อง. . . "

หน้า 14 บรรทัดที่ 6 " . . . ต้องไปทัพด้วยกันทั้งนั้นไม่ว่าทหารหรือพลเรือน . . . "

หน้า 15 บรรทัดที่ 3 " . . . ศึกษาทุกสิ่งทุกอย่างโดยถ้วนถี่แล้ว. . . หน้าที่ราชการต่าง ๆ เลอะเลื่อนไปจากที่กำหนดไว้เดิมมาก บางตำแหน่งมีงานจนเหลือ บางตำแหน่งมีน้อย ผลประโยชน์แผ่นดินรั่วไหลไปหลายทาง. . . "

หน้า 16 บรรทัดที่ 9 " . . . แก่ไขระเบียบบการปกครองประเทศให้เหมาะสมกับสถานการณ์ มิฉะนั้นอาจมีภัย. . . เหมือนประเทศเพื่อนบ้าน. . . จัดการเปลี่ยนแปลงที่ละน้อยโดยรอบคอบ . . . "

หน้า 19 บรรทัดที่ 20 " . . . ถ้าเกิดเรื่องร้ายแรงขึ้นในที่ทางไกลพระนครอาจแก้ไขไม่ทันที่ จึงจัดให้มีผู้หลักผู้ใหญ่ที่รู้การงาน. . . ไปควบคุมเป็นหย่อม ๆ ไป . . . "

หน้า 21 บรรทัดที่ 14 " . . . เจ้าคนเขอรบมีเมาก็กลุ่มตัวไว้โดยสุภาพ
เรียบร้อย. . ."

หน้า 22 บรรทัดที่ 20 " . . . ทรงเป็นผู้สุภาพอ่อนโยนยำเกรงผู้หลัก
ผู้ใหญ่ มีพระนิสัยรอบคอบระมัดระวัง. . ."

หน้า 25 บรรทัดที่ 1 " . . . เกรงว่าถ้าปล่อยให้ชายโดยเสรีแล้วสิ่งเหล่านี้
นี้จะหมดเร็วเกินไป ไม่พอใช้ในประเทศ. . ."

หน้า 26 บรรทัดที่ 4 " . . . ชายฉกรรจ์ทุกคนต้องช่วยกันบำรุงและป้องกัน
ประเทศ. . ."

หน้า 27 บรรทัดที่ 22 " . . . ให้ราษฎรรู้จักออมทรัพย์ และมีที่เก็บเงิน
โดยปลอดภัย. . ."

หน้า 28 บรรทัดที่ 1 " . . . ให้บุคคลผู้อ่อนแอในทางเศรษฐกิจได้รวมแรง
รวมงาน รวมปัญญากันจัดตั้งขึ้นด้วยความสมัครใจ ตามหลักช่วยตนเอง ช่วยกันและกัน
และการประหยัดเพื่อความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคม"

หน้า 28 บรรทัดที่ 8 " . . . ไม่เข้มงวดในการใช้จ่าย. . . การเงิน
. . . จึงเกิดคิดขัด. . ."

หน้า 34 บรรทัดที่ 19 " . . . ให้พระราชอาณาเขตสงฆ์ธรรมการราชบัณฑิต
พร้อมกับชำระพระสงฆ์ประพฤติเสียหาย. . ."

หน้า 35 บรรทัดที่ 1 " . . . ขรวาต. . . การทำบุญด้วยปฏิบัติบูชา
คือประพฤติธรรมยอมเป็นกุศลกว่าอย่างอื่น"

หน้า 35 บรรทัดที่ 3 " . . . แม้ไม่มีศึกใหญ่ก็ยังต้องเตรียมการสงคราม
. . ."

หน้า 36 บรรทัดที่ 17 " . . . ศึกษาพระศาสนาให้รอบรู้ตามสมควรแก่
หน้าที่ของภิกษุ"

หน้า 38 บรรทัดที่ 1 " . . . ถ้าประพจน์วัตรปฏิบัติต่อไปในทางที่ผิดพุทธบัญญัติ ก็จะไม่สมควร เห็นว่าลาเวนชาวอกเป็นเพียงอุมาสกจะดีกว่า. . ."

หน้า 40 บรรทัดที่ 6 " . . . โทตรงคัดแปลงแก้ไขวิธีการ เช่น การแสดง พระธรรมเทศนา. . . มุ่งบไล้ให้คนทั้งหลายรู้จักหลักของพระพุทธศาสนาและปฏิบัติตาม ได้จริง ๆ มิให้ยึดถือเรื่องไรสาระต่าง ๆ. . ."

หน้า 53 บรรทัดที่ 9 " . . . โอบอ้อมอารีแต่ไม่รังเกียจเคียดจัญท์ผู้อื่น ทั้งนอกสกุล ทั้งนอกชาติศาสนา. . ."

หน้า 54 บรรทัดที่ 4 " . . . เรียนใหญ่จักวัตรธรรมของเขาแล้วรับมาใช้. . . ตามส่วนที่จะเอาตัวรอดได้ โดยมีโคตถึงหลักดี ๆ ของไทย. . ."

หน้า 55 บรรทัดที่ 16 " . . . พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว . . . ทรงตั้งไว้เรื่องงานพระบรมศพ. . . ให้ตัดสิ่งที่ไม่จำเป็นและไม่เหมาะสมออก เช่น การมหรสพ. . . เป็นการตัดเวลาและค่าใช้จ่ายลง. . ."

หน้า 73 บรรทัดที่ 5 " . . . จัดทำวักันขึ้นและเซรุ่ม. . . ทั้งจัดทำหนอง ปลุกผีคาบขึ้นเองไม่ต้องสั่งจากต่างประเทศอีกต่อไป"

หน้า 78 บรรทัดที่ 3 " . . . ภาพแบบไทย ลายไทย ที่ผสมผสานกับความ ุรูทางแบบตะวันตก. . ."

หน้า 83 บรรทัดที่ 13 " . . . เจ้าหน้าที่ชั้นผู้น้อยทางฝ่ายไทยก็เป็นกังวล แต่ในทางที่จะเรียกเอาของกำนัล. . ."

หน้า 87 บรรทัดที่ 22 " . . . ไม่ส้แท้วิธีการทูตมาพูดจาก้าวราวเอะอะ จนเกิดเป็นปากเสียงแก่งแย่งกันขึ้น. . . ทาสสำเร็จประโยชน์ไม่"

หน้า 91 บรรทัดที่ 18 " : . . . พม่าก็หมกค้อสภาพโดยสิ้นเชิงเพราะแตก สามีคลี่กันเอง. . ."

หน้า 96 บรรทัดที่ 8 " . . . หมอค้อคดสนใจศึกษาคนกว่าเรื่องชนชาติไทย

หน้า 103 บรรทัดสุดท้าย " . . . กำแพงที่รื้อลงเกือบหมด เหลือไว้คู่เป็น
โบราณวัตถุราว 200 เมตรเท่านั้น"

หน้า 104 บรรทัดที่ 20 " . . . หมูคนไม่ซึ่งเที่ยวขุดอยู่ตลอดปี จึงงามน่า
ดูมาก. . ."

หน้า 108 บรรทัดที่ 2 " . . . กรุงเทพฯ เจริญเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว
ทั้งศรีนครินทร์ ขึ้นเรื่อยไปทุกอย่าง จึงมีประชาชนพลเมืองมาอาศัยอยู่หนาแน่นกว่าที่ใด ๆ
ในราชอาณาจักร"

บรรทัดที่ 11 " . . . เราทั้งหลายจะควบคุมสติปัญญาช่วยกัน
บำรุงรักษาประเทศบ้านเมือง. . ."

ก. อุปกรณ์ช่วยการเรียนการสอน ในแบบเรียนที่มีอุปกรณ์ช่วยการเรียนการสอนซึ่ง
ประกอบด้วย

1. ภาพประกอบ เป็นภาพถ่ายขาว-ดำ จำนวน 12 ภาพ มีลักษณะชัดเจนที่
ภาพส่วนมากสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง จะมีเพียงบางภาพเท่านั้นที่จัดวางไม่สัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง
ภาพต่าง ๆ ประกอบด้วย

หน้า 4 ภาพ "ตราสามดวง ที่ประทับในกฎหมายตราสามดวง เป็นภาพถ่าย
ขาว-ดำ ตราที่ประทับค่อนข้างเลือน แต่มีภาพถ่ายเส้นเปรียบเทียบในดู ขนาดของภาพและ
การจัดวางรูปภาพสัมพันธ์กับเนื้อเรื่องและเหมาะสมกับสวยงาม และสะดวกในการดูภาพ
ประกอบบทเรียน

หน้า 46 ภาพวัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม เป็นภาพถ่ายขาวดำ ชัดเจนที่ การ
อธิบายภาพละเอียดชัดเจน และสัมพันธ์กับเนื้อเรื่องแต่การวางภาพตะแคง และมีคำ
บรรยายอยู่ด้านหลังทำให้การดูภาพประกอบบทเรียนไม่สะดวก

หน้า 70 ภาพโรงพยาบาลศิริราช เป็นภาพถ่ายขาว-ดำ ชัดเจนที่ การอธิบาย
ภาพละเอียดชัดเจน การวางภาพสัมพันธ์กับเนื้อเรื่องแต่ภาพตะแคงทำให้เกิดความลำบาก
ในการดูประกอบบทเรียน คำบรรยายภาพใช้อักษรจิ๋วใหม่ 12 point เบอร์ 9

หน้า 74 ภาพวัดพระศรีรัตนศาสดาราม และภาพพระที่นั่งสุทไธสน์ประดิษฐานพระเศวต
เป็นภาพถ่ายขาว-ดำ ชัดเจนดี การอธิบายภาพใช้อักษรจิ๋วใหม่ 12 point เบอร์ 9
ละเอียดชัดเจนดี การวางภาพสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง แต่ภาพตะแคงและคำบรรยายอยู่ด้านบน
หลังภาพทำให้เกิดความลำบากในการดูประกอบบทเรียน

หน้า 76 ภาพเรือพระที่นั่งศรีสุพรรณหงษ์และเวชยันตราขจร เป็นภาพถ่าย
ขาว-ดำ ชัดเจนดี การอธิบายภาพใช้อักษรจิ๋วใหม่ 12 point เบอร์ 9 ละเอียดชัดเจน
ดี การวางภาพไม่สัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง และภาพตะแคงคำบรรยายอยู่ด้านบนหลังภาพทำให้
เกิดความลำบากในการดูภาพประกอบบทเรียน

หน้า 78 ภาพพระวิหารยอด เป็นภาพถ่ายขาวดำ ชัดเจนดี การอธิบายภาพ
ละเอียดชัดเจนดี ใช้อักษรจิ๋วใหม่ 12 point เบอร์ 9 การวางภาพไม่สัมพันธ์กับเนื้อ
เรื่อง

และภาพพระแท่นมโหฬาร เป็นภาพถ่ายขาว-ดำ ชัดเจนดี การอธิบายภาพ
ละเอียดชัดเจนดี ใช้อักษรจิ๋วใหม่ 12 point เบอร์ 9 การวางภาพไม่สัมพันธ์กับเนื้อ
เรื่อง และภาพตะแคงทำให้เกิดความลำบากในการดูประกอบบทเรียน

หน้า 96 ภาพโรงพยาบาลโรคเรื้อนแมคเคน เชียงใหม่ เป็นภาพถ่ายขาว-
ดำ การอธิบายภาพละเอียดชัดเจนดี ด้วยอักษรจิ๋วใหม่ 12 point เบอร์ 9 ขนาดของ
ภาพและการจัดวางรูปภาพสัมพันธ์กับเนื้อเรื่องและเหมาะสมกับสายตาและการดูภาพ
ประกอบบทเรียน

หน้า 108 ภาพสะพานปฐมบรมราชานุสรณ์ เป็นภาพถ่ายขาว-ดำ ชัดเจนดี
การอธิบายภาพละเอียดชัดเจนดี ด้วยอักษรจิ๋วใหม่ 12 point เบอร์ 9 การวางภาพ
สัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง แต่วางภาพตะแคงทำให้เกิดความลำบากในการดูประกอบบทเรียน

2. แผนผังของกรุงเทพมหานครตอนกลาง แสดงพื้นที่ของพระมณฑนครตอน
ใน ๆ ช่วยให้นักเรียนสามารถเข้าใจถึงกำเนิด และการขยายตัวของพระมณฑนครได้
เป็นอย่างดี เพราะเป็นแผนผังที่ชัดเจน สามารถเข้าใจได้ง่าย แต่ควรเพิ่มแผนผังของ
ภาพในปัจจุบันเป็นการเปรียบเทียบ

3. เจริญอรรถ มีทั้งหมด 42 แห่ง ประกอบด้วย เจริญอรรถเพิ่มเติมความรู้พิเศษแก่นักเรียน 12 แห่ง ให้รายละเอียดเนื้อหาดีและเจริญอรรถเสนอรายชื่อหนังสือให้นักเรียนไปค้นหาเพิ่มเติม 30 แห่ง ยังให้รายละเอียดเกี่ยวกับหนังสือไม่สมบูรณ์ การจัดทำเจริญอรรถยังมีข้อบกพร่องอยู่คือ ใช้อักษรจันทร์ (+) ทำให้ดูเลอะเลือนและดูยากน่าที่จะใช้ตัวเลข

4. บรรณานุกรม มีทั้งรายชื่อหนังสือภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ให้รายชื่อหนังสือแยกดูอ่านไปค้นหาเพิ่มเติม แต่มีข้อบกพร่องเล็กน้อยคือ ให้รายละเอียดเกี่ยวกับหนังสือแยกเกินไป และไม่จัดเรียงตามลำดับตัวอักษร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชื่อหนังสือ แบบเรียนสังคมศึกษาวิชาประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
 ชื่อผู้เรียบเรียง ศาสตราจารย์ ม.ร.ว.แสงโสม เกษมศรี
 สำนักพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช
 ปีที่พิมพ์ พ.ศ. 2516
 จำนวนหน้า 103 หน้า
 ราคา 11.00 บาท

ก. คุณภาพในการจัดทำรูปเล่มของแบบเรียน

1. ขนาดของหนังสือแบบเรียนเล่มนี้มีขนาด 16 หน้ายก
 วิธีเย็บเล่มใช้วิธีเย็บข้าง (side sewing) ด้วยลวดดัดขาว ปกเป็นกระดาษ
 ปอนด์ หนักประมาณ 150 กรัม กระดาษภายในเป็นกระดาษปอนด์ 60 กรัม
2. การทำปก ปกเป็นกระดาษปอนด์ 150 กรัม คุณภาพพอใช้ได้ มีภาพ 2
 สี คือสีส้มและสีน้ำตาลบนพื้นสีขาว ตอนบนมีอักษรสีน้ำตาลมีข้อความว่า "สังคมศึกษา
 ประวัติศาสตร์ไทย ประโยชน์มัธยมศึกษาตอนปลาย" ถัดลงมาเป็น ตราสำนักพิมพ์ ท.ว.พ.
 อยู่ในวง 3 ห่วงและข้อความ "กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้เป็นแบบเรียนใน
 โรงเรียนได้" ภาพหน้าปกมีสีไม่สวยสะดุดตาและไม่สื่อความหมายของเนื้อเรื่องใน
 แบบเรียนเลย ปกหน้าคานในเป็นหน้าวาง ปกหลังคานนอกตอนบนเป็นตราครุฑ ถัดลงมา
 เป็นประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง "อนุญาตให้ใช้เป็นแบบเรียนในโรงเรียน"
 ตอนล่างคือชื่อสำนักพิมพ์ เจ้าของผู้จัดทำและปีที่พิมพ์ ปกหลังคานในเป็นรายชื่อหนังสือแบบ
 เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่สำนักพิมพ์เดียวกันนี้จัดพิมพ์ และทางกระทรวงศึกษาธิการ
 อนุญาตให้ใช้เป็นแบบเรียนในโรงเรียนได้ ตามปกตีปกคานในไม่ควรมีข้อความใด ๆ
 รายชื่อหนังสือควรทำเป็นใบแทรก ประกาศของกระทรวงศึกษาธิการควรอยู่ถัดจากหน้า
 ปกใน

3. คำนำ คำนำของแบบเรียนเล่มนี้อยู่ในที่ที่เหมาะสมแล้ว คำนำระบุความ
 มุ่งหมายของผู้แต่ง คุณภาพของหนังสือ และวิธีใช้แบบเรียน

4. สารบัญ สารบัญของแบบเรียนอยู่ถัดจากกานำ ประกอบด้วยเนื้อหา 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 สมัยกรุงธนบุรีมี 1 บทเรียน ตอนที่ 2 สมัยรัตนโกสินทร์ถึงปัจจุบัน ประกอบด้วย 2 บทเรียน สารบัญเรื่อง แสดงหัวข้อย่อยของเนื้อหา และเลขหน้าไว้ถูกต้องชัดเจนดี แต่ไม่มีสารบัญภาพประกอบในบทเรียน

5. ภาคนวนก ของแบบเรียนเล่มนี้พิมพ์เป็นเอกสารต่างหากอีกเล่มหนึ่ง หน้าปกเป็นกระดาษปอนด์ 60 กรัม ภายในใช้กระดาษปรู๊ฟ (News Print) ใจตัวอักษรจิ๋วใหม่ 12 point เบอร์ 9 ประกอบด้วยพระราชประวัติพระมหากษัตริย์ไทย ตั้งแต่รัชสมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชจนถึงปัจจุบันนี้ และเหตุการณ์สำคัญในรัชสมัยปัจจุบัน เป็นภาคนวนกที่ให้ความรู้แก่นักเรียนได้ดี

6. ครรชนี ไม่มี

7. คุณภาพในการพิมพ์

7.1 ขนาดของตัวพิมพ์ เนื้อหาเป็นคำพิมพ์ฝรั่งเสสใหม่ 19.5 point เบอร์ 2 ตัวเน้นหนักและหัวข้อใช้อักษรฝรั่งเสสเก่า 19.5 point เบอร์ 1 ข้อบทใช้อักษรกลางใหม่ 24 point เบอร์ 4 บรรยายภาพและบรรณานุกรมใช้อักษรจิ๋วใหม่ 12 point เบอร์ 9 ตัวพิมพ์มีขนาดและลักษณะเหมาะสมกับสายตาของนักเรียน

7.2 การพิมพ์ การพิมพ์อักษรถูกต้องและชัดเจนดี มีอักษรพิเศษ เมื่อขึ้นบทความหรือข้อความใหม่ ส่วนบกพร่องใดแก่

หน้า 45 ย่อหน้าที่ 2 บรรทัดที่ 1 คำว่า "รบพม่าที่คินแดง" ที่ถูกต้องคือ "รบพม่าที่ท่าคินแดง"

หน้า 89 ย่อหน้าที่ 2 บรรทัดที่ 1 คำว่า "อิศรญาณ" ที่ถูกต้องคือ "อิศรญาณ-ภาณิศ"

หน้า 89 ย่อหน้าที่ 1 บรรทัดที่ 3 คำว่า "วณเฑาะ" ที่ถูกต้องคือ "วณเฑาะว์"

หน้า 89 ย่อหน้าที่ 1 บรรทัดที่ 3 คำว่า "สักบรรพ" ที่ถูกต้องคือ "สักกบรรพ"

7.3 การแบ่งวรรคตอน ย่อหน้า การเว้นช่องว่างและการใช้เครื่องหมายการเว้นช่องว่างคานชาย-ขวา คานกลางและคานบน ของหน้าหนังสือเป็นระเบียบดี

การย่อหน้าทำได้ดี เมื่อขึ้นข้อความใหม่หรือข้อความที่แบ่งออกเป็นข้อ ๆ การแบ่งวรรคตอนเหมาะสมและชัดเจนดี มีการใช้เครื่องหมายอัญประกาศ " " และอักขรวิธีพิเศษสำหรับข้อความคือ คำสำคัญ ๆ และมีคำและข้อความในวงเล็บเพื่ออธิบายขยายคำหรือข้อความบางตอน

ข. คุณภาพทางด้านเนื้อหา

1. สารคัดค้านความรู้และสารคัดค้านพุทธิปัญญา เนื้อหาในหนังสือมีครบถ้วนตามที่หลักสูตรชั้นประถมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2503 ได้กำหนดไว้ การจัดหัวข้อนี้ผู้เรียบเรียงได้แบ่งประวัติศาสตร์ไทยออกเป็นตอน ๆ ตามสมัยที่ควร แต่ละตอนได้รวบรวมเหตุการณ์ต่าง ๆ ตามหัวข้อที่หลักสูตรกำหนดไว้อย่างครบถ้วน เนื้อหาีความมุ่งหมายให้มีความรู้ความเข้าใจ ถึงความเป็นมาในอดีตของชาติทั้งทางสังคม ทางวัฒนธรรมและสภาพปัจจุบันทางการเมือง และอิทธิพลทางด้านต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในสังคมไทย เนื้อหาส่งเสริมค่านิยม พุทธคติที่ดีต่อสังคมและชาติบ้านเมือง พักะในการวิเคราะห์หาเหตุผลและประโยชน์ที่จะนำไปใช้ในวิถีชีวิตประจำวัน นอกจากนี้เนื้อหายังประกอบไปด้วย สารทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง ศาสนา การศึกษากิจประเพณีวัฒนธรรม ตลอดจนความเป็นอยู่ของพลเมือง

2. ความทันสมัย มีเนื้อหาบางตอนที่ไม่ทันสมัย เช่น เรื่องของการปกครองควรเพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 นอกจากนี้ ควรแทรกเหตุการณ์ปัจจุบันลงไปบ้าง เช่น เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ตลอดจนความสัมพันธ์กับต่างประเทศ

3. ความเป็นกลาง ผู้เรียบเรียงไม่ได้เสนอข้อเท็จจริงแค่มองแต่ความรู้สึกเห็นส่วนบุคคลของคนไปค้าย โดยมีเจตนาที่จะเทอคณูพระปรีชาตองกษัตริย์ไทยจนทำให้เกิดความไม่เป็นกลางในบางตอน เช่น

หน้า 36 บรรทัดที่ 16 "เจ้าอนุวงศ์เวียงจันทน์และเจ้านครจำปาศักดิ์ (โย) เป็นกบฏ" ซึ่งดูเป็นข้อหาที่หนักมาก เพราะเจ้าอนุวงศ์ต้องการเพื่อถอนกบฏเอกราชให้แก่ชาติ

ผู้เขียนเรียงนำจะไคมองในมุมมองกับบ้าง

เรื่องการศาสนาจะกล่าวถึงเรื่องของศาสนาสำคัญอื่น ๆ ที่ประชาชนชาวไทยนับถือบ้าง นอกเหนือจากพุทธศาสนา

การใช้ราชาศัพท์ซึ่งบางครั้งละเลยอาจทำให้ผู้อ่านเข้าใจว่าเป็นความด่าเอียง เช่น การกล่าวถึงกษัตริย์หรือเจ้านาย ของ พม่า ลาว เขมร และเขมร ไม่ได้ใช้ราชาศัพท์

4. ความถูกต้องของเนื้อหา เนื้อหาส่วนใหญ่ถูกต้องตามข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ เนื่องจากเป็นเรื่องราวของช่วงระยะเวลาอันใกล้กับปัจจุบัน และมีการบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ไว้เป็นหลักฐานอ้างอิงที่เชื่อถือได้ อาทิเช่น พระราชพงศาวดารพระราชพิธี ฯลฯ จดหมายเหตุต่าง ๆ เป็นต้น

5. การเสนอเนื้อหาและการจัดลำดับเนื้อหา ผู้เขียนเรียงได้จัดประวัติศาสตร์ไทยออกเป็นตอน ๆ ตามสมัย คือสมัยชนมูรีรวบรวมพระราชอาณาจักร สมัยสร้างสิ่งต่าง ๆ เพื่อความมั่นคงของประเทศ (รัชกาลที่ 1-3) และสมัยปรับปรุงบ้านเมืองให้ทันสมัยอารยประเทศ (รัชกาลที่ 4-7) แต่เนื้อหาของแต่ละสมัยก็มีความสัมพันธ์และต่อเนื่องกัน การจัดลำดับของเนื้อหานั้นตรงกับหลักสูตร และสอดคล้องกับจิตวิทยาการเรียนรู้ คือ เนื้อหาเรียงตามลำดับเหตุการณ์และต่อเนื่องกัน แต่ยังมีบางตอนที่เนื้อหาซ้ำ ๆ กัน เช่น การสร้างเจดีย์สำเภาที่วัดยานนาวา

6. ส่วนภาษาและคำศัพท์ ส่วนที่ใช้เป็นข้อความสั้น ๆ ที่ได้ใจความอ่านแล้วสามารถเข้าใจได้ง่าย คำศัพท์ไม่ยาก แทรกความรู้เพิ่มเติมซึ่งเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่าน เช่น คำว่า "ติด" เรื่องเมือง จาร์กาคาเป็นคน แต่ยังมีขอมปกครองบางส่วน ซึ่งน่าจะได้รับการแก้ไข เช่น ชื่อเมืองในสมัยโบราณ ควรมีวงเล็บกำกับไว้ถึงชื่อในปัจจุบัน หรืออยู่ในเขตจังหวัดใด คำว่า "กัมพูชา" ควรเปลี่ยนเป็นคำ "เขมร" เพราะกัมพูชาคือ ประเทศเขมรในปัจจุบัน และมีข้อความซ้ำกันคือ การสร้างวัดเบญจมบพิตรและวัดนิเวศธรรมประวัติ ในหน้าที่ 19 และ 85 นั้นเรื่องของแบบและลักษณะสถาปัตยกรรม ระบุไว้ในหัวข้อวัฒนธรรมและศิลปกรรมที่ขอ ในเรื่องของศาสนาระบุเพียงชื่อวัด นอกจากนี้ยังมีข้อความบางตอนที่การอธิบายย่อเกินไปอาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้ และบางตอนก็

อธิบายยืดยาว ไม่กระทั่งครัดจนเกิดความสับสน เช่น

หน้า 15 ข้อย่อยที่ 1 บรรทัดที่ 1 ข้อความที่ว่า "อันพระคลังสินค้านี้เป็น
สถาปนที่มีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา. . ." น่าจะแก้ไขให้เป็น "พระคลังสินค้าเป็น
สถาปนที่มีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา. . ."

หน้า 23 ข้อย่อยที่ 1 บรรทัดที่ 1 ข้อความที่ว่า "ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระ
นั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชกิจในคานทรงสร้าง ทรงบำรุง และปฏิสังขรณ์ของพระบาท
สมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น. . ." น่าจะแก้ไขให้เป็น "ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระ
นั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชกิจในคานทรงสร้าง บำรุง และปฏิสังขรณ์นั้น. . ."

หน้า 30 ข้อย่อยที่ 1 บรรทัดที่ 1 ข้อความที่ว่า "เมื่อสมเด็จพระมหา
นิกขิต์โคเสด็จขึ้นครองราชบัลลังก์แล้ว ยังไม่ถือว่าทรงเป็นพระราชามหากษัตริย์โดย
สมบูรณ์ พิธีสำคัญที่สุดสำหรับประเทศที่ปกครองด้วยระบอบพระมหากษัตริย์ คือ พิธีบรม
ราชาภิเษก. . ." น่าจะแก้ไขให้เป็น "เมื่อสมเด็จพระมหากษัตริย์ โคเสด็จขึ้นครอง
ราชบัลลังก์แล้ว จะยังไม่ถือว่าทรงเป็นพระราชามหากษัตริย์โดยสมบูรณ์ ถ้าหากพระราช
พิธีบรมราชาภิเษกซึ่ง เป็นพิธีสำคัญที่สุดสำหรับประเทศที่ปกครองด้วยระบอบพระมหา
กษัตริย์. . ."

หน้า 33 บรรทัดที่ 2 ข้อความที่ว่า "ตลอดจนจ้างจีนแปลคณัมภาษาจีน
. . ." น่าจะแก้ไขเป็น "ตลอดจนจ้างคนจีน แปลคณัมภาษาจีน. . ."

หน้า 47 บรรทัดที่ 2 ความว่า "แต่หมายกษาได้ไม่เท่าไร" น่าจะแก้ไข
ให้เป็น "แต่หมายกษาได้ไม่นาน"

ข้อย่อยที่ 1 บรรทัดที่ 11 ควรเติมข้อความต่อท้ายของ "ก็แสวงหาอาณา
นิคมไว้ด้วย ชาติที่มีความสัมพันธ์กับไทยประกอบด้วย"

ข้อย่อยที่ 2 บรรทัดที่ 2 ข้อความว่า "ใน พ.ศ. 2361 โปรดเกล้า เจ้าเมือง
ทมาเก๊า. . ." ควรเปลี่ยนเป็น "ใน พ.ศ. 2361 เจ้าเมืองทมาเก๊า. . ."

หน้า 80 ข้อย่อยที่ 3 บรรทัดที่ 1 ข้อความว่า "ในรัชกาลที่สี่ ตามพระราช
ประเพณี. . ." ควรแก้ไขเป็น "ในสมัยรัชกาลที่ 4 ตามพระราชประเพณี. . ."

หน้า 31 ย่อหน้าที่ 2 บรรทัดที่ 4 ข้อความว่า "พระเจดีย์เหลี่ยมก็คือวัดพระ-
เชตุพนวิมลมังคลาราม" ควรแก้ไขเป็น "พระเจดีย์เหลี่ยมก็คือที่วัดพระเชตุพนวิมลมังคลา-
ราม"

หน้า 92 ย่อหน้าที่ 1 บรรทัดที่ 2 ข้อความว่า "การที่คนจะได้มีศาลกงสุล
ของชนชาติคนในประเทศตะวันออกนั้น ๆ ที่คนไปค้าขายอยู่. . . ที่เป็นอย่างนั้นเพราะ
. . ." ควรแก้ไขเป็น "การที่คนจะได้มีศาลกงสุลของชาติคนในประเทศตะวันออกที่คน
ไปค้าขายอยู่นั้น ทั้งนี้เพราะ. . ."

บรรทัดที่ 7 ข้อความว่า "ครั้งฝรั่งไปเปิดคดีใด ๆ เข้า
ในประเทศนั้น. . ." ควรแก้ไขเป็น "ครั้งฝรั่งไปเปิดคดีใด ๆ ขึ้นในประเทศนั้น. . ."

7. การนำไปประยุกต์ใช้ได้ เนื้อหาที่จะช่วยให้นักเรียนนำไปประยุกต์ใช้ได้
ในชีวิตประจำวันมีดังนี้คือ

หน้า 2 ย่อหน้าที่ 2 บรรทัดที่ 2 ". . . การทำนาเป็นอาชีพของราษฎรใน
ประเทศไทยยิ่งกว่าอาชีพอื่น. . ."

หน้า 3 ย่อหน้าที่ 2 บรรทัดที่ 2 ". . . หาซื้อข่าวสารที่มาจากต่างประเทศ
เพราะขณะนั้นราษฎรหุยกทำอะไรไดนามานานแล้ว. . ."

หน้า 4 ย่อหน้าที่ 1 บรรทัดที่ 1 ". . . เมื่อเสียกรุงศรีอยุธยาแก่พม่าแล้ว
นั้นก็ไม่มีใครทำบุญให้ทาน พระภิกษุสงฆ์จำต้องลาสิกขาไปบ้าง. . ."

หน้า 5 ย่อหน้าที่ 3 บรรทัดที่ 2 ". . . ไม่ทันมีเวลาที่จะ. . . ร่างราช
ธานีให้ถาวรและงดงาม เพราะต้องคิดการทำศึกตลอดมา. . ."

หน้า 6 ย่อหน้าที่ 3 บรรทัดที่ 5 ". . . ใครมีอัธยาศัยชอบวิชาใครก็ฝึกฝน
เล่าเรียนหนักไปในทางวิชานั้น. . ."

หน้า 7 บรรทัดที่ 2 ". . . ครั้นข้ามเมืองเกิดจรวด. . . ต่างชาติก็พากัน
ไปค้าขายตามประเทศอื่น. . ."

หน้า 15 ย่อหน้าที่ 1 บรรทัดที่ 7 ". . . สินค้าพื้นเมืองบางอย่างเป็นของ
หายาก. . . ถ้าปล่อยให้หาขายกันได้โดยสะดวกก็จะหมดเสีย. . . ต้องกำหนดเป็น

„ . . .“

หน้า 17 ย่อหน้าที่ 1 บรรทัดที่ 2 " . . . การพระศาสนา ซึ่งทุกไตรมาส เพราะเสียดกรงหรือบุรุษ . . .“

หน้า 29 บรรทัดที่ 5 " . . . เมื่อไม่มีผู้ใดขจรไปตามที่ชุมนุมชน เชื้อโรค ก็ไม่มีทางกระจายไป . . .“

หน้า 32 ย่อหน้าที่ 2 บรรทัดที่ 9 " . . . โครตยัดทางค้ำไคก็ทำในทาง นั้น . . .“

หน้า 33 ย่อหน้าที่ 1 บรรทัดที่ 6 " . . . วรรณคดีและการละครนี้ มาเนื่องๆ มากในรัชกาลที่ 2 . . . เพราะมีเวลาว่างสงครามมาก . . .“

หน้า 33 ย่อหน้าที่ 3 บรรทัดที่ 5 " . . . ศิลปกรรมต่าง ๆ สมัยอยุธยา นั้น รุ่งเรืองมาก . . . แต่มาเสื่อมโทรมลงคราวเสียดกรงแก้วมา . . .“

หน้า 39 บรรทัดที่ 2 " . . . เจ้าอนุวงศ์กำลังหลงอำนาจาชาของตน จึงมีโลกิถระแวง . . .“

บรรทัดที่ 7 " . . . สวกผู้หญิง . . . ไปตัดไม้มาเสียมปลายให้ แหลมเก็บซ่อนไว้ไซ้เป็นอาวุธ . . .“

บรรทัดที่ 16 " . . . มีฐานสมัยอันน้อยอย่างไม่เปิดเผย . . .“

หน้า 49 ย่อหน้าที่ 1 บรรทัดที่ 1 " . . . ความไม่พอใจระหว่างไทยกับ ครอบเศิก . . . ไม่เป็นที่เข้าใจภาษาของกัน . . .“

หน้า 50 ย่อหน้าที่ 2 บรรทัดที่ 1 " . . . ขอบกพร่องแก่กระทำมาจนเคย ชิน เช่น เจ้าพนักงาน . . . หาประโยชน์ส่วนตัวความเข้าใจในงานของราชการ แสดง ความโลภ . . .“

หน้า 53 ย่อหน้าที่ 2 บรรทัดที่ 1 " . . . เพื่อปรับปรุงการเดินทางไปมา ระหว่างกรุงเทพฯกับหัวเมือง . . . ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ทุกคลองขึ้นหลายสาย . . .“

หน้า 55 ย่อหน้าที่ 1 บรรทัดที่ 1 " . . . การปรับปรุงเงินตราค่ากันมา

หลายครั้ง ตามความจำเป็นของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น. . ."

หน้า 3 ขอบหน้า 3 บรรทัดที่ 3 ". . . การเลิกประเพณีที่โคตรงำเป็นพระบรม
ราชาบายอย่างละมุนละม่อม. . . ภายทรงพิจารณาเห็นว่า. . . ใ้ปฏิบัติกันมานาน
หากจะทรงสั่งเลิกทันทีย่อมกระทบกระเทือนความเป็นอยู่และผลประโยชน์ของชนมาก"

หน้า 60 ขอบหน้า 2 บรรทัดที่ 2 ". . . การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญอันจะ
ช่วยให้การดำเนินงานปกครองเป็นไปได้โดยเรียบร้อย

หน้า 62 ขอบหน้า 2 บรรทัดที่ 1 ". . . การคมนาคมเป็นปัจจัยสำคัญ
อย่างหนึ่งในการส่งเสริมความเจริญของประเทศ. . ."

หน้า 63 ขอบหน้า 3 บรรทัดที่ 5 ". . . ลากรบ่อนเบี้ย ซึ่งแม้จะเป็นราย
ได้ของแผ่นดิน แต่ก็เป็ทางหายนะของราษฎร ก็โปรดให้ยกเลิกการพนันบ่อนเบี้ยและ
หวยลงจนหมดสิ้น. . ."

หน้า 66 ขอบหน้า 3 บรรทัดที่ 2 ". . . การที่ราษฎรจะเอาใจใส่ในการ
ปกครอง เข้าใจคำอธิบายชี้แจงของรัฐบาลได้นั้น ก็ต่อเมื่อราษฎรผู้นั้นสามารถอ่านออก
เขียนได้เสียก่อน หากปล่อยให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่โดยยังอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ก็ย่อมไม่
สะดวกในการปกครอง. . ."

หน้า 69 ขอบหน้า 1 บรรทัดที่ 2 ". . . หากประชาชนพลเมืองตั้งอยู่ในศีล
ในธรรม ตั้งใจทำประโยชน์แก่ตน แก่ผู้อื่นและแก่ชาติแล้ว บ้านเมืองก็ย่อมจะมีแต่ความ
เจริญ. . ."

หน้า 71 ขอบหน้า 2 บรรทัดที่ 2 ". . . การจะทำนุบำรุงประเทศชาติ
ให้เจริญรุ่งเรืองได้นั้น จำเป็นที่จะต้องดำเนินการปลูกใจประชาชนพลเมืองใหม่มีความ
รักชาติรู้สึกเป็นเจ้าของหวงแหน และขึ้นสมณินคีที่จะทำนุบำรุงประเทศชาติให้เจริญก้าว
หน้า มีความปลอดภัยและเป็นเอกราช. . ."

หน้า 72 ขอบหน้า 1 บรรทัดที่ 2 ". . . งานป้องกันพระราชอาณาจักรจะ
ดำเนินไปได้ด้วยดี ก็เมื่อพลเมืองร่วมมือร่วมงานกับทหารด้วย. . ."

หน้า 73 ย่อหน้าที่ 1 บรรทัดที่ 2 " . . .งานเมืองกับพระราชอำนาจจักร
จะตองใช้ยุคนและอาวชยุททภักดิ์ จึงโปรดใให้เตรียมพร้อมไว้ทุกคาน . . .ใให้ปึกคัททหาร
ทุกเหล่า . . .อาวชยุททภักดิ์ที่อาจตองใช้ ก็โปรดใให้สะสมตั้ง มีน เรือรบและเกรื่องบิน
เมื่อเกิดความจำเป็นจะตองใช้ในราชการเมื่อใดก็ยอมใช้ได้โดยสะดวก . . ."

หน้า 74 ย่อหน้าที่ 2 บรรทัดที่ 2 " . . .เศรษฐกิจทั่วโลกตกต่ำลงมาก
. . .ทรงมีพระบรมราโชบายประหยัดภายในประเทศ คัดส่วนที่ไม่จำเป็นทิ้งปวงลง . . ."

หน้า 75 ย่อหน้าที่ 1 บรรทัดที่ 10 " . . .ชาวไทยยังไม่ใคร่เห็นถึงวิธี
การรัฐสภา และรัฐบาตตามระบอบประชาธิปไตยมากอนเลย หากจะปล่อยให้ใด้มีส่วนมี
เสียงในการปกครองทั้ง ๆ ที่ยังไม่มีความรู้เลย ก็รังแต่ผู้รู้ชั้นมีจำนวนน้อย จะถือโอกาส
เข้าครอบครองและหาประโยชน์ในนามของราษฎรใได้โดยง่าย . . ."

หน้า 99 ย่อหน้าที่ 1 บรรทัดที่ 1 " . . .เขมรนี้ในขณะเดี๋ยวกนี้ที่ถวาย
ราชบรรณาการถึงพระบรมโพธิสมภารพระมหากษัตริย์ไทยอยู่ ก็ยังความเอนเอียงไป
ฝักใฝ่กับญวนอ้อย ๆ . . ."

หน้า 100 บรรทัดที่ 25 " . . .ทางฝ่ายไทยก็ประจักษ์ว่า ชาตินอนยังไม่
กำลังพอจะรุกรานชาติอื่น ได้แต่เพียงถนอมกำลังไว้รักษาบ้านเมืองเมื่อมีศึกมาประชิด
. . ."

ค. อุปกรณ์ช่วยการเรียนรู้การสอน ในแบบเรียนนี้คืออุปกรณ์ช่วยการเรียนรู้การสอนซึ่ง
ประกอบด้วย

1. ภาพประกอบ เป็นภาพถ่ายขาว-ดำ จำนวน 15 ภาพ ส่วนมากมีลักษณะ
ชัดเจนดี และมีความสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง จะมีบางภาพที่จัดวางไม่สัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง
การบรรยายภาพค่อนข้างสั้นและไม่ได้เพิ่มเติมความรู้พิเศษแก่นักเรียน ภาพต่าง ๆ
ประกอบด้วย

หน้า 18 ภาพวัดพระศรีรัตนศาสดาราม เป็นภาพถ่ายขาว-ดำ ค่อนข้างชัดเจน
ขนาดของภาพและการจัดวางรูปภาพ สัมพันธ์กับเนื้อเรื่องและเหมาะสมกับสายตาของ
นักเรียนที่ สะดวกในการดูภาพประกอบบทเรียน การบรรยายใช้อักษรจิ๋วใหม่ 12 point

เบอร์ 9

หน้า 19 ภาพวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ เป็นภาพถ่ายขาว-ดำ คอนทราสต์ชัดเจน ขนาดของภาพและการจัดวางรูปภาพเหมาะสมกับสายตาของนักเรียนและสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง สะดวกในการดูภาพประกอบบทเรียน การบรรยายใช้อักษรจิ๋วใหม่ 12 point เบอร์ 9

หน้า 20 ภาพวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม เป็นภาพถ่ายขาว-ดำ คอนทราสต์ชัดเจน ขนาดของภาพเหมาะสมกับสายตาของนักเรียน แต่การจัดวางภาพไม่สัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง ไม่สะดวกในการดูภาพประกอบบทเรียน การบรรยายใช้อักษรจิ๋วใหม่ 12 point เบอร์ 9

หน้า 21 ภาพพระพุทธไสยาสน์ในวัดราชโอรส เป็นภาพถ่ายขาว-ดำ คอนทราสต์ชัดเจน ขนาดของภาพเหมาะสมกับสายตาของนักเรียน แต่การจัดวางภาพประกอบไม่สัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง ไม่สะดวกในการดูภาพประกอบบทเรียน การบรรยายใช้อักษรจิ๋วใหม่ 12 point เบอร์ 9

หน้า 21 ภาพวัดสุทัศน์เทพวราราม เป็นภาพถ่ายขาว-ดำ ชัดเจน ขนาดของภาพและการจัดวางภาพประกอบเหมาะสมกับสายตาของนักเรียนและสัมพันธ์กับเนื้อเรื่องสะดวกในการดูภาพประกอบบทเรียน การบรรยายใช้อักษรจิ๋วใหม่ 12 point เบอร์ 9

หน้า 22 ภาพวัดอรุณราชวราราม เป็นภาพถ่ายขาว-ดำ ชัดเจน ขนาดของภาพและการจัดวางภาพประกอบเหมาะสมกับสายตาของนักเรียน และสัมพันธ์กับเนื้อเรื่องสะดวกในการดูภาพประกอบบทเรียน การบรรยายใช้อักษรจิ๋วใหม่ 12 point เบอร์ 9

หน้า 25 ภาพพระเจดีย์เรือสำเภา วัดยานนาวา เป็นภาพถ่ายขาว-ดำ ชัดเจน แต่เห็นลำสำเภาไม่ครบ อาจทำให้ผู้ดูนึกถึงเรือสำเภาไม่ชัด ขนาดของภาพและการจัดวางภาพประกอบเหมาะสมกับสายตาของนักเรียนและสัมพันธ์กับเนื้อเรื่องสะดวกในการดูภาพประกอบบทเรียน การบรรยายภาพใช้อักษรจิ๋วใหม่ 12 point เบอร์ 9

หน้า 38 ภาพอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี เป็นภาพถ่ายขาว-ดำ คอนข้างชัดเจน ขนาดของภาพและการจัดวางภาพประกอบเหมาะสมกับสายตาของนักเรียนและสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง สะดวกในการดูภาพประกอบบทเรียน การบรรยายใช้ตัวอักษรใหม่ 12 point เบอร์ 9

หน้า 66 ภาพพระราชอนุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นภาพถ่ายขาว-ดำ คอนข้างชัดเจนดี ขนาดของภาพและการจัดวางภาพเหมาะสมกับสายตาของนักเรียนและสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง สะดวกในการดูภาพประกอบบทเรียน การบรรยายใช้ตัวอักษรใหม่ 12 point เบอร์ 9

หน้า 69 ภาพตึกอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นภาพถ่ายขาว-ดำ ชัดเจนดี ขนาดของภาพและการจัดวางภาพเหมาะสมกับสายตาของนักเรียน และสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง สะดวกในการดูภาพประกอบบทเรียน การบรรยายใช้ตัวอักษรใหม่ 12 point เบอร์ 9

หน้า 77 ภาพสะพานปฐมบรมราชานุสรณ์ เป็นภาพถ่ายขาว-ดำ คอนข้างชัดเจน แต่เห็นตัวสะพานน้อยเกินไป ขนาดของภาพและการจัดวางภาพประกอบเหมาะสมกับสายตาของนักเรียน และสัมพันธ์กับเนื้อเรื่องสะดวกในการดูภาพประกอบบทเรียน การบรรยายภาพใช้ตัวอักษรใหม่ 12 point เบอร์ 9

หน้า 82 ภาพพระนครคีรี เพชรบุรี เป็นภาพถ่ายขาว-ดำ คอนข้างชัดเจน ขนาดของภาพ และการจัดวางภาพเหมาะสมกับสายตาของนักเรียนและสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง สะดวกในการดูภาพประกอบบทเรียน การบรรยายภาพใช้ตัวอักษรใหม่ 12 point เบอร์ 9

หน้า 84 ภาพพระนครคีรี เพชรบุรี เป็นภาพถ่ายขาว-ดำ คอนข้างชัดเจน ขนาดของภาพเหมาะสมกับสายตาของนักเรียน แต่การจัดวางภาพไม่สัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง ไม่สะดวกในการดูภาพประกอบบทเรียน การบรรยายภาพใช้ตัวอักษรใหม่ 12 point เบอร์ 9

หน้า 85 ภาพพระบรมรูปทรงม้าและพระที่นั่งอนันตสมาคม เป็นภาพถ่ายขาว-ดำ ชัดเจนดี ขนาดของภาพเหมาะสมกับสายตาของนักเรียน แต่การจัดวางภาพยังไม่สัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง การบรรยายภาพใช้ตัวอักษรใหม่ 12 point เบอร์ 9

หน้า 86 ภาชวาคในพระที่นั่งอนันตสมาคม เป็นภาพถ่ายขาว-ดำ คอนทราสต์ชัดเจน ขนาดของภาพและการวางภาพประกอบเหมาะสมกับสายตาของนักเรียนและสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง สะดวกในการดูภาพประกอบบทเรียน การบรรยายภาพใช้อักษรจิ๋วใหม่ 12 point เบอร์ 9

2. เติงอรรด ไมมี แต่เพิ่มเติมความรุ้พิเศษแก่นักเรียนในลักษณะบรรยายไว้ในวงเล็บกำกับไว้เป็นตอน ๆ

3. บรรณานุกรม มีรายชื่อหนังสือภาษาไทยที่ใช้ประกอบในการค้นคว้า แต่ยังมีขอบทรวงเล็กน้อยคือ ให้รายละเอียดเกี่ยวแกหนังสืออื่นออกไปและไม่จัดเรียงตามลำดับอักษร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชื่อหนังสือ	แบบเรียนสังคมศึกษา วิชาประวัติศาสตร์ไทย ประโยคมัชฌมศึกษา ตอนปลาย
ชื่อผู้เรียบเรียง	ดร. ประสาท หลักศิลา และ ชุนวิทย์วูฒิ (นาม ชัยรัตน์)
สำนักพิมพ์	สื่อการค้า
จำนวนหน้า	80 หน้า
ราคา	5.00 บาท

ก. คุณภาพในการจัดทำรูปเล่มของแบบเรียน

- ขนาดของหนังสือ แบบเรียนเล่มนี้มีขนาด 8 หน้ายก
วิธีเย็บเล่มใช้วิธีเย็บข้าง (Side Sewing) ด้วยลวดคติดกาว ปกเป็นกระดาษ
ปอนด์ 150 กรัม ภายในเป็นกระดาษปรู๊ฟ (News Point) 52 กรัม
- การทำปก ปกเป็นกระดาษปอนด์ 150 กรัม สีขาว คุณภาพพอใช้ได้
มีแถบสีเทียว 4 แถบ พาดลงมาตามยาวของปก มีภาพลายเส้นของศิลาจารึก โบราณ
สถาน อนุสาวรีย์ พระมาลาและง้าว กระจายประปราย ภาพปกมีสีไม่สวยสะกดตา แต่
สื่อความหมายของเนื้อเรื่องในแบบเรียนพอสมควร ตอนบนมีข้อความ "แบบเรียนสังคม
ศึกษาวิชาประวัติศาสตร์ไทย ประโยคมัชฌมศึกษาตอนปลาย กระทรวงศึกษาธิการอนุญาต
ให้ใช้เป็นแบบเรียนในโรงเรียนได้" ตอนล่างมีข้อความ "ของชุนวิทย์วูฒิ ป.ม. ดร.
ประสาท หลักศิลา ป.ม., M.A., ศ.ค. ตราของสำนักพิมพ์และชื่อของสำนักพิมพ์
ปกด้านในทั้งปกหน้าและปกหลังเป็นหน้าต่าง ปกหลังด้านนอกตอนบนเป็นตราครุฑ ถัดลง
มาเป็น "ใบอนุญาตให้ใช้เป็นแบบเรียน" ตามปกตีประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ ควร
อยู่ถัดจากหน้าปกใน
- คำนำ คำนำของแบบเรียนอยู่ด้านหลังของปกใน ปกติหน้าคำนำต้องอยู่
ด้านหน้าและอยู่ถัดจากหน้าประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ แต่คำนำได้ระบุความมุ่งหมาย
ของผู้แต่งและคุณค่าของหนังสือ

4. สารบัญ สารบัญของแบบเรียนอยู่ถัดจากปกใน ประกอบด้วยเนื้อหา 5 บทเรียน และบทพิเศษ 1 บท สารบัญเรื่องแสดงหัวข้อย่อยของเนื้อหาไว้ถูกต้อง ชัดเจนดี การลำดับเลขหน้า ถูกต้องชัดเจน แต่ไม่มีสารบัญภาพประกอบและแผนที่ในบทเรียน

5. ภาคผนวก สามารถให้ความรู้ที่เสริมเพิ่มเติมแก่นักเรียนได้ดี คือ ประวัติ การก่อสร้างและขยายพระมหานคร ในหน้า 75

6. กรรชนี ไม่มี

7. คุณภาพในการพิมพ์

7.1 ขนาดตัวพิมพ์ เนื้อหาเป็นตัวพิมพ์ธรรมดาเส้นหนา 19.5 point เบอร์ 4 ตัวเน้นหนักเป็นอักษรฝรั่งเศสคำ 19.5 point เบอร์ 1 หัวข้อเป็นอักษรกลางใหม่ 24 point เบอร์ 2 ข้อบทเป็นอักษร 40 point เบอร์ 5 บรรยายภาพเป็นอักษรจิ๋วใหม่ 12 point เบอร์ 9

7.2 การพิมพ์ การพิมพ์อักษรถูกต้องและชัดเจนดี มีอักษรพิเศษ เมื่อขึ้นบทความหรือข้อความใหม่ ส่วนบกพร่องได้แก่

หน้า 2 บรรทัดที่ 3 คำว่า "บิคุราขปไทย" ที่ถูกต้องคือ "บิคุรา
พิมพ์ไทย"

หน้า 3 บรรทัดสุดท้าย คำว่า "สะเบียง" ที่ถูกต้องคือ "เสเบียง"
หน้า 3 ข้อหน้าที่ 2 บรรทัดสุดท้าย คำว่า "ศตรู" ที่ถูกต้องคือ

"ศัทรู"

หน้า 4 ข้อหน้าที่ 2 บรรทัดสุดท้าย คำว่า "กรรมสิทธิ" ที่ถูกต้องคือ
"กรรมสิทธิ์"

หน้า 5 ข้อหน้าที่ 3 บรรทัดที่ 2 คำว่า "กรมหลวงเพววงศ์-
วโรปการ" ที่ถูกต้องคือ "กรมพระยาเพววงษ์วโรปการ"

หน้า 6 ข้อหน้าที่ 1 บรรทัดที่ 1 คำว่า "อิทธิชาติ" ที่ถูกต้องคือ
"สิทธิชาติ"

หน้า 7 ข้อหน้าที่ 2 บรรทัดที่ 3 คำว่า "สมุหเทศาภิบาล" ที่ถูก
คือ "สมุหเทศาภิบาล"

หน้า 3 บรรทัดที่ 3 คำว่า "ทหารหน้า" ที่ถูกคือ "ทหาร
มา"

หน้า 9 ย่อหน้าที่ 1 บรรทัดที่ 8 คำว่า "เกษียร" ที่ถูกคือ
"เกษียณ"

หน้า 10 ย่อหน้าที่ 1 บรรทัดที่ 4 คำว่า "โรงงานเกษตรกรรม"
ที่ถูกคือ "องค์การเกษตรกรรม"

หน้า 15 ย่อหน้าที่ 2 บรรทัดที่ 2 คำว่า "กำปั่นในแบบฝรั่ง"
ที่ถูกคือ "กำปั่นใบแบบฝรั่ง"

หน้า 18 ย่อหน้าที่ 1 บรรทัดที่ 1 คำว่า "ไต่ขั้นเริ่ม" ที่ถูก
คือ "ในขั้นเริ่ม"

หน้า 18 ย่อหน้าที่ 2 บรรทัดสุดท้าย คำว่า "เหมืองแม่แฝด"
ที่ถูกคือ "เหมืองแม่แฝก"

หน้า 22 บรรทัดที่ 3 คำว่า "โดย" ที่ถูกคือ "โดย"

ย่อหน้าที่ 1 บรรทัดที่ 3 คำว่า "เชิญ" ที่ถูกคือ "เชิญเชิญ"

หน้า 23 ย่อหน้าที่ 3 บรรทัดที่ 3 คำว่า "วัดโมลีโลก"
ที่ถูกคือ "วัดโมฬีโลกยาราม"

หน้า 25 ย่อหน้าที่ 1 บรรทัดที่ 3 คำว่า "บัญญัติ" ที่ถูกคือ
"บัญญัติ"

หน้า 25 ย่อหน้าที่ 1 บรรทัดที่ 4 คำว่า "ชาย" ที่ถูกคือ
"ชาย"

หน้า 26 ย่อหน้าที่ 2 บรรทัดที่ 2 คำว่า "ศรีมหาโพธิ"
ที่ถูกคือ "ศรีมหาโพธิ์"

หน้า 27 ย่อหน้าที่ 4 บรรทัดที่ 8 คำว่า "เจดีย์ทองสัมฤทธิ์"
ที่ถูกคือ "เจดีย์ทองสัมฤทธิ์"

หน้า 31 ย่อหน้าที่ 4 บรรทัดที่ 6 คำว่า "กำสรวลศรีปราชญ์"
ที่ถูกคือ "กำสรวลศรีปราชญ์"

หน้า 32 ย่อหน้าที่ 2 บรรทัดที่ 2 คำว่า "พิจารณา" ที่ถูกคือ
"พิจารณา"

หน้า 32 ย่อหน้าที่ 3 บรรทัดที่ 3 คำว่า "ทำพิธี" ที่ถูกคือ
"ทรงทำพิธี"

หน้า 33 บรรทัดที่ 1 คำว่า "ลอบประทีป" ที่ถูกคือ "ลอบพระ
ประทีป"

หน้า 33 บรรทัดที่ 1 คำว่า "พิพัฒน์สัตยา" ที่ถูกคือ "พิพัฒน์
สัตยา"

หน้า 33 ย่อหน้าที่ 2 บรรทัดที่ 2 คำว่า "ทำเนียบ" ที่ถูกคือ
"ทำเนียบ"

หน้า 33 บรรทัดที่ 3 คำว่า "ทำเนียบ" ที่ถูกคือ "ทำเนียบ"

หน้า 34 ย่อหน้าที่ 1 บรรทัดที่ 5 คำว่า "พระเกียรติ" ที่ถูก
คือ "พระเกียรติ"

หน้า 36 ย่อหน้าที่ 2 บรรทัดที่ 1 คำว่า "การถือน้ำพิพัฒน์สัตยา"
ที่ถูกคือ "การถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา"

หน้า 36 ย่อหน้าที่ 3 บรรทัดที่ 3 คำว่า "สัญญาลักษณ์" ที่ถูก
คือ "สัญญาลักษณ์"

หน้า 39 ย่อหน้าที่ 2 บรรทัดที่ 3 คำว่า "ความ แขน" ที่ถูก
คือ "ความรูแบบ"

หน้า 39 ย่อหน้าที่ 4 บรรทัดที่ 1 คำว่า "ไคเรียน" ที่ถูกคือ
"ทรงเรียน"

หน้า 39 ย่อหน้าที่ 4 บรรทัดที่ 2 คำว่า "จึงเริ่มเรียน"
ที่ถูกคือ "ทรงเริ่มเรียน"

หน้า 42 ย่อหน้าที่ 1 บรรทัดสุดท้าย คำว่า "รอกกีเฟลเลอร์"
ที่ถูกคือ "รอกกี เฟลเลอร์"

- หน้า 44 ย่อหน้าที่ 4 บรรทัดที่ 2 คำว่า "โลกนิติคำโคลง"
 ที่ถูกคือ "โลกนิติคำโคลง"
- หน้า 47 ย่อหน้าที่ 3 บรรทัดที่ 6 คำว่า "บานประตุมุกด์"
 ที่ถูกคือ "บานประตูมุกด์"
- หน้า 48 ย่อหน้าที่ 3 บรรทัดที่ 4 คำว่า "พระนารายณ์ราช-
 นิเวศ" ที่ถูกคือ "พระนารายณ์ราชนิเวศน์"
- หน้า 49 ย่อหน้าที่ 1 บรรทัดที่ 3 คำว่า "โรงษาปณ์" ที่ถูก
 คือ "โรงษาปณ์"
- หน้า 49 ย่อหน้าที่ 2 บรรทัดที่ 2 คำว่า "โรงษาปณ์" ที่ถูก
 คือ "โรงษาปณ์"
- หน้า 49 ย่อหน้าที่ 3 บรรทัดที่ 2 คำว่า "ปฏิมากรรม" ที่ถูก
 คือ "ประติมากรรม"
- หน้า 49 ย่อหน้าที่ 4 บรรทัดที่ 1 คำว่า "โรงษาปณ์" และ
 "โรงงานษาปณ์" ที่ถูกคือ "โรงษาปณ์" และ "โรงงานษาปณ์"
- หน้า 51 ย่อหน้าที่ 3 บรรทัดสุดท้าย ควรเติมว่า "หอสมุดแห่ง
 ชาติในปัจจุบันตั้งอยู่ที่ท้าวสุกรี ถนนสามเสน"
- หน้า 54 ย่อหน้าที่ 2 บรรทัดที่ 2 คำว่า "กุกีจีน" ที่ถูกคือ
 "กุกีจีน"
- หน้า 56 ย่อหน้าที่ 1 บรรทัดที่ 4 คำว่า "เมืองไทร" ที่ถูก
 คือ "เมืองไทรบุรี"
- หน้า 56 ย่อหน้าที่ 4 บรรทัดที่ 4 คำว่า "พระยาไทร" ที่ถูก
 คือ "พระยาไทรบุรี"
- หน้า 56 ย่อหน้าที่ 4 บรรทัดที่ 5 คำว่า "เมืองไทร" ที่ถูก
 คือ "เมืองไทรบุรี"
- หน้า 58 ย่อหน้าที่ 2 บรรทัดที่ 1 คำว่า "เซอร์เจมส์บรุก"
 ที่ถูกคือ "เซอร์เจมส์บรุก"

- หน้า 60 บรรทัดที่ 1 คำว่า "อภิสิทธิ์" ที่ถูกต้องคือ "อภิสิทธิ์"
- หน้า 66 บรรทัดสุดท้าย คำว่า "กรรมสิทธิ์" ที่ถูกต้องคือ "กรรม-
สิทธิ์"
- หน้า 67 ย่อหน้าที่ 2 บรรทัดที่ 5 คำว่า "อภิสิทธิ์" ที่ถูกต้อง
คือ "อภิสิทธิ์"
- หน้า 68 ย่อหน้าที่ 1 บรรทัดที่ 1 คำว่า "สมเด็จพระนั่งเกล้าฯ"
ที่ถูกต้องคือ "พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าฯ"
- หน้า 68 ย่อหน้าที่ 2 บรรทัดที่ 2 คำว่า "แพศยานา" ที่ถูก
คือ "ฉวยแพศยานา"
- หน้า 68 ย่อหน้าที่ 2 บรรทัดที่ 6 คำว่า "เผยแพร่การศึกษา"
ที่ถูกต้องคือ "เผยแพร่การศึกษา"
- หน้า 69 ย่อหน้าที่ 5 บรรทัดที่ 1 คำว่า "เมื่อหมอบลัดเด
เดินทางจากสหรัฐอเมริกาณสิงคโปร์" ที่ถูกต้องคือ "เมื่อหมอบลัดเดเดินทางจากสหรัฐ
อเมริกาณสิงคโปร์"
- หน้า 72 ย่อหน้าที่ 2 บรรทัดที่ 2 คำว่า "แฮมมิลตัน" ที่ถูก
คือ "แฮมมิลตัน"

7.3 การแบ่งวรรคตอน ย่อหน้า การเว้นช่องว่าง และการใช้เครื่องหมาย การเว้นช่องว่างทางซ้าย-ขวา ข้างล่างและข้างบน ของหน้าหนังสือเป็นระเบียบดี การย่อหน้าทำได้ดี เมื่อขึ้นข้อความใหม่ หรือข้อความที่แบ่งออกเป็นข้อ ๆ การแบ่งวรรคตอนเหมาะสมและชัดเจนดี มีการใช้เครื่องหมายัญประกาศ " " และอักษรพิเศษสำหรับข้อความหรือคำสำคัญ ๆ และมีคำและความในวงเล็บเพื่ออธิบายขยายคำหรือข้อความบางตอน

ข. คุณภาพทางด้านเนื้อหา

1. สารบัญความรู้ และสารบัญพหุทธิบัญญัติ เนื้อหาในหนังสือมีครบถ้วนตามที่หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2503 ได้กำหนดไว้ การจัดหัวข้อจัดตรง

ความหลักสูตร เนื้อหาที่มีความมุ่งหมายให้มีความรู้ความเข้าใจถึงความ เป็นมาในอดีตของชาติ ทั้งทางสังคม วัฒนธรรม และการเมือง รวมทั้งอิทธิพลต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อสังคมไทย เนื้อหาส่งเสริมค่านิยม ทศนคติที่ดีต่อสังคมและชาตินบ้านเมือง ทักษะในการหาเหตุผลและประโยชน์ที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ตลอดจนสาระทางด้าน เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง ศาสนา ประเพณีวัฒนธรรม และความเป็นอยู่ของพลเมือง

2. ความทันสมัย ผู้เรียบเรียงควรเพิ่มเนื้อหาที่ทันสมัยแทรกลงในบทเรียน เช่น การปกครองในสมัยประชาธิปไตย การศึกษา อิทธิพลต่าง ๆ ที่มีผลทำให้ประเพณี และวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงไป เฉพาะอย่างยิ่งการเศรษฐกิจ

3. ความเป็นกลาง เนื้อหาในแบบเรียนแสดงความเป็นกลางดี

4. ความถูกต้องของเนื้อหา เนื้อหาส่วนใหญ่ถูกต้องตามข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ เนื่องจากเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในระยะเวลาอันใกล้กับปัจจุบันนี้ และมีการบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ เป็นหลักฐานในการอ้างอิงที่เชื่อถือได้ เช่น พระราชพงศาวดาร พระราชนิพนธ์ต่าง ๆ จดหมายเหตุ และบันทึกต่าง ๆ เป็นต้น

5. การเสนอเนื้อหาและการจัดลำดับเนื้อหา ผู้เรียบเรียงจัดลำดับเนื้อหา เป็นไปตามที่หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2503 กำหนด และสอดคล้องกับหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ คือ เนื้อหาเรียงตามลำดับเหตุการณ์และต่อเนื่องกัน แต่ก็ยังมีบางตอนกล่าวย้อนไปย้อนมาทำให้ผู้อ่านสับสนบ้าง การเสนอเนื้อหาจะอธิบายหัวข้อเป็นเรื่อง ๆ และจบลงในแต่ละบท

6. ส่วนวนภาษาและคำศัพท์ ส่วนวนที่ใช้เป็นข้อความสั้น ๆ ที่ได้ใจความและสามารถเข้าใจได้ง่าย คำศัพท์ไม่ยาก แทรกความรู้เพิ่มเติมซึ่งเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่าน เช่น ปีที่สหรัฐอเมริกาเลิกทาสได้อย่างสมบูรณ์ เป็นต้น แต่ยังมีข้อบกพร่องบางส่วนซึ่งน่า จะได้รับการแก้ไข ชื่อในภาษาต่างประเทศบางชื่อ เช่น ชื่อมิชชันนารี ควรมีวงเล็บชื่อภาษาอังกฤษกำกับไว้ด้วย

7. การนำไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน เนื้อหาที่จะช่วยให้นักเรียนนำไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวันทั้งนี้คือ

หน้า 2 ย่อหน้าที่ 1 บรรทัดที่ 3 "...เจ้านายขุนนางและชายฉกรรจ์
เป็นทหารทุกคน..."

หน้า 2 ย่อหน้าที่ 2 บรรทัดที่ 1 "...กรุงศรีอยุธยา...ได้เลือกเอา
แผนการปกครองของสุโขทัยและของขอมมาปรับปรุงให้รัดกุมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น..."

หน้า 3 ย่อหน้าที่ 3 บรรทัดที่ 5 "...คราวเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่
สองนั้น บรรดาพระราชกำหนดกฎหมายได้กระจัดกระจายสูญหายไปหมด..."

หน้า 4 ย่อหน้าที่ 1 บรรทัดที่ 1 "ระเบียบการปกครองที่ใช้อยู่เดิม
... ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขตามความจำเป็นเสมอมา..."

หน้า 5 บรรทัดที่ 3 "...การบริหารงานสับสนกาวกายน..."

หน้า 6 ย่อหน้าที่ 1 บรรทัดที่ 1 "...กระทรวงต่าง ๆ แบ่งแยกงาน
และหน้าที่กัน สิทธิขาดมิให้คาบเกี่ยวกัน..."

หน้า 7 ย่อหน้าที่ 3 บรรทัดที่ 1 "สำหรับการทหารนั้น... จำเป็น
อย่างยิ่งที่จะต้องเร่งรัดปรับปรุง..."

หน้า 7 ย่อหน้าที่ 4 บรรทัดที่ 4 "...ชายฉกรรจ์ทุกคนต้องเป็นทหาร
เมื่ออายุถึงกำหนด"

หน้า 9 ย่อหน้าที่ 1 บรรทัดที่ 5 "...การมีศาลเป็นการขัดต่อมนุษย-
ธรรมและถ่วงความเจริญของประเทศชาติ..."

หน้า 10 ย่อหน้าที่ 3 บรรทัดที่ 3 "...ยุบเลิกตำแหน่งที่มีความจำเป็น
น้อย คัดทอนข้าราชการให้น้อยลง..."

หน้า 12 ย่อหน้าที่ 1 บรรทัดที่ 3 "...เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่
จำเป็นแก่การครองชีพ เราผลิตขึ้นใช้เองภายในประเทศ..."

หน้า 16 บรรทัดที่ 2 "...เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ...ซึ่งแต่เดิม
ข้างไทยเราทำขึ้นเองก็ค่อย ๆ เลิกไป... เนื่องจากผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม...ถูกส่งเข้ามา
แข่งขันกับสินค้าที่ผลิตด้วยมือภายในประเทศ อีกประการหนึ่ง...คนจีนเข้าเมืองมามาก
และได้มาแย่งอาชีพจากคนไทย"

หน้า 17 ย่อหน้าที่ 1 บรรทัดที่ 2 "...จักแหล่งเพาะและบำรุงพันธุ์
สัตว์น้ำ..."

หน้า 17 ย่อหน้าที่ 4 บรรทัดที่ 1 "...กรมป่าไม้ให้ดำเนินการ
ควบคุมและป้องกันรักษาป่าไม้ โดยออกพระราชบัญญัติป่าไม้เพื่อควบคุมการทำป่าไม้และ
การตัดไม้ ให้ป่าคงสภาพสมบูรณ์"

หน้า 18 ย่อหน้าที่ 5 บรรทัดที่ 1 "...นำวิธีสหกรณ์มาใช้...
เพื่อแก้ไขฐานะอันยากจนของชาวนา..."

หน้า 19 ย่อหน้าที่ 4 บรรทัดที่ 1 "...บริการรถไฟ ไปรษณีย์
โทรเลข และโทรศัพท์ ช่วยให้การค้าขายติดต่อกันสะดวกและรวดเร็ว เป็นอุปกรณ์สำคัญ
ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ..."

หน้า 21 ย่อหน้าที่ 1 บรรทัดที่ 1 "...เมื่อกรุงศรีอยุธยาเสียแก่
พม่า... พระพุทธศาสนา...ถึงความพินาศ..."

หน้า 23 ย่อหน้าที่ 1 บรรทัดที่ 5 "...ในหลวงโฆสงฆ์ที่ประพาศิตน
เสื่อมเสียทำให้พระพุทธศาสนาเศร้าหมอง..."

หน้า 24 ย่อหน้าที่ 2 บรรทัดที่ 3 "...รวบรวมคำราชาศัพท์...
จารึกบนแผ่นศิลา... เพื่อเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชน..."

หน้า 28 ย่อหน้าที่ 1 บรรทัดที่ 1 "...พระอารามที่มีอยู่แล้วมากมาย
จนไม่สามารถจะรักษาให้คงไว้ได้... จึงเพียงแต่โปรดให้ปฏิสังขรณ์ให้มั่นคง..."

หน้า 28 ย่อหน้าที่ 4 บรรทัดที่ 4 "...ชักจูงเด็กให้เข้าใกล้ศาสนา
..."

หน้า 28 ย่อหน้าที่ 6 บรรทัดที่ 2 "...สงฆ์บางรูปกลายเป็นนักการ
เมือง..."

หน้า 32 ย่อหน้าที่ 1 บรรทัดที่ 1 "ทศพิธราชธรรม และหลักธรรม 4 ประการ"

หน้า 35 ย่อหน้าที่ 5 บรรทัดที่ 2 "...การตัดผมนี้เพื่อให้เหมาะสม
กับภูมิประเทศและคตินฟ้าอากาศ..."

หน้า 58 ขอบหน้าที่ 3 บรรทัดที่ 8 "...เปลี่ยนแปลงแก้ไขวิธีการ
ปกครองบ้านเมือง และขนบธรรมเนียมมาอย่างใหญ่เหมาะแก่กาลสมัย..."

หน้า 59 ขอบหน้าที่ 1 บรรทัดที่ 7 "...การที่จะปกครองบ้านเมืองให้
พินัยนั้นต้องรู้จักอ่อนสั้นอ่อนยาว บิดถึกอุศโลบายที่จะนำไปสู่ความเจริญโดยปราศจาก
อันตราย..."

หน้า 72 ขอบหน้าที่ 2 บรรทัดที่ 3 "...การทำงานควมมือไม่ทำให้เสีย
เกียรติ"

ค. อุปกรณ์ช่วยการเรียนรู้การสอน

ในแบบเรียนนี้มีอุปกรณ์ช่วยการเรียนรู้การสอนซึ่งประกอบด้วย

1. ภาพประกอบ เป็นภาพถ่ายขาว-ดำ จำนวน 22 ภาพ ภาพส่วนใหญ่มี
ลักษณะชัดเจน และจัดวางภาพสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง มีบางภาพเท่านั้นที่ไม่ชัดเจน และ
จัดวางภาพไม่สัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง การบรรยายภาพค่อนข้างสั้นและไม่ได้เพิ่มเติมความรู้
พิเศษแก่นักเรียน ภาพต่าง ๆ ประกอบด้วย

หน้า 3 ภาพอนุสาวรีย์พระเจ้ากรุงธนบุรี เป็นภาพถ่ายขาว-ดำ ค่อนข้าง
ชัดเจน การวางรูปสัมพันธ์กับเรื่องและเหมาะสมกับสายตาของนักเรียน สะดวกในการ
ดูภาพประกอบ การบรรยายใช้อักษรจิ๋วใหม่ 12 point เบอร์ 9

ภาพกฎหมายตราสามดวง เป็นภาพถ่ายขาว-ดำ ค่อนข้างมืด การจัดวาง
รูปสัมพันธ์กับเรื่องและเหมาะสมกับสายตาของนักเรียน สะดวกในการดูภาพประกอบ
การบรรยายใช้อักษรจิ๋วใหม่ 12 point เบอร์ 9

หน้า 5 ภาพพระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
เป็นภาพถ่ายขาว-ดำ ค่อนข้างชัดเจน ขนาดของภาพและการจัดวางรูปภาพสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง
และเหมาะสมกับสายตาของนักเรียน สะดวกในการดูภาพประกอบบทเรียน ไม่มีคำบรรยาย

หน้า 6 ภาพกระทรวงมหาดไทย เป็นภาพถ่ายขาว-ดำ ชัดเจนดี ขนาด
และการจัดวางภาพ เหมาะสมกับสายตาของนักเรียนและสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง คำบรรยายใช้
อักษรจิ๋วใหม่ 12 point เบอร์ 9

หน้า 8 ภาพพระทรวงกลาโหม และภาพพระทรวงยุติธรรม เป็นภาพถ่ายขาว-ดำ ขนาดของภาพเหมาะสมกับสายตาของนักเรียน แต่การจัดวางภาพไม่สัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง คำบรรยายใช้อักษรจิ๋วใหม่ 12 Point เบอร์ 9

หน้า 11 ภาพพระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นภาพถ่ายขาว-ดำ ชัดเจนดี ขนาดของภาพและการจัดวางรูปภาพเหมาะสมกับสายตา และสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง ไม่มีคำบรรยาย

หน้า 42 ภาพจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นภาพถ่ายขาว-ดำ ค่อนข้างชัดเจน การจัดวางรูปภาพและขนาดของภาพสัมพันธ์กับเนื้อเรื่องและเหมาะสมกับสายตาของนักเรียน คำบรรยายใช้อักษรจิ๋วใหม่ 12 Point เบอร์ 9

หน้า 43 ภาพตัวละครไทย เป็นภาพถ่ายขาว-ดำ ค่อนข้างชัดเจน การจัดวางรูปและขนาดของภาพเหมาะสมกับสายตาของนักเรียนและสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง ไม่มีคำบรรยาย

หน้า 45 ภาพการแสดงโขน เป็นภาพถ่ายขาว-ดำ ค่อนข้างมืด การจัดวางภาพไม่สัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง และไม่มีคำบรรยาย

หน้า 46 ภาพวงดนตรีไทย เป็นภาพถ่ายขาว-ดำ ค่อนข้างมืด ขนาดของภาพและการจัดวางภาพสัมพันธ์กับเนื้อเรื่องและเหมาะสมกับสายตาของนักเรียน ไม่มีคำบรรยาย

หน้า 47 ภาพวิจิตรศิลป์ เป็นภาพถ่ายขาว-ดำ ค่อนข้างมืด ขนาดของภาพและการจัดวางภาพเหมาะสมกับสายตาของนักเรียน และสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง แต่ไม่มีคำบรรยาย

หน้า 48 ภาพพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท เป็นภาพถ่ายขาว-ดำ ค่อนข้างชัดเจน ขนาดของภาพและการวางภาพเหมาะสมกับสายตาของนักเรียน และสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง คำบรรยายขนาดจิ๋วใหม่ 12 Point เบอร์ 9

หน้า 49 ภาพพระที่นั่งอนันตสมาคม เป็นภาพถ่ายขาว-ดำ ค่อนข้างชัดเจน ขนาดของภาพและการวางภาพเหมาะสมดี คำบรรยายขนาดอักษรจิ๋วใหม่ 12 Point เบอร์ 9

หน้า 50 ภาพพิธีพืชมงคลแห่ชาติ เป็นภาพถ่ายขาว-ดำ ชัดเจนดี ขนาดและการวางภาพเหมาะสมดี คำบรรยายอักษรจิ๋วใหม่ 12 point เบอร์ 9

หน้า 51 ภาพทอสมุคแห่ชาติเก่า เป็นภาพถ่ายขาว-ดำ คอนข้างชัดเจน ขนาดและการวางภาพเหมาะสมดี แต่ควรมีทอสมุคปัจจุบันเปรียบเทียบกับคู่ด้วย

หน้า 58 ภาพพระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นภาพถ่ายขาว-ดำ คอนข้างมัว ขนาดเหมาะสมกับสายตาของนักเรียน การวางภาพสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง ไม่มีคำบรรยาย

หน้า 64 ภาพอนุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นภาพถ่ายขาว-ดำ คอนข้างชัด ขนาดเหมาะสมกับสายตาของนักเรียน การวางภาพสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง คำบรรยายอักษรจิ๋วใหม่ 12 point เบอร์ 9

หน้า 65 ภาพพระยาภิรมย์ภักดี เป็นภาพถ่ายขาว-ดำ คอนข้างมัว ขนาดและการวางภาพเหมาะสมดี คำบรรยายอักษรจิ๋วใหม่ 12 point เบอร์ 9

หน้า 70 ภาพโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย เป็นภาพถ่ายขาว-ดำ ชัดเจนดี ขนาดและการวางภาพเหมาะสมดี คำบรรยายอักษรจิ๋วใหม่ 12 point เบอร์ 9

หน้า 71 ภาพโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย เป็นภาพถ่ายขาว-ดำ ชัดเจนดี ขนาดและการจัดวางภาพเหมาะสมดี คำบรรยายอักษรจิ๋วใหม่ 12 point เบอร์ 9

หน้า 73 ภาพโรงเรียนอัสสัมชัญ เป็นภาพถ่ายขาว-ดำ ชัดเจนดี ขนาดเหมาะสมกับสายตาของนักเรียน แต่การวางภาพไม่สัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง คำบรรยายอักษรจิ๋วใหม่ 12 point เบอร์ 9

หน้า 78 ภาพพระบรมมหาราชวัง เป็นภาพถ่ายขาว-ดำ คอนข้างชัดเจน ขนาดและการจัดวางภาพเหมาะสมดี คำบรรยายอักษรจิ๋วใหม่ 12 point เบอร์ 9

2. แผนผังกรุงเทพมหานครตอนกลาง แสดงพื้นที่ตอนในช่วยให้นักเรียนสามารถเข้าใจการขยายตัวของพระมหานครได้ง่ายขึ้น แผนผังชัดเจน แต่ควรมีการเปรียบเทียบกับแผนผังของพระนครในปัจจุบัน เพื่อความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

3. เชิงอรรถ มีทั้งหมด 6 แห่ง เป็นการเพิ่มเติมความรู้พิเศษแก่นักเรียน แต่ยังมีข้อบกพร่องอยู่ คือ ไข่ดอกจันทร์ (*) ระบุเชิงอรรถ ทำให้ดูเลอะเลือน ควรจะไข่ตัวเลข
4. บรรณานุกรม ไม่มี
5. แบบฝึกหัดท้ายบท มีแบบฝึกหัดท้ายบททุก ๆ บท เพื่อทบทวนเนื้อหาบทเรียนที่เรียนมาแล้ว

หนังสือแบบเรียนสังคมศึกษา วิชาประวัติศาสตร์ไทยทั้งสามเล่มนี้ผู้เรียบเรียงได้เรียบเรียงให้สอดคล้องกับหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2503 คุณภาพในการจัดทำรูปเล่มอยู่ในระดับพอใช้ หนังสือของกรมวิชาการควรได้รับการปรับปรุงเรื่องคำนำ เพราะคำนำไม่ระบุความมุ่งหมายของผู้แต่ง คุณค่าของหนังสือ และวิธีการใช้แบบเรียนแก่ผู้อ่าน หนังสือที่นายประสาธต์ หลักศิลา และสุนวิทย์วิฑูรี เรียบเรียง ควรปรับปรุงคำนำคำผิด และทั้งสามเล่มไม่มีครรรชนีและไม่มีลักษณะดึงดูดความสนใจของนักเรียน คุณภาพทางด้านเนื้อหา เนื้อหาในหนังสือแบบเรียนทั้งสามเล่มควรได้รับการปรับปรุงให้ทันสมัยขึ้น เช่น เหตุการณ์หลัง พ.ศ. 2475 แบบเรียนของกรมวิชาการและแบบเรียนที่เรียบเรียงโดย ม.ร.ว. แสงโสม เกษมศรี ควรแก้ไขเรื่องความลำเอียงไม่เป็นกลาง นอกจากนี้ทั้งสามเล่มมีเนื้อหาหลายตอนที่ช่วยให้นักเรียนเกิดแนวคิดที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตรประจำวันได้ ทางด้านอุปกรณ์ช่วยการเรียนการสอน ทั้งสามเล่มมีภาพประกอบเป็นภาพถ่ายขาว-ดำซึ่งดึงดูดความสนใจของผู้อ่านได้มาก บางภาพมีลักษณะไม่ชัดเจน และบางภาพจืดจางไม่สัมพันธ์กับเนื้อหา ควรเพิ่มภาพประกอบในบทเรียนให้มากขึ้น หนังสือแบบเรียนของกรมวิชาการไม่มีบรรณานุกรม เพื่อให้หนังสือแบบเรียนเป็นประโยชน์แก่นักเรียนมากที่สุด ควรเพิ่มบทสรุป แบบฝึกหัด กิจกรรมเสนอแนะ อภิธานศัพท์ เชิงอรรถครรรชนี และหนังสืออุทิศให้เพิ่มขึ้นในแบบเรียน